

**1991 йил 1 сентябрдан
чиқа бошлаган**

заруриятини мутасаддиларга яна ва яна таъкидлагим келди... Шу кунга қадар 50дан ортиқ кам таъминланган оилаларнинг тўйларини ўтказиб бердик. Хар бир тумандан 20 та ёрдамга муҳтож оиланинг тўйига ҳомийлик қилишни режалаштирганмиз.

Ҳа, Юртбошимиз айтганларидек: "Ёшлар жамиятимизни ҳаракатлантирувчи катта кучдир!" Шаҳримизда уларнинг ташаббуслари-
га канот бағишлаш, иктидорла

Бундай мисоллар кўп... Ниятимиз - йўл бошида турган ёш авлодга мадад бўлиш, ўрни келса, ота-онаси бўлиб туриб бериш. Бухар биримизнинг бурчимиздир!

Республика Президентининг 2007 йил 18 майдаги “Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармони ижроси йўлидаги ишларни алоҳида таъкидлаш лозим. Тошкент шаҳри микёсида

маслаҳатчиларининг кўз ўнгида. Шахримизда 474 та маҳалла ва маслаҳатчи бор. Аксарият маслаҳатчиларимиз таълим пизиши ва тиббиётда хизмат қилишган. Улар хондон аъзоларининг жисман ва маънан соғлом бўлиши учун бутун ҳаётини тажрибаларини ишга солаёттилар. Яқинда маслаҳатчиларнинг ёшларга, иқтисодий ҳолатга муҳтож оилаларга эътиборини баҳолаш, уларнинг маҳорати ва ўқувини аниқлаш мақсидида "Намунали маҳалла маслаҳатчиси" курик-танловини ўтказдик. Танлов шартига кўра, маҳалласида беш йил ичда оилавий ажрим бўлмаган, жинс-танқилик содир этилмаган, хондонлар

ЁШ АВЛОД— ЭЛНИНГ ҚУДАРАТИ

Суҳбатдошимиз — Олий Мажлис Сенати Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси аъзоси, Сенатор, Тошкент шаҳар ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар қўмитаси раиси Фарида Абдурахимова.

- Юртбошимиз томонидан ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш учун берилаётган қатор имтиёзлар, имкониятлар бериш ҳақидаги Фармойишлар, йилимизнинг "Ёшлар йили" деб аталиши ва шу асосда Давлат дастурининг қабул қилиниши етилиб келаётган, ёш авlodнинг ўзидagi қувватни, янги гоjarларни яхши ишларга сарфлаши учун катта имкониятдир.

– Нимасини айтасиз! Илгари ёшларга бундай имтиёзлар қайда эди! Яқинда 2-3 фалол аёллар билан Мировод туманидаги “Матонат” маҳалласида тўйгадиги йигит-қизнинг бахт тўйига бордик. (Буқўзи оҳжизлар маҳалласи бўлиб, номи ҳам уларнинг матонатли ҳаётидан дарак бериб туради. Келин-куёв етим бўлганлари учун тўйни ҳам маҳалла қўмоқчилари қилиб беришадиган эди.) Ёшларни ҳоқимият номидан табриклаб, совғаларни эш (қир ювish машинаси ва рўзғорига керакли буюмлар)ни топширар эканман, Президентимизнинг уларга бўлган эътибор-муносабатлари ҳақида гапирдим... Кейинги ҳолат бир умрга хотирамда муҳрланиб қолди... Бугун йилчиганлар (200дан ошқад омон) оёққа қалқиди!.. Бир неча дақиқа тинмасдан чапак чалишди. Мен шу лаҳзада “Ёш оилга эътибор” деган гапнинг таъсирини бутун борлигим билан ҳис қилдим... Бизни қутаётган, қўмагимизга, биргина туркимизга муҳтож ёшларнинг ёнида бўлишга шошилишимиз...

ри тула намоён бўлишига кўмаклашиш, турли ҳаётий вақт лойиҳа ва тақлифларининг татқиқ этилиши йўлида самарали ишлар бажарилмоқда. Масалан, биргина "Қамолот" ёшлар ихтимойий ҳаракати ва "Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жағмармаси ҳамкорлигида ўқказилаётган "Қелахак овози" мегатанловида ёшлар томонидан илгари сурилаётган лойиҳаларнинг аксарияти бевосита жамият ҳаёти, унинг ривожии билан боғлиқ эканлигини кўрамини.

Ана шундай ичида олов ёниб турган, ҳаётнинг оқ-қора рангларини таниб улгурган, ўзини-ўзи кўтариб катта қилиб бир қиз ҳузурига келди. Тошкент Педиатрия институтининг охириги курсида шартнома асосида ўқирган. Ота -наси эрта оламдан ўлиб, беш нафар укасини вояга етказиш унинг зиммасида қолдиби... Тасаввур қилинг-а, ҳали ўзи ўйнаб-қуладиган даврида рўзгор ташивиши елкасига тушиб турса... Бунинг устига аълочи талаба экан-қўшага тиш-тирноғи билан ёпишган. Гаплари асосли, маънавли, мағзи тўқ... Охириги йилги шартнома тўловини тўлашга қўйна-либ, ёрдам сураб келган экан. Ҳомийларни топиб, қизга ёрдам берди. Унинг қўлағирида минг-тадролкини қўрсантиб эди! Илм-га чанқоқ бундай ёшлардан эртага юрт эгалари чиқишига ишонасиз... Шунингдек, бизга мувожаат қилган Чилонзор туманидаги пед. коллежда ўқийдиган, кам таъминланган бир қизимизга ҳам ҳар ойида "Саодат" журналининг стипендияси бериладиган бўлди.

ёш oilalarining soni, ularning ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarini ʻrganishi jaza-sidanda mahallalardagi monitoring ʻtkazishi uchun tuman hokimliklari qoshida ishchi guruhlarini tuzilib, muayin ishlar amalga oshirildi. Shaxarda 60 mingdan ortiq ʻsh oilalar bʻlrsa, 30 ʻshgacha bʻlgan, doimiy ish ʻrniga ega, uy-joyga muxtoj ʻsh oilalar soni 41 mingdan oshiqdigi aniqland. Buginna qadar uy-joy sotib olish masxasida imtiyozli ipoteka krediti olish uchun xududiy ishchi guruhga 2000 dan ziyda ʻshlar muroxaat etgan. Shundan 40 foiziga tavasiyona berilgan. Buginna qadar 100ga yaqin ʻsh oilalar jami ikki milliard sʻm miqdorda mablag olishga ʻzishdilar. Xukumatimizning turar-joy binolari qurilishini shakil etishi tʻgrisidaqi Karori asosida barcha tumanlarimizda iqtisodtan 32 xonadonli uy-joy qurilishi boslab jorilgan. Pudratchi tashkilotta ʻrdam sifatida esa oqiy va ʻrta - maxsus ʻyuv juyarli ʻshlari ishchirokida xaharlari yooshirilmokda.

- Фарида опа, Дастурда қобилиятли ёшларни қўллаб - қувватлаб, рағбатлантириш чора-тадбирларини қўришга алоҳида аҳамият берилган. Пойтахтимизда бу вазифаларнинг ижроси қандай кечаяпти?

- Тўғри айтдингиз, Дастурунинг 3-бўлим, 2-банди - "Еш авлодни кўксак маънавий, ахлоқий фазилатлар ва ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, уларни етук гражднлар этиб шаклланиш тизимини янада такомиллаштириш" деб аталади. Бу бўлим мени каттиқ ўйлантиради. Бу-тўғридан-тўғри бизнинг ишимиз. Эйтиб-бериб, боланинг маънавий ахлоқий томони оилада шаклланади. Демак, тарбията Она масъул. Оилалардаги муҳит, муаммо-ю. ютук маҳалла

ри тинч маслаҳатчи ғолибликни кўлга киритди. Бу номга Собир Раҳимов тумани "Намуна" маҳалласи маслаҳатчиси Мўраҳонов сазовор бўлди. Жиззах шаҳрида ташкил қилинган Республика миқёсидаги талловда ҳам Тошкент шаҳри, Утгена тумани "Хонхорбоқ" тумани маслаҳатчиси 1-ўринни эгаллади. Демак, маҳалла маслаҳатчилари кудратли жамиятининг пойдеворини қувовчилардир. Хотин-қизлар қўмитаси, таълим тизимидоғилар, лидер қўмитаси ва лидер йигитлар уюшмаларининг қизгин ҳаракати зарур бу ўринда. Мен ўзим Дастурнинг "Соғлом турмуш тарзи" деб номланган 7-бўлимга масъулман. Давлатимиз бу борадаги чора-тадбирлар ушун 126 миллиард сўм ажратган. Бугунга қадар ана шундай эзушлар унун унинг 60 фоизини сарфладик. Уринишларимиз ёшларимиз ҳаётига янгилик, яхшилик келтираётганидан мамнунмиз...

С. Рахимов, Учтепа, Юнусобод, Мирзо Улугбек, Ҳамза туманларида Ёшлар иxtимой хизмат кўрсатиш марказлари қўзғин фаолият олиб бораётти. Ёшлар иxtимой хизмат кўрсатиш марказлари қўшда компьютер, тикув-бичув, турли тўғараклар иш йўлга қўйилди. Унда асосан маҳаллалардаги ёшларга эътибор қаратилмоқда. Марказлардаги ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш, бепул касб-хун ўргатиш бўйича аниқ мақсадга йўналтирилган ишлар амалга оширилиши ҳам қўзда тутилган. Режаларимиз кўп... Ҳаммамиз бир ёқдан бош чиқарса, умид билан бораётган манзилимиз яқин бўлишига ишонаман!

- Хайрли ишларингизга ривож тилаймиз! Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат!

Санобар ФАХРИДДИНОВА

СОҒЛОМ ФАРЗАНД - ЮРТ БОЙЛИГИ

Туғма нуқсон билан туғилган болаларни кўرғанда юрагинг ачишади. Беихтиёр ёнганга "туф-туф"лаб таъба қиласан киши. Ота-она учун ҳам ногирон болани парваршилашдан ортиқ азоб бўлмас керак. 1998 йили Ўзбекистон Республикаси Ва- зирлар Маҳкамасининг "Ноги- рон болалар туғилишини олди- ни олиш мақсадида бошланғич даврда янги туғилган чақалоқ- лар ва ҳомилдор аёлларда туғ- ма ва бошқа нуқсонли анкилов- киши "Она ва бола скрининги" дав- лат тизимини ташкил этиш тўғрисида" 140-сонли қарор қабул қилинган эди. Ана шу бо- ларда Самарқанд вилоятида олиб- бориладиган ишлар билан қизиқдик.

- Она қорнидаёқ ҳомиланинг ҳолати аниқлашиб, керак бўлса уни даволаш давлатимизнинг наслга бўлган беқиёс ғамхўрлигидир, - дейди Самарқанд вилояти "Она ва бола" скрининг

маркази директори Мунираҳон Орипова. - Соғлом фарзанд нафақат ота-она, балки юртнинг ҳам бойлигидир.

Барча замонавий тиббий жиҳозларга эга марказимиз республика миқёсидан энг йирик марказлардан бири ҳисобланади. Чунки бу марказга Жиззавилоятида яшовчи аёллар ҳам келишади-да. Ишимиз ҳам шунга яраша. Скрининг (ёки бошқача айтганда सरалаш) марказининг асосий вазифаси - касаллик билан туғилган болаларга махсус усуллар ёрдамида тиббий-генетик ёрдам кўрсатиш ва ҳомила нуқсон билан туғилишининг олдини олиш учун ҳомиладор аёлларни текширувдан ўтказишдан иборат. Бугунги кунда янги туғилган чақалоқларда тугма камқонлик ҳамда йод моддаси етишмовчилиги ҳолатлари кўп учрамоқда. Бунинг олдини олиш, ирсий ва тугма касаллик билан туғилган

лар ва шундай фарзандлари бор oilаларга tibbiy-генетик маслаҳатлар бериш учун oiliy тоифали врачларимиздан Дилфуза Нурмухамедова, Нодира Эшмуродова, Ким Людмила, Дилфуза Файзуллаевалар жойлардаги КВП лар, маҳалла ва мактабларда бўлиб тушунтириш ишлари, давра суҳбатларини олиб боришмоқда. Айни вақтда йод танқислиги ҳолатлари олдини олиш мақсадида "Микройодид - 100" перепарати тарқатилади.

Соғлом, юзи кулиб турган
болакайни кўрганда кўлингга
олгинг, бунча ширин бўлма-
санг, кичкинтой, дея суйинг
келади. Гўдакдан жаннат гули-
нинг хиди келади, дейиш-
лари ҳам рост гап. Сафардан қай-
тарканман, бир нарсa кўнглим-
га таскин беради: токи шу
озод ватан, ғамхўр давлатимиз
бир экан, бу жаннат гуллари
яйраб-яйшаверади.

Д. ИСМОИЛОВА,
Суратда:
Марказ хайтидан давха.

T. XUMMAMATOBA

ХОВЛИ ОЛМА, КЎШНИ ОЛ

Шаҳарда "дом"да тураимиз. Каталакдек ховли. Уйимиз 2 хонали. Эрталаб туриб, хўжайинимни ишга жўнатиб, қизчамни етаклаб ишга чопаман. "Дом" олдида бир тўп хотинлар ўтириб олиб, ўтган-кетгани "нишон"га олишади. Салом бераман-у, қадамимни тезлатаман. Орқамдан шивир-шивир қўлиб қолишади. Ишдан қайтаётсам яна шу ахвол...

Уйга кирар эканман: "Тавба, бу аёлларнинг иши йўқми-кан? Ҳаммаси 3-4 боланинг онаси бўлишса, иш қиламан дейишса, иш топишса керак? Ё ҳамма ишларини тугатиб, бекорчиликдан ўтиришса керак-да", дейман.

Бир кун нима бўлди-ю, қизчамнинг иссиғи чиқиб, тўғримдаги қўшнимдан дори сўраб чиқдим. Эшикни тақиллатарканман, ичкаридаги "кираверинг", деган овоздан кейин секин ичкарига қадам босдим. Мени кўргач, қўшним ўрнидан туриб: "Келинг, ўғлимни ухлатаётган эдим", - деди. Мен ундан дори сўрагач, у ичкаридаги хонага кириб кетди. Мен уйларини кузатарканман, кўзим энг аввало сочилиб ётган буюмларга, газнинг шундук ёнида ейилган тарвуз пўчоқларига тўла пакирча-ю, гул-гул ўйнаётган пашшаларга, стол устида ювусиз идиш-товоқларга, сочилиб ётган туҳум пўчоқларига тушди. Ўзига куну тун оро бериб, кунини кўчада ўтказадиган бу қўшнимнинг уйи тутишдан дилим хира бўлди.

Билмадим, қанча турдим, анчадан кейин қўшним қўлида дори билан чиқиб келди-да: "Вой, зўрға толдим, ўзим. Болалар ўйнаб ташлашган-да, мана олинг", - деди. "Раҳмат", - дедим-у, ортимга қайтдим. Тавба, дейман ўзимча. Хар

хил одам бор экан-да. Кўриниши бинойидек, ўқимишли бу аёл умрини кўчада қўшнилари билан гийбат қилгандан кўра у ёқ-бу ёғини тозалаб ўтирса бўлади-ку", деган ўй кечади.

Янги келин туширган қўшним ўзининг одоби, муомаласи билан ҳаммамизнинг ҳурматимизни қозонган эди. Келин туширганига 4-5 йил бўлди ҳамки, хонадонни доим тинч ва саришта туради. Ҳамма келинини мақтарди. Муомаласи, меҳнатсеварлигини қайта-қайта такрорлашарди. Лекин ҳеч қўшнилари билан чиқиша олмайдиган яна бир қўшним эса қўшларини чимириб: "Э, нимаси яхши, шу келинни, овсар экан. Сал мундай айтишиб-айтишиб турмайдими? Қайнонаси ҳам кўрқитиб қўйганда, ўла-тирила пойига патак бўлади", - дейди.

Мен ёқа ушлаб, хайрон қоламан. Бировларнинг тинчлигини ҳам кўролмасам-я... Қайнонасининг хизматини адо этса нима-си ёмон? Бундай меҳнатсевар келинлар барчамизга насиб қилсин. "Менга ҳам шундай келин келсин", дейиш ўрнига бир-бирига гиж-гижласа. У қанақа инсон эканки, фақат гийбат, ҳасадни билса?..

Ана шунақанги қўшнилardan йироқ қилишни ич-ичимдан истаб қоламан. Кўнгил оғритиш, тинч оилага зўғум, фиску фасод қилиш энг оғир гуноҳдир. Балки сиз ҳам, кимгадир қўшнидирсиз. Унда фақат яхши бўлишга интилинг. Атрофга ҳам ҳасад билан эмас, ҳавас билан боқинг. Ана шунда дилингизга нур кирди.

Зеро, сизнинг оғир кунингизга ҳам, бахтли кунингизга ҳам ана шу қўшнилари ярайди.

Шундай эмасми, сиз бунга нима дейсиз?

Дилфуза ҲОТМОВА.

Халима опанинг юриш-туришида халоват йўқолди. Таниш дугонасининг гапига кирди-ю, қандоқ қилиб Барносини турмушга узатганини сезмай қолди. "Яхши оила, йигит ичмайди, чекмайди, энг муҳими, топармон-тутармон бола", - дея у ёғидан - бу ёғидан ўтаверди. "Амакиваччам", - деди, "яхши билмасам ўртага тушармидим", деди. Хуллас, уйдагиларнинг ҳаммасини бош-кўзини айлантирди. Қизининг "ўқишни тугатиб олай, бировнинг эшигида

- Ҳаммалари яхши. Фақат мен уй ишларида ортиниб, дарсларга дурустроқ тайёргарлик кўролмаяпман.

Халима опа қизининг синикқан юзига термудди. Тез-тез боши айланиб, кўнгли беҳузур бўлишини айтганда "яхшиликка" йўйди. Қизидан унчалик хавотирга тушмади. Одатий ҳол деб билди.

Кейинги гал келганида эса Барно анча толиққан кўринди.

- Шифокорга учрадингми,

та болани катта қилдик. Бирор марта касалхона юзини кўрмадик. Бу

ёшларга хайрон қоласан. Озгина иш қилса чарчаб қолади. Ҳомиладор бўлса қони камайиб кетади. Бўлмаган гап. Бир чиройли, икки юзи кип-қизариб юрибди. Сизам ваҳима қилаверманг, қуда.

Худо хоҳласа ҳаммаси яхши бўлади. Ўғлим жигар олиб келса, пишириб еса, қони бинойидек бўлиб қолади, дедим.

Қайнона бўлмиш она-зорни оғиз очгани кўймади. Шу орада маҳалла амбулаториясида ишлайдиган ҳамшира қиз ҳам кириб келди.

- Шифокор опа қақирди,

ОНА СОҒ БЎЛСА...

ўқийманми ёки келинлик вазифамни бажараманми?"

- дея ёлворганига ҳам кулоқ солмади.

- Қиз болани вақти-соатида узатиш лозим, бўлмаса "ўтирган қиз", деб номинг чиқади. Сен ўқишни тугатгунингча ёшинг ўтиб қолади. Ҳозиргилар 17 ёшли қизларни келин қилишяпти. Сен бўлсанг...

Барно келин бўлган дугоналарини қанчалик қийналаётганини айтмоқчи эди, онаси изн бермади. Ота-она ризолиги билан тўй бўлди. Барно кўхликкина келинчака айланди. Тонг ёришмай кўча ва ховлини чиннидай қилиш, эрталаб нонушта тайёрлаш, зарур юмушларни бажариб қўйиб, сўнгра ўқишга боришни режалаштирди. Гоҳида соатга қарайди-ю, ўзига қаролмай базур дарсга боради.

Уртоқлари янги келин бўлган дугонасига бошқача нигоҳ билан қарашади. Баъзида танбех беришади.

- Сал ўзингга қараб юргин, келинчақ номинг бор. Бирар ўзингни ташлаб юбординг-ки... - чимирилади ўзига оро берган дугоналаридан бири.

Барно мулзам тартади. Эртасига қундалик вақтидан ҳам эртароқ туришга ҳаракат қилади. Бироқ кечки таомдан сўнг қозон, товоқ, идишларни ювиб, у ёқ - бу ёқни йиғиштириб, сутни сут, қатиқни қатиқ қилгунча вақт алламаҳал бўлади. Бунинг устига эртагалик дарсларига ҳам тайёргарлик кўриши лозим. Сессия яқин. Оралиқлари бор. Иш қилиб қувви қайноналарининг олдида имтиҳонлардан эсон-омон ўтиб олсин-да.

Кейинги пайтда Барно ўзини беҳол сеза бошлади. Сал нарсига беҳол айланди, иштаҳаси йўқ. Гоҳида толиққаниданми дарсларда ҳам ухлаб қоладиган бўлиб қолди.

Бир гал уйларига борганда онаси янги уйининг тафтини сўради. Қизини гапга тутди.

сўради Ҳалима опа қизининг юзларидаги хиёл билиниб турган доғига кўзи тушиб.

- Ха, қоним камайиб кетганмиш. "Темир танқислиги анимияси", деб ташхис қўйди. Даволанишимни тайинлади. Уйдагиларга қандай айтаман. Бунинг устига сессиям бошланган. Агар вақтида имтиҳонларимни топширолмасам, кейинги йилга қолиб кетаман. Яхшиси, имтиҳонларни топшириб олай кейин бир гап бўлар.

Онанинг ичи қийилди. Бир йилгина чидаб турганида қизи ўқишини бемалол битириб оларди. Атрофдагиларнинг гапига кириб, "ўтириб қолди" демасин деб, орзу-хавас билан тўй қилди-ю, қизига жабр қилганини кеч англади.

Энди нима қилсин "ётиб даволан, болангга ҳам, ўзингга ҳам яхши" деса, қизи кўнмайди, ўқидан қолиб кетаман деб. Бир ёқда шифокорнинг ваҳимаси...

Ҳалима опа қудасига маслаҳат солди. Қайнона пинагини бузмади:

- Ўзи яхши, биринчи боласидаёқ камқон бўлармиди? Мана биз етти, саккиз-

Барнохон тезда шифохонада ётар экан, - деди йиманибгина.

Ошхонада қуймаланиб юрган келинчақ шифокор опанинг дастлабки кўриқдаги гапларини эслади.

- Темир танқислиги анимияси кўпроқ сиз сиз-гари туғиш ёшидаги аёлларда учрайди. Фолий кислотаси эса муҳим микроэлемент ҳисобланади ва унинг ҳомиладор аёл организмда танқислиги ҳомиланинг туғма мажруҳлигига олиб келади. Шунинг олдини олишимиз учун сиз бизнинг назорати-мизда бўлишингиз керак. Вақтида даво чоралари кўрмасак, кейин кеч бўлади.

Барно оғир ўйга толди. Нима қилсин? Шу тобда уни ўқишдан, келинлик вазифаларини бажаришдан кўра ҳам жисму жониди улғаяётган норасиданинг соғсаломат дунёга келиши кўпроқ қизиктира бошлади.

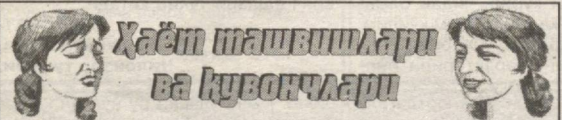
Лекин қайнонасига қарши гап айтолмади. Охири шифокорнинг гапларини турмуш ўртоғига айтган эди, у онасига базур тушунтирди.

Келинчақ ой кун киргандагина шифокорнинг зўри билан аёллар шифохонасига ётқизилди. Бироқ вақт ўтган, бола ривожланиб бўлган эди.

Ниҳоят, келинчақнинг кўзи ёриди. Бола нимжон туғилди. Бунинг устига "тиртиқ-лаб".

Шифокор умид билан на-бира кутиб ўтирган бу-виларга юзланди. Бекорга ваҳима қилмаганлигини айтмоқчи бўлди. Бироқ чақалоқнинг туғма нуқсон кўпни кўрган оналарга "бор гап"ни айтиб улгурган эди...

Зумрадхон АБДУЛЛАЕВА, Андижон шаҳри.

УМИДЛИ ДУНЁДА

Яқинда иш юзасидан қўшни туманга бордим. Йўлак бўйлаб кетаяпман, ортимдан эса 15-16 яшар болалар қўлларидан сотка, бир-бирларини мазаҳ қилишиб келишяпти. Уларни тўхтатиб, тартибга чақириб: "Кўчада бақир-чақир қилмай, одоб билан юрсанглар бўлмайдами", десам, бири: "Отаҳон, сизга ҳалақат берганимиз йўқ-ку. Йўлингиздан қолманг", деса бўладими?!

Бу қандай гап ўзи? Тартиб-интизом, ўзни тутати билиш каби фазилатлар нега йўқоляпти? Оғрикли саволларга ким жавоб беради? Мен, сиз уларни тартибга чақирмасак, эртага не бўлади?

Назаримда, болаларнинг эркини бўш қўйдик. Ўзи хон, қўлланаси майдон. Болалар тарбиясига мактаб айбдор десак, қаттиқ янглиша-

миз. Мактаб билан оила ўртасида узвий муносабат бўлмас экан, барча сабъ-ҳаракатлар беҳуда. Биргина мактабдаги ота-оналар мажлисига боришга ҳам ота-она вақтини қизғонади. Биз ота-оналар боланинг ёшлик пайтида мактабга борамиз-у, лекин фарзандларимиз 6-7-8-9 синфларда ўқийётганларида мактабга бориш учун имконият топа олмаймиз. Эссиз...

Чет эл сериаллари, видео барлар, видео клублар ёшларимиз умрининг беҳуда кетишига сабаб бўлмоқда. "Кўркўрни қоронғуда топибди", деганларидек, ўз фарзандимиз ким билан дўст эканлигини унутдик ҳисоби. Эртанг кун - шу ёшларники. Неки бўлса, ота-онанинг уларга жони фидо. Умидли дунёда фарзандлар камолини кўриш барчамизга насиб этсин.

Султонмурод ФАЙЗИЕВ.

"Оила ва жамият" газетаси саҳифаларида турли тақдирли одамларнинг кечмишларини ўқирканман, ҳар гал ўз ҳаётим ҳақида ўйлаб қоламан. "Бирни қўриб фикр қил, бирни қўриб шўр қил", деганларидек, менинг ҳаётим ҳам кимларгадир қандайдир қийин ҳаётий лаҳзаларида асқотар, деган ниятда қўлимга қалам ва қоғоз олдим...

Эрим ичкиликни ҳаддан оширганда ҳам, ҳатто топан пулини фоҳиша аёлларга ишлатиб, йўқ қилиб келганда ҳам, уни кечириб, чидаб яшадим. Ниятим фарзандларимни отасиз ўстирмаслик эди. Лекин кичик фар-

олиб, чеварчилик қилиб, фарзандларимни ҳалол меҳнатим билан катта қилаяпман.

Бир куни катта ўғлимга бозордан картошка олиб келиш учун пул берсам, кичим: "Ойи, менга ҳам пул беринг. Бозорга бориб, яхши ада сотиб оламан", - деди. "Дод" деб юборай дедим. Бундай ҳолатга неча бор тушдим - ўзим билдим, бир худо билди...

тўғримда билмасди. Султоним: "Ҳомиладор, сикилмасин", деб кўнглига қарадилар. Мен уларга мададкор эдим.

Киз фарзанд туғилди. Аёл туғруқхонадан чиққунча нима керак бўлса, етказиб турдилар. У туғруқхонадан чиқиб, ота уйда яшай бошлади. Чунки султонимнинг ўз уйлари йўқ эди. Уйим

май туриб, соддаликда ўзимга ўхшатиб, ахир унинг ҳам ҳақки бор, деб хат ёздим. Аёл фарзандини кўтариб, уйимга кириб келди. Менинг суюкли инсонимнинг фарзанди... У 2 кун меҳмоним бўлди.

Султоним мени кўрсатиб: "Агар шу аёл бўлмаганида, сени умуман қабул қилмасдим", - дедилар. Иккимиз ҳам аҳил кундош бўлиб яшашга келишиб олдик. Ҳаммаси яхшилик билан тугаганига хурсанд эдим. Лекин энг катта гурбат энди бошланган экан... У аслида мени шарманда қилиш мақсадида маҳалламга келиб, ғийбат қилиб, ёмонлаб кетибди.

Кўшнларим: "Қандай сурбет аёл экан-а, шаллақилик қилиб, тўпалон қилиб кетди", - дейишди. Чунки менинг маҳаллада ўзимга яраша обрўйим бор. Мени яхши билишдики ва бошимдан кечган кўргуликларнинг ҳаммасига гувоҳ бўлишган.

У аёл менга қарши нимаики ёмонликни ўйлаб топса амалга оширмасдан қўймади. Ҳадеб, келиб тинчимизни бузавергач, султоним фарзанди учун бир хоналик уй сотиб олишга қарор қилди. Мен уларни ортиқча харажат қилишига йўл қўймадим. Ишлаб топан пуллари фақат уй сотиб олишга сарфландилар.

Сўнг ўша аёлни ота уйдан кўчириб олиб келдилар. Энди у ўзи ният қилгандек ҳамма нарсаси эришди.

Лекин шунда ҳам тинчимади. Кунора жанжал қилишдан чарчамади. Оғзидан чиқаётган ҳақоратларига илон пўст ташлайди. Ахир эркак кишига ҳам шундай муомала қилади-ми, тавба? У билан яшашнинг иложи бўлмаса ҳам фарзандлари учун чидадилар. Мард инсон эканликлари яна бир бор гувоҳ бўлдим.

Ҳа, биз султоним билан ҳозирги кунда бирга бахтли яшаб келмоқдамиз. Менинг сабр-тоқатим, султонимга бўлган меҳр-муҳаббатим ҳамма кийинчиликларни енгиб ўтишга ёрдам берди.

Узоқдан султонимнинг келаётганларини кўрган фарзандларим: "АДА-ЖОН", деб югуриб йўлларига пешвоз чиқишганини кўриб, кўзларимга севинч ёшлари тўлиб кетади...

ЛАЗОКАТ,
Тошкент шаҳри,
Чилонзор тумани.

зандимнинг тоби қочиб қолиб, жонлантириш бўлимига тушиб қолганида мен жоним ҳалак бўлиб касалхона эшиги олдида саргардон юрган кезларимда эрим фарзандининг соғлиғига қайғуриш ўрнига фоҳиша аёлни уйғача олиб келгандан кейин, чидамай, ажралишга мажбур бўлдим. Фарзандларимнинг тирик етим бўлиб қолганига минг чандон куюнсам ҳам, аммо бундай отанинг фарзандларим келажаги учун ёмон таъсир қилишини ўйлаб ўзимни юпатдим.

Оллоҳим инсонни жуфт қилиб яратган. Дунё давомийлиги - насл қолдириш учун эса инсонга фарзанд дея аталмиш улуғ неъматни насиб этган. Туғруқхонада минг бир тўлғоқ азоби-ни тортди, "гўр оғзига бориб, қайтаётган" аёллар эсон-омон кутулиб, чақалогини бағрига босиб, уйга қайтишни ният қилишади. Чақалоқ эса ўз отаси ва онаси бағрида яйраб, яшнаб улғаяди. Фарзандининг келажаги учун ота-она уйқусиз тунларини оппоқ тоғларга улайди. Агар боланинг отаси ёки онаси бўлмаса-чи? Кўнгли кемтик бу мурғаккина гўдак не умидлар билан катталарнинг кўзига термулади. Онаминг менга айтган гаплари ҳеч ёдимдан кўтарилмайди.

Сен ўзингни ўйламасдан, фақат фарзандларинг учун яшяпсан. Бундай оғир юкни кўтариш ҳозирги кунда осон эмас. Фарзандларинг "Болалар уйи"га топшириб, ўзинг учун яшяшинг мумкин эди. Лекин сен бундай қилмадинг. Иродали, сабр-бардошли бўл, худо хоҳласа бу қийналганларинг роҳатини кўрасан.

Ҳа, ёлғиз аёл учун 5 фарзанди боқиб, тарбиялаш осон эмас. Ушанда катта ўғлим 12 ёшда, энг кичиги 4 ойлик чақалоқ эди. Уйда тикиш

Кунларнинг бирида бир инсон билан танишдим. "Фарзандларингизга оталик қиламан, мурса қилсак, худо хоҳласа бахтли бўламиз", - деди. Иккаламиз ҳам боши очик, мустақил инсонлар бўлсак-да, ота-оналаримиз розилигини олгандан кейингина никоҳ ўқиттирдик ва бирга яшай бошладик. Мен жуда бахтли эдим. Чунки бу инсон фарзандларимга меҳрибон ота, мен учун кўнглим султон эдилар. 5-6 ой ўзимни гўё жаннатда яшаётгандай ҳис этдим...

Бироқ султоним ҳаётида яна бир аёл борлигини эшитиб, осмонимга булутлар бостириб келди. Султонимнинг айтишларича, мен билан танишларидан 1 ой илгари бир қиз билан танишиб, бир-бирларига мос эмасликларини тушунгандан сўнг яхшиликча ажралишган экан. Лекин у киз булардан ҳомиладор бўлиб қолиб, бу ҳақда айтмасдан, юртига кетиб қолган. Туғишга оз вақт қолганида тўсатдан пайдо бўлиб, бу кишини "шантаж" қилишни бошлади. Султонимнинг ахволларини кўрсангиз эди...

Шунда султонимнинг дардларига малҳам бўлиб яшадим. Иш жойларига тўпалон қилиб келавергач, султоним аёлининг ота уйида кичкинагина тўйча қилиб беришга мажбур бўлди. Аёлининг нияти шаҳарда қолиб, алоҳида уй-жой, яхши, обрўли корхонада ишлайдиган эрга тегиб олиш экан. Бўлмаса, тўйсиз, никоҳсиз ўзидан, 15 ёш катта эркекнинг қўлига қирармиди?! У аёл мен

тўридан, қалбим кўридан уларга жой бергандим. Ҳар ҳафтада совға-саломлар олиб, она-боладан хабар олиб турдилар. У аёлда кўнглилари йўқ эди. Аммо фарзандларини ҳам ташлаб қўйишни хоҳламасдилар. Мен эса чақалоқнинг келажагини ўйлардим. Худди айб иш қилиб қўйгандек виждоним қийналди. Султонимнинг қийналиб кетаётганларини кўриб, чидаб олмасам ва биринчи қадамини ўзим қўйдим. Тўғри иш қилдим, деб ўйлабман. Чунки мен у аёлининг характери бил-

мен уларни бу йўлдан қайтариб нотўғри иш тутаяпманми?

Муяссархон! Чиндан ҳам ишқ бошқа, ҳавас бошқа! Молу дунё ҳеч кимга бахт бермаган. Бахт эса шу Ватанда, ёру дўстлар, ота-она бағри ва қариндошлар орасидадир.

Тўғри, ўзга юртда бойлик топиш, истаганини сотиб олиши, кўз-кўзлаши мумкиндир. Лекин юрт

Иш кунимиз охирида телефон хиринглаб қолди. Гўшакни кўтардим.

- Алло, илтимос, гўшакни қўймай турунг. Зарур гапим бор эди... ўтинди бир аёл.

- **Майли, гапиринг, қулоғим сизда...**

- Тошкент шаҳриданман. Исмин Муяссар. Мен коллежда, эрим эса институтда ўқитувчи бўлиб ишлаймиз. Яқингача фарзандларимиз билан тинчгина яшаб юривдик. Лекин икки ой олдин кўшнимизнинг уйида бўлган воқеа болаларимиз тарбиясига қаттиқ таъсир кўрсата бошлади...

- **Кўшнимизнинг уйида нима бўлганди ўзи?**

- Э, нимасини айтмай! Кўшнимиз Муҳаббатхон яқинда қизини чиқарди. Ресторанда тўй қилди. Лекин гап тўйда эмас...

- **Бўлмаса нимада экан?**

- Кўёвда-да. Муҳаббатхоннинг оиласи анчагина камхаржроқ бўлса-да, уйларида компютери бор эди. Қизи ҳам мен ишлайдиган коллежда ўқирди. Ана шу қиз уйдаги компютерни титқилиб, интернет орқали ўзига кўёв топибди.

- **Бунинг ёмон жойи йўқ, шекли?**

- Тўғри, ҳамма қизлар ҳам бир кун турмушга чиқшади. Лекин қоида бўйича аввало, совчилар келиши, барча удумлар бажарилиши керак. Ана шундан кей-

- **Тахририятга кўнғироқ қилишдан мақсадингиз...**

- Энди ўғлим ҳам интернет титқилашга ўтди. Шундан хавотирга тушяпман...

- **Нера?**

- У, "Мен ҳам интернет орқали

АХИР БУ УМР САВДОСИ...

ингина тўй бўлади-да. Лекин Муҳаббатхоннинг қизи Насибхон интернет орқали Жанубий Кореядан бир йигитни топибди. Бугун танишишган бўлса, у эртасигаёқ Кореядан учиб келди. Келган куни Насибхон ва оиласи билан танишди. Бозордан харидлар қилишибди. Эртасига эса... Кечкурун катта ресторандардан бирида Насибхон билан қорейс кўёвнинг никоҳ тўйлари бўлиб ўтди.

- **Сизларни тўйга таклиф қилишдими?**

- Албатта, ахир кўзде кўшни бўлсак... Тўй яхши ўтди. Индинга эса келин билан кўёв Жанубий Кореяга учиб кетишди. Биз бир ҳафта ичида бўлиб ўтган бутўйни роса муҳокама қилдик.

ўзимга қорейс хотин топаман. Ана, Насибхоннинг эри унинг ота-онасига қанча пул ташлаб кетибди. Укасига машина олишармиш... Яқинда Кореяга бориб келишармиш... - дея менга аччиқ қила бошлади. Қизим ҳам унинг ёнига ўтириб, интернетни бирга қовлаштирадиган бўлиб қолишди. Гап пулдами, ахир?

Менимча Муҳаббатхон нотўғри иш тутди. Эрта бир кун бегона юртда қизининг ҳоли не кечади? Майли эди, кўёви мусулмон бўлса ҳам... Мен ҳеч

қачон ўзга юртдагилар билан куда-анда бўлмоқчи эмасман. Фарзандларим эса Насибхоннинг ҳаётига ҳавас қилишади. Уларни бу йўлдан қайтара олмасак яхши, қайтара олмасак-чи?

- **Насибхоннинг ота-онаси ўз ишларидан мамнунми?**

- Албатта, қизи тез-тез катта

Кўнғироқларингиз...

қачон ўзга юртдагилар билан куда-анда бўлмоқчи эмасман.

Ҳовли олишибди... Кўп қўшнларимизнинг уларга ҳавас қилаётгани. Лекин фарзанд тақдири уйинчоқ эмас-ку! Наҳотки молу дунё деб фарзандларимизни ўзга юртларга жўнатиб юборсак?.. Келгусида уларнинг бошига қандай ишлар тушишини ёлғиз Оллоҳ билади.

Тахририятга шу боис кўнғироқ қилаяпман. Қандай қилиб фарзандларимни бу нотўғри фикрдан қайтартириш мумкин! Ёки

соғинчи йиллар ўтган сайинҳар бир мусофир бўлган киши юрагини соғинч билан эзади, эзаверади. Ўзга юртда подшоҳ бўлгандан кўра, ўз юртингда гадо бўл, деб бекорга айтишмаган-ку. Сиз тўғри иш тутаяпсиз, фарзандларингиз бу хатодан, энгил ҳую ҳавасдан қайтаринг.

Азизлар! Сиз бу муаммага қандай фикр билдирган бўлардингиз? Жавобларингизни кутамиз.

ГУЛБАШАКАР

“Дўст бўлсанг менга ишон”, -3-сон.

ЭСЛАТМА: Собир билан болачадан дўстмиз. Мактабни битиргач институтга ўқидик. Кейин ишга киридик. У билан бирга ишлай бошладик. Кейинчалик у ишларини менга ташлаб, ичадиган, пулга хиёнат қиладиган бўлди. Бир кун Собирга тегишли пулни хотинига бердим. У эса бундан ранжиб, мен билан жанжаллашди. Айбим нима?

Муаллиф: Ҳ. Ҳотамбоева

ДўСТ—ДУРУ ГАВҲАРДЕК

Аслиддин қачонлардир мен ҳам сиз каби дўст танлашда қаттиқ адашиб, панд еганман. Лекин бу хатоим менга бир дарс бўлиб, келажақда атрофимдаги одамлар фарқида боришга ўргатган. Дунё ўзи шунақа, яхши ва ёмон одамлардан иборат ва баъзан уларни бир-биридан ажратолмай қолишимиз мумкин. Лекин биламанки, агар адашиб ёмонни яхши деб қабул қилсак, соддалигимиз жабр келтирар экан. Биз қанчалар яхшиликка ишонмайлик, судралиш учун яратилганлар барибир парвоз қилишга қодир эмаслар!

... Унинг исми Шарофат эди. Оқ-кўнгил, самимий инсон деб билардим уни. У билан нафақат дўст, опа-сингил тутинган эдик биз. Чунки оилада мен ёлғиз қиз эдим-да. Биз у билан ҳамма нарсамизни тенг баҳам кўрардик: қувончимизни, қайғуимизни, пул, косметика, хатто кийим-кечагимизни. Дўстлигимиз абадий деб ўйлардим ўзимча. У жуда ёш мактабни битирар битирмас турмушга чиқиб кетди. Оиласи кўшин туманда бўлсаям борди-келдини узмадик. Кейин тўнгич ўғли Сардорбек туғилди, унга “Наргиза хола” бўлдим. Оилавий ҳаёт мураккаблигидан Шарофат неча бор аразлаб боласи билан қайтиб келди, то эри билан ярашиб кетмагунча ёнида ҳамдард, ҳамфирқ бўлдим. Баъзан арази йиллаб чўзилган, оиласи бузилай, деган пайлар ҳам бўлди. Ёлғизлатмадим. Аммо қачондир у мени сотиб кетишини қайдан билибман? Кейин иккинчи ўғли Асилбек дунёга келди-ю, Шарофатнинг турмуши анча изига тушди. Афсус, бу сокинлик узокқа бормасди. Чунки Асилбек 6 ойлик чақалоқлигида Шарофатнинг эри автохалокат қурбони бўлиб, фарзандларини етим қилиб кетди. Шарофат кўч-кўрони билан шундоғам ўн жон зўрга сийаётган каталакда ота

уйига қайтди. Ҳамма синовлар ана ўшанда бошланди. Чунки 2 фарзанди билан у отасиникига сиймай қийналди. Шунда биз биргалишиб унга ижара уй изладик.

Агар Шарофат катта оиласидан алоҳида яшаб, болаларини боғчага бериб, ўзи ишласа, назаримизда ҳаммаси жой-жойига тушиб кетадигандек эди. Боқувчисини йўқотганлик нафақаси билан ойлигида бемалол яшаса бўлади, деб ўйлар эдик. Аммо, афсус, бева одамга ижара топиш жуда қийин экан, биз бу ишни удасидан чиқмадик. Айниқса, қишда Шарофатларнинг аҳволи ёмонлашди: уйлари совуқ, оила жуда катта, деҳқончиликка ўрганганларга қишда иш йўқ, хатто нонга ҳам пул етказиша олмаган кунла-

дан ортмайди. Ўзи у дўстингиз ишончли одамми? Мен ҳеч иккиланмасдан: “Менга ишонасизларми? Менга қанчалар ишонсангиз унга шунчалар ишонишингиз мумкин. Акс ҳолда мен уни тавсия қилган бўлмасдим”, дедим. Хуллас, Шарофат ҳеч қандай ижара ҳаққи тўламаслиги, аксинча, болаларга қараб, уй ишларини қилиб ўтирганига маош олишига келишиб олдик. Озиқ-овқат ва бошқа нарсалардан дўстим хавотирланмаса ҳам бўлар эди, бу уйда ҳамма нарса бисёр. Ойлиги билан нафақасини йиғиб қўйса ҳам бўлар эди. Почам билан Шахона агар дўстинг халол бўлиб, бизга ҳозир ёрдам берса, кузда етмаганига қўшиб уй олиши ҳам қўмаклаганимиз бўлсин, деб ваъда ҳам бериб қўйишган эди.

Кўп ўтмай Шарофатни болалари билан Чангига қўчириб келдик. Дўстимга ёрдам текканидан жуда хурсанд эдим. Аммо хурсандчилигим кўпга бормади... Кўп

ри бўлганини биламан. Ўшанда Шарофатнинг мендан ўзга дўсти йўқ бўлган. Биз бир-биримизга таянч бўлишга, ёрдам беришга ҳаракат қилгандек эдик. Ўша қишдан бир амаллаб чиқиб олишганидан кейин Шарофат яна ижара уй ва иш излади, аммо ури-нишлари зое кетди. Ноумид кунларнинг бирида Чанги қишлоғидан бир гап қулоғимга чалиниб, дарҳол ўша ерга етиб бордим. Гап шундаки дўстларимиздан бири Шахона опам Чанги қишлоғига келин бўлганлар. Даврон почам иккаласи жуда меҳнаткаш инсон, ўз дўконлари бор. 3 фарзандни, мол-ҳол, катта тоқзор, дўкон ишларини бемалол эплашади. Ўша йили почам қишлоқ чеккасидан бир неча гектар олмazorни олиб, фермер хўжалигига айлантиришга киришибди. Дўстлари, жи-ялари, Шахонанинг ака-укалари ҳам ёрдамга келишгани билан Шахона барибир қийналиб қолибди. Ахир олмazor жуда узокда, у ерга транспорт қатнамайди, уй-дўкон-олмazor оралигида қатнайвериби, Шахонанинг тинкаси қурибди. Мен борганимда у: “Кани, бир ишончли одам бўлса-ю, уйга, болаларга қараб турса, почанг ҳаққини тўлайман, даяпти. Мен эса почанг билан олмazorни, мол-ҳолларини бемалол эплардик, уйдан ҳам кўнглим тинч бўларди...” деб қолди. Шунда мен бо ерга келиш ниятимни, Шарофат, унинг аҳволи ҳақида уларга сўзлаб бердим. Ижара ҳақида эшитиб, почам бошини сарак-сарак қилди-да: “Бу ёғини хом ўйлабсизлар, - деди. - Агар ниятингиз амалга ошгандаям, у аёлининг тоғини ижара ҳаққи билан боғча-

ўтмай негадир Шахона билан орамиз бузила бошлади. Илгари ҳеч қачон Шахона билан аразлашганимиз, орамиздан ёмон гап ҳечам ўтмаган, бир-биримизни доим тушуниб юрардик, уларнинг хонадонидида қутилган меҳмон эдим... Бирданига буларнинг ҳаммаси қаергадир йўқолди, “Чанги” дейишса қапалагим учадиган бўлиб қолдим. Қачон қарама, “Шарофатга ундый дебсан, Шарофатга бундай дебсан...” деган гаплар чиқаверди. Кейин билсам, Шахона иккаламиз ўрта-

мизда Шарофат гап ташир экан. Олдий мисол: бир кун Шарофат Шахона ҳақида ниманидир айтиб берганида мен хаёлчан тарзда: “Э, эси йўқ Шахона, бекор ундай қилибди...” дебман. Шарофат Шахона билан ёлғиз қолганда “Наргиз сизни эси йўқ деб айтди”, деган экан, Шахона хафа бўлиб: “Ўзи жа эсли бўлса, нимага фало-он нарсаларни писмадон қилади?...” деб қайсидир айбимни тилга олган. Шунда Шарофат менга кўнги-роқ қилиб: “Шахона сени нима деганини биласанми?” қабилида иш тутган... Хуллас, кўп ўтмай мен Шахонанинг оилавий иқир-чиқирларидан доимий равишда хабардор бўладиган, Шахонани ҳам мендан кўнгли қолдиган бўлиб, Чангига бормай қўйдим.

Бу ҳам майли, агар воқеа шу билан тугаса, вақт ўтиб, балки дўстлигимиз яна тикланармиди... Ўша йили кузда бир гапни эшитиб, қулоқларимга ишонмадим: шунча йил таниб-билиб юрган дўстим суюқдек чиқди. Йўқ, агар у бир одам билан жиддий муносабатда бўлса, оила қуриш ниятлари бўлса, мен уни айбламас эдим. Аммо бундай бўлмади. Азизбек исмли йигит Шарофатга кўнгли қўйиб, фарзандларига оталик қилмоқчи эди. У шунчаки миш-мишларга эътибор берадиган одам эмас эди. Афсус, ишбодалилардан кейин у уйланиш фикридан қайтди. Кейин Шарофат ҳали у билан, ҳали бу билан гап бўлиб юрди. Охир-оқибатда почамгаам кўз сузадиган бўлганда, Чангидан хайдалди. Кейин унинг бу қилмишлари дўстлигимизга нуқта қўйди. Чунки унга бўлган ишончим йўқолгандан кейин дўстлик ҳақида қанақа гап бўлиши мумкин?!

Тўғри, инсонга “Дўстлик” деган муқаддас туйғу Худои Таоло томонидан маънавий эҳтиёж қилиб берилган, шунинг учун ҳам одамзот яккаланиб яшай олмайди. Кўнглидаги соф туйғуларингизни самимий инсонлар учун сарфланг. Дўстлик қадрига етувчи инсонлар учун асранг, дўстлигингизга лойиқларингизга дўст тутиг! Шундагина юрагингиздаги меҳр увол кетмайди. Собирга, Шарофатга ўхшаганлар эса тўқнаш келгандида шунчаки сўрашиб қўйишгагина эришади, холос. Яхшиям дунёда улардан кўра софдил, меҳрибон, дўстлик незматини қадрига етувчи инсонлар зиёдрок. Улар гўё дуру-гавҳардек, фақат уларни кўра олиш, топа билиш керак ҳолди. Бу машаққатли ишда сизга омад ёр бўлсин, Аслиддин!

НАРГИЗАБОНУ,

Тошкент вилояти, Паркент тумани.

“Ўз боласини тан олмайди” - 4-сон

ЭСЛАТМА: Ўқийдиган биламанки, ҳаётдаги талбиркорлиги мени мафтун қилган қизнинг асирга айлангани. Турмуш қураш. Унинг хомчилиги тушурувчи дорилар ичиши туфайли фарзандимиз ногирон туғилди. Ўғлимизни Меҳрибонлик уйига топширдик. Хулодан аёлигизга инсоф сўрайман.

Муаллиф: Наргиза Фариданин

Хурматли Озодаҳон! Бола ҳеч бир уруғ сепилмаган ер ёки ҳеч бир нақш ёзилмаган оқ қоғоз, қандай уруғ сонсангиз шундай экин ҳосил бўлади, нени эксангиз шунини урасиз, қандай ёзилган бўлса, шундай ўқилади. Борди-ю болангизга мерос қолдирмоқ ниятингиз бўлса - бори зўғуликлар, хуш адаб ва боқий хўнарининг яхши мерос эканлигини унутманг.

Хурматли Озодаҳон, талбиркорлик бобидида бир қадар мукамалликка эришибсиз, ўз полагинингизни меҳрға

муҳтож қилиб етказмоқчи бўлганингиз боис адашибсиз.

Чет эл билан ҳамкорликда катта фирмада директорлик, шоҳона қасрлардан фарқ қилмайдиган уй-жой, қатор-қатор “импорт”ний машиналар, икки ўғил ва бир қизинг севимли аяжони эканлигингиз орзуингиздаги мартаба, албатта. Узгалар қарамоғида тарбия топаётган ўн беш ёшли тўнгич ўғил Муҳаммад дастлабки бахтингиз. Бундай катта фирма эгасига аравачага миҳланган ногирон ўғлининг кўринишидан беҳудага ташвишга тушибсиз. Йўқ, азизим Озодаҳон, фарзанд иснод эмас, унинг қаровсиз қолдирилиши, эътибордан четда бўлиши катта гуноҳ.

Озодаҳон, кези келганда хотин киши турмуш ўртоғига ёрдам бериши зарур. Ўз эракин-

гизни қўллаб-қувватлаб турманингиз боис турмуш экинзорларингиз қурий бошлабди. Оилангизда парокандаликни юзага келишига сал қолибди.

Бунга ҳахлингизни тезлиги, бақир-чақирга мойиллигингиз, ўз фарзандингизни бегона деб таништиришга ҳаракат қилишингиз, ҳатто ота-онангизга ҳам бақириб юборишингиз сабаб.

Табиати сабоғи шундай-ки, бола туғилган соатидан бошлаб меҳр талаб қил, ой ва йиллари кўпроқ она билан ўтади. Шу туфайли меҳрни аёлларда кўпроқ намоён бўлиши табиийдир. Аёлларда меҳрни кўпроқ ифодаганиши узок йиллик ирсият белгиларини тараққий этиш қонуниятлари билан боғлиқ. Аналик гарданига юклаган масъулият салмоқли ва улкандир.

Болаларга муносабат ва эътибор бутун дунё миқёсда ўзгариб бормоқда. Эндilikда бола-

лар ҳам ижтимоий-сиёсий ҳуқуқларга эга эканлигини қўлчилик англаб етди. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан қабул қилинган болаларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари “Бола ҳуқуқлари тўғрисида”ги Конвенцияда, Ўзбекистон Республикасининг Конституциясида, Оила Кодекси ҳамда бошқа қўллаб ҳуқуқий ҳужжатларда батафсил баён этилган. Халқаро Конвенцияга қўшилган мамлакатимизда ҳозирда келажагимиз ворисларига эътибор, меҳр-муҳаббат қўйиб олиш бормоқда. Оила Кодексида ота-она ўз мажбуриятларини лозим даражада бажармаганлиги учун уларга нисбатан ҳуқуқий санкциялар белгиланган. Амалий ёрдам беришдан бўйин товлаган ота-оналар Оила Кодексининг 79-моддасига биноан жиноий жавобгарликка тортилиши мумкин. Ҳаётимиз давомчилари

бўлган болаларга ғамхўрлик қилиш, нафақат давлат, ота-она, маҳалла-қўй, балки ҳар биримизнинг бурчимиздир.

Дарҳақиқат, ҳаётнинг аччиқ-чучуғи, ширинлиги ва қайноқлиги - оила гултожи, муҳаббат ришталарини боғловчи кўприк - фарзанд билан боғлиқ. Эр-хотин ўртасидаги соғлом маънавий муносабат, аҳиллик, ҳушмуомалалик, хурсандчилик боланинг соғлом ва беҳавотир камол топишининг гаровидир. Боласининг камол топишини устайдиган ота-онани ҳали учратмадим. Ота-онанинг энг яхши хусусиятлар ҳам, ёмон хусусиятлар ҳам ирсий йўл билан болага ўтиши табиийдир. Бола асабини бузмаслик, қўрқитмаслик унинг қомил инсон бўлиб етишишини таъминловчи қафолатдир.

Мерган БҲМАТОВ,
Самарқанд шахри.

БОЛАДАН КЕЧИШ ГУНОҲ!

ТАБРИКЛАЙМИЗ

Хурматли Саодатхон ЙУЛДОШЕВА!
Туғилган кунингиз билан табриклаймиз. Оилавий бахт ва илмий ишларингизга каттадан катта ютуқлар тилаймиз.

Дугоналарингиз

Флора ҲАКИМОВНА!
50 ёшга тўлишинг билан муборакбод этамиз. Сизга узоқ умр, сиз ҳам-саломатлик, ишларингизга улкан муваффақиятлар тилаймиз.

Дўстларингиз

Онажонимиз МАКТУБА опа!
Туғилган кунингиз — 64 ёшингиз билан табриклаймиз. Сизга узоқ умр, сиз ҳам-саломатлик тилаймиз. Бахтимизга ҳамisha бор бўлинг.

Қизингиз Наргуза.

Қизим МОҲИНАБОНУ!
Таваллу аёмингиз муборак бўлсин. Сизга узоқ умр, соғлиқ-саломатлик, ўқиб ва келажак ҳаётингизга яхши кунлар ҳамроҳинг бўлсин.

Ойингиз Майяхон

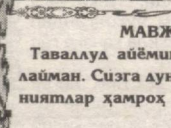

Хурматли МАСТУРАХОН!
Таваллу кунингиз билан табриклаймиз. Сизга мустақам соғлиқ, узоқ умр, бахт-саодат тилаймиз. Фарзандларингиз роҳатини кўринг.

Тошкентлик дугоналарингиз.

МОҲИРАХОН!
Туғилган кунингиз билан табриклаймиз. Сизга соғлиқ-омонлик, оилавий бахт тилаймиз. Аёллик назоратини нафосати сизни асло тарк этмасин.

Яқинларингиз.

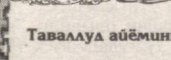
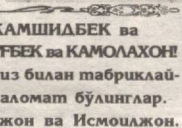

МАВЖУДАХОН!
Таваллу аёмингиз билан табриклаймиз. Сизга дунёдаги жамки яхши ниятлар ҳамроҳ бўлсин.

Яқинларингиз

Хурматли ЖАМИНАБЕК ва ДИЛНОЗАХОН, УЛУБЕК ва КАМОЛАХОН!
Никоҳ тўйларингиз билан табриклаймиз. Ҳақиқат соғ-саломат бўлинглар.

Иброҳимжон ва Исмомалжон.

Хурматли ОЙША!
Таваллу аёмингиз билан қутлаймиз. Сизга узоқ умр, бахт-саодат тилаймиз.

Дугоналарингиз

Хурматли ОЙША!
Таваллу аёмингиз билан қутлаймиз. Сизга узоқ умр, бахт-саодат тилаймиз.

Дугоналарингиз

Ҳаётини кузатмалар

Бирорта ноҳус хабарни етказмоқчи бўлсангиз, асло шошилманг. Инсон вафоти билан боғлиқ масалада фикрларни бир жойга жамлаб, ҳовлиқмасдан: "Фалончининг сал мазаси йўқроқ, сизларни сурашяпти, борар экансизлар", - деб хабар айтинг. Борган хонадонингизга визитини ётиги билан тушунтиришга ҳаракат қилинг. Хабар ешитувчи хонадонда ҳам, оғир бемор ёки юрак касали бор инсонлар бўлиши, эҳтимолдан ҳоли эмас.

«Oila va jamiyat» ўғитномаси

Мардлар танламайди оғир-енгилни, Нопонинг қилмиши оғиртар дилни, Миннатнинг ошидан минг чандон зийд, Сўз ила шод этсанг, хаста кунгилни.

Яккасарой тумани, «Госпиталь» бозори ёнидаги (2 хонали, 2 сотих ери бор, алоҳида ошхона, ҳаммоми бор) ҳовли **СОТИЛАДИ. ТЕЛ: 184-48-32**

Эрталаб ишга барвақт кетаётсак, маҳалладаги ёш келинлар кўча-ҳовлиларга сув сеппиб, сўгуришаётган бўлади-лар. Саломлашган ҳолда ички бир ҳиссиёт билан уларнинг бажарган ишларига "офарин"лар айтаемиз. Негадир бу ҳолат келин бир-икки болалик бўлгунча давом этади. Оилавий ҳаётга кўникиш ҳосил қилишга, фарзандлари катта бўлишган сари "эрта туриб" кўча сўгурадиган "келинлар" кўринмай қолишади. Эҳ... аттанг! Эрта турганга, озодалликка не етсин!

СУЛТОНМУРОД,
Тошкент вилояти, Бўка тумани.

Тўйхона тўрида кўрдим шундай ҳол, Бир таниш секин дер, шоир, назар сол, Эртага масжидга пок бўлармикан?
"Шайтоннинг суви"га ботганда соқол.
Пардавий ҚУЛАТОВ,
Сурхондарё вилояти.

АБДУРАХМОН хусусий шифохонасида

ТОМОҚ, ҚУЛОҚ, БУРУН СОҲАСИ БЎЙИЧА ҚЎЙИДАГИ КАСАЛЛИКЛАР:

1. Гайморит, фронтит, этмоидит, стеноидитни пункциясиз даволаш усуллари.
2. Аллергик вазомотор ринитлар.
3. Йирингли ва йирингсиз отитлар. Эшитишнинг пасайиши ва қулоқдаги шовқин.
4. Болаларда тез-тез учрайдиган ларингит, овознинг бузилиши ва томоқдаги "тиқилиш ҳисси", сабаби аниқланмаган йўтал.
5. Лор аъзолари яллиғланиши касалликларини лазер билан даволаш.
6. Танглайдаги бодомсимон без олиб ташланганидан сўнгги фарингитлар.
7. Шалпангқулоқликни, буруннинг ташқи кўриниши ва бурун деворини жарроҳлик йўли билан даволаш самарали усуллар билан бажарилади.

МАНЗИЛ: Тошкент шаҳри, Чилонзор мавзеси, 17, 32-уй.
ТЕЛЕФОН: 276-85-86, 116-88-02. Мўлжал: "Чилонзор" метроси бекатидан "Собир Раҳимов" метроси томонига 500 метрча юрилиб, ўнга бурилади.

АРВОҲ ЙЎЛ КЎРСАТТАН ЭКАН-А...

- Уч синфдош хуш кайфиятда суҳбатлашардик, - ҳикоя қилади Хусан Файзуллаев. - Тўқсонларга кирармиканман, - деди дўстимиз Бахтиёр Анваров. - Юздан гапирсанг-чи, - дедик. - Тогдек тиласанг тевадек бераман деган. - Беш кун олдин раҳматли синфдошимиз Шўкур тушимга кирибди, - деди Бахтиёр. - У менга: "Бир кўзичами, кўчорчам олисанг. Шуни сўйиб гўштини нимталаб, ён-атрофингиздаги қўшнилариңгизга таркатсанг", - дермиш. - Яхши-ку. Садақа радди бало, деган. Қилдингми? - Тушга нималар кирмайди. Қилавераманми? - Каттиқлик қилма-да, дўст. Бир учидан пиширсанг биз ҳам ердик... Эртаси кун хунук хабарни эшитиб, бир зум хушимни йўқотдим. Дўкон ёнида бир таниши билан суҳбатлашиб турса, бир машина тўғри уларнинг устига бостириб келиб... Дўкон йўлдан четда бўлгани учун хавотирланмаган. Дўстим Бахтиёржон шу ернинг ўзида ҳалок бўлган. Шериғи

шифохонага олиб кетилган. Бир кун олдинги суҳбат, унга қилган ҳазилларимиз хотирига айланди. У самимий дўст эди. Нафақат Қашқадарё вилояти, Ўзбекистонда уни танийдиганлар кўп эди. Ёшлигидан ҳайкалтарошликка қизиққан, ички ишлар тизимида ишлаган даврларда ҳам ҳайкал ясашга вақт топарди. Нафақатга чиққач, шу санъатнинг этагини тутди. Ўзбекистон Бадий академияси вилоят бўлими раҳбари, ҳайкалтарош ва рассомларга бош-қош, турли кўргазма ва танловлар ташкилотчиси эди. Бағри кенг, саховатли, ҳимматли, куйинчак, тиниб-тинчимас инсон эди. Хусан ақининг суҳбатидан сўнг раҳматли Бахтиёр ака кўрган туш ҳақида ўйлайман. Фалокатнинг рўй бериши руҳлар оламига маълум экан-да. Раҳматли Шўкур ақининг арвоҳи: "Бир кўйни садақа қилгин", деб оғохлан-тирган экан-да. Шундай қилинганда фалокат рўй бермасмиди.

Мўмин ХОЛМУРОДОВ

"Oila va jamiyat"га 2008 йилга обуна давом этмоқда. Обуна жойлардаги почта ва матбуот тарқатувчи алоқа бўлимлари да йил бўйи амалга оширилади. **ОБУНА ИНДЕКСИ 176**

Ф. МТ-1

«Матбуот тарқатувчи» Аҳлилоҳия Компанияси

АБОНЕМЕНТ

ҲАҚИЯТ

ЖУРНАЛ

(ИМШР НОМИ)

КОМПЛЕКТЛАР Сони

ЙИЛ УЧУН (ОЙЛАР БЎЙИЧА)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

ҚАҲРА

(ПОЧТА ИНДЕКСИ)

(МАНЗИЛТОҶИ)

ҚАҲРА

(ФАМИЛИЯСИ, ИСМИ, ОТАСИНING ИСМИ)

НАШРНИ ЕТКАЗИШ БАРАҚАСИ

П. А.

ИМШИ

(ИМШР КЎРСАТКИЧИ)

(ИМШР НОМИ)

ОБУНА ҲАҚСИ

СЎМ

КОМПЛЕКТЛАР Сони

ЙИЛ УЧУН (ОЙЛАР БЎЙИЧА)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

ҚАҲРА

(ПОЧТА ИНДЕКСИ)

(МАНЗИЛТОҶИ)

ҚАҲРА

(ФАМИЛИЯСИ, ИСМИ, ОТАСИНING ИСМИ)

КЎЙ (21.03 — 20.04). - Ушбу ҳафтада кўп ютуқларга эришасиз. Лекин албатта табиат бағрида дам олинг. Янги либослар харид қилишингиз мумкин.

СИГИР (21.04 — 21.05). - Бажарилмаган ишларингизни ниҳоясига етказасиз. Лекин бунинг учун кўп куч-қувват сарфлашингиз керак бўлади.

ЭГИЗАКЛАР (22.05 — 21.06). - Муаммолар кўп бўлади. Яқинларингиз билан муносабатингизни яхшилаб олишингиз лозим.

ҚИСКИЧБАҚА (22.06 — 22.07). - Уйингизни яхшилаб тозаланг, мебелларингизнинг жойини алмаштинг. Молиявий ахволингиз ҳақида ўйланг.

АРСЛОН (23.07 — 23.08). - Ҳамкорларингиз билан кўнглидагидек шартномалар тузасиз. Шунингдек, шахсий ҳаётингиз ҳам изга тушади.

БОШОҚ (24.08 — 23.09). - Қутилмаган муваффақиятни кўлга киритасиз. Лекин севгилингиз билан орангизга совуқчилик тушиши мумкин.

ТАРОЗИ (24.09 — 23.10). - Ўз феъл-атворингизни ўзгартиришингиз керак. Акс ҳолда яқинларингиз билан орангиз бузилиши мумкин.

ЧАЁН (24.10 — 22.11). - Сирларингизни ҳаммага ҳам ишонманг. Шунингдек, ҳамкорларингиз маслаҳатига ҳам амал қилмаганингиз маъқул.

ЎҚОТАР (23.11 — 21.12.). - Муаммоларингиз тез ҳал бўлмаса, кўнглингиз чўкмасин. Қайтадан ишга киришингиз керак.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12 — 20.01). - Ушбу ҳафтада муҳим қарорлар қабул қилмаганингиз маъқул. Яқинларингиз маслаҳатига қулоқ тuting.

ҚОВҒА (21.01 — 18.02). - Тасодифан танишган инсон сизнинг яқин дўстингизга айланади. Бажарган ишларингиздан кўнглингиз тўлади.

БАЛИҚ (19.02 — 20.03). - Янги уйга кўчиш эҳтимолингиз бор. Оқибатли қўшиллар билан танишиб кўнглингиз қувончга тўлади.

Синалган ҳақиқатлар

жаранглатиб ўйлатиш—пул етишмовчилигидан ташвишни билдиради: суҳбатдошингиз қўлоғининг солинчоғини тез-тез тортиб-тортиб қўётган бўлса, билинги, у мулоқотни яқунлаш истагида, аммо ўзини босиб турибди.

Ўзини ўзи назорат ҳаракатлари. Қўллар белга қилиб қаттиқ сикилган. Яна бир ҳолат — оёқлар тўпикдан чалиштирилиб, қўллар эса стулнинг тирсак суянигидан маҳкам сиқиб туради. Бу гуруҳга мансуб ҳаракатлар инсоннинг кучли ҳиссиёт ва ҳаяжонларини янгилашга ури-нишдан дарак беради.

БАШОРАТНОМА

(Боши ўтган сонларда)
Тайёрлик ҳаракатлари.

Қўлларни белга қўйиб туриш — тайёрликнинг биринчи белгисидир. Бу ҳолатни аксарият ҳолларда ўз навбатини кутиб турган спортчиларда кузатиш мумкин. Ушбу ҳаракатнинг ўтирган ҳолатдаги варианты — киши стулнинг четиди, бир қўлининг тирсаги, иккинчисининг кафти билан тиззаларига таяниб ўтиради (бу ҳолатда ўтириш бевосита битим тузишдан олдин ёки туриб кетишга тайёргарлик пайтида кузатилади).

Хавфсизлаш ва ишончсизлик ҳаракатлари. Бармоқларни бир-бирининг орасидан ўтказиб, бош бармоқларни бир-бирига ишқалаб ўтириш; терини чимчилаб-чимчилаб қўйиш; қўлчилик йиғилган жойда ўтиришдан олдин стул суянигидан мустаҳкамлигини синаб қўриш. Каттиқ чалиштирилган, асабий ҳолатдаги қўллар — бу ҳаракати ишончсизлик ва шубҳа-ғумонни билдиради. Қўлларни бир-бирини қаттиқ сиқиб турган киши ноҳус ва зиятга тушиб қолган (масалан, ўзига қарши бирор айб илгари сурилган савол-сўроққа жавоб бериши лозим) бўлади.

Аёллар қўлларини шошилмай, аста-секин бўйига олиб борса, бу унинг ўзига ишончини англатади.

Фрустрация (алдов, омадсизлик) ҳаракатлари. Инсон учун аҳамиятли бўлган бирор мақсад ёки эҳтиёжнинг амалга ошмай қолиши оқибатида юзага келади раҳмат руҳий ҳолат бўлиб, қуқур ух тортиш, ноаниқ товушлар қириши каби-ларда акс этади.

Ишонувчанлик ҳаракатлари. Қўл бармоқлари гўмбаз шаклида бирлаштирилган бўлади. Бу ҳолат ишонч ва озорқ ўзидан мамнунлик, эгоистлик ёки фахрлинишни билдиради ва раҳбар-ходим муносабатларида кўпроқ кузатилади.

Авторитар ҳаракатлари. Қўллар белда, ияк баланд қўтарилган (ҳарбий зобитлар, милиция ходимлари ва юқори мартабали раҳбарлар шу ҳолатда туришни ёқтиради). Умуман олганда эса, агар суҳбатдошингизга ўзининг маъқу-лигини намойён этмоқчи бўлсангиз, ундан юқориорққа ўтирсангиз, ёҳуд унинг олдида тик туриб гапирсангиз қияф.

Асабийлик ҳаракатлари. Ўйталмиш, томоқ қириш (суҳбатдош тез-тез шу ҳаракатларни такрорлай бошласа, бу унинг ташвишланганлигини, ўзига ишончи суяйиб бораётганини англатади); чўнтақдаги тангаларни ёки қалитларни

ГАВДА ҲОЛАТЛАРИ.

Гавданинг тик ва бемалол туриши юқори даражада очиклик ва таъсирчанликдан, ҳар қандай чекловлардан ҳолиликдан, ички кучни дарҳол қўллашга қодир-ликдан дарак беради.

Тананинг ҳаракатсизлиги ёки эҳриқши ҳолатида бўлиши инсоннинг ўзини-ўзи муҳофаза қилишга тайёргилини, мулоқотлардан қочишини, ҳиссиётга берилувчанлигини, шунингдек, ҳушмуомала бўлишга интилишини англатади.

Конвенциаль ҳолатлар (қўлларнинг биттаси ёки ҳар иккаласи чўнтақда, қўллар орқага қилинган ёки кўкракда чалиштирилган) мустақилликнинг етишмаслигини билдиради.

Инсон танасининг юқори қисми ҳам у ҳақда қўллаб маълумотлар бера олади. Масалан, гавда сал олдинга эгилиб, ияк олдинга чўзилган, елкалар баланд қўтарилган бўлса, бу одамда сурункали кўркув, асабийлик, кўмаксизлик, ўзига ишончсизлик кузатилади. Елкаларнинг олдинга тушиб туриши эса ожизлик, тушунлик ва норасо-лик белгиси.

Елкаларни эркин тушириш ўзига ишонч ҳиссининг пайдо бўлганлигини, ички эркин-лиқни, вазиятни назоратда ушлаб турганлиқни билдиради. Елкаларни орқага тортиш ҳаракат қилишга қарор берганлик, куч ҳисси, фаоллик, тadbиркор-лик, айрим ҳолларда эса ўз им-кониятларига ортқича баҳо беришни англатади.

Фаол, ўзининг керакли одам-лигига ишонадиган, ижтимоий мулоқотларга эҳтиёжи бор ки-шилар одатда кўкракларини кериб юришади.

Оёқлар, оёқ кафти ва товонлар ҳолати ҳам одамнинг ички ҳола-ти ва характери ҳақида айрим маълумотлар бериши мумкин. Масалан, оёқларини ишонч билан гавда кенглигида ёйиб тур-ган кишилар кучли, барқарор, осуда ва мустаҳкам характерли бўлишади. Қотиб қолгандек ҳаракатсиз ҳолат эса ўжарлик ва қайсарликдан, вазиятга мослаша олмасликдан далолат беради.

Тик турганда тана оғирлигини дам-бадам оёқдан оёққа ташлаш қатъият ва интизом етишмасли-гини, ишончсизлиқни ва ички кўркувни англатади. Оёқ учиди-да чайқалиб туриш фаол ҳаракатга тайёрланишни, ёҳуд тажовузкор-ликча мойиллиқни, ё бўлмаса, тақаббурликни билдиради. Оёқларни кенг ёйиб туриш ўз имкониятларига ортқича баҳо беришнинг, норасоликнинг, ўзини кўрсатишга хоҳишнинг белгиси.

(Давоми бор)
ДАРМОН тайёрлади.

Тўйларимиз, тўйларимиз ҳақида ўйларимиз - бизда ҳам-мавақт кун тартибиди турган. Айниқса шўролар тузумининг қайта қуриш даврида тўй қилган одамлар кўрқиб қолганди. Қан-ча гаплар, қанча савол-жавоблар бўларди. Етмишинчи йиллари республикада мавжуд тўй удум-ларини ўрганиб, янгича шакли-ни тавсия этишга қарор қилин-ди. Махсус комиссия тузилди. Турли ижодий гуруҳлар респу-блика бўйлаб, махсус топшириқ

Яқин ўтмиш ҳангомаларидан

бири - тошкентлик меҳмонлар. Фарғонанинг ҳар туманидан кел-ган меҳмонлар алоҳида давра-ларда. Еттига ҳовли ўртасида-ги деворлар олиб ташланиб, ҳовлига яхлит жой қилинган.

Санъаткорлар - Таваккал Қо-диров, Жалолхон Охунوف, Му-роджон Аҳмедов, Тошкентдан, Андижондан, Намангандан кел-ган, яна аллақанча номдор ар-

шатдан кўрқиб ичди.

Узоғи билан 15-20 минут тўйда бўлди. Вазиятни тушу-ниб, тезда жўнаб кетдик.

Тўйни азага айлантирган эдик.

Бизни тўғри тушунишмаган эди. "Жазоловчи комиссия" эдик биз уларнинг кўзида.

Сафаримиз охирига етди. Хи-сбот ёзиб, таклиф ва фикр-

КЎРҚАНГА ҚЎШ КЎРИНГАНДИ...

билан жўнаб кетишди. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Назир Сафа-ров, журнал муҳар-рири Тўйғун Валиев, рассом Рафаэл Тах-таш ва мен Қўқонга борадиган бўлдик.

Қўқонда бизни шо-хона кутишди. "Мар-казкомдан келган комиссия", эдик-да. Меҳмоннавозлик, илтифот олий дара-жада. Ҳар кун кеч-қурун 2-3 та тўйга борамиз. Гуруҳимиз-га қўриқлаш учун милиция ходимлари бириктирилган.

Қўқон тўйлари ҳам ўзига хос. Биз учун диққатли то-монлари ҳам бор, ҳайратга соладиган томонлари ҳам.

Бир тўй ҳаммамиз-ни ҳайратга солди.

Қўқондаги бир би-лим юртининг ди-ректори қизини Тошкентга ўзатаёт-ган экан. Шу кун Тошкентдан келган 15-20 чоғлик қувё йўлдошларни кутиш маросими

- никоҳ тўйининг биринчи қис-ми бўлаётган экан.

Тўйга бордик.

Тўй хонадонга боргунча, тахми-нан бир километра кўча ичи - одамлар билан гавжум, милици-онер зўрға йўл очиб, олдинда боради. Кўча тўйхонага айлан-ган эди. Нихоят етиб бордик. "Ке-лишди", деган овоза тарқалди. Бутун шаҳарни бошига қўтарган тўй ҳайригичи ўчди. Ҳаммаёққа сўз сепгандек жимлик чўкди. Зўр кинони кўраётганда, лента узи-либ қолгандек ҳолат ўз берди.

Тўй эгаси бизларни махсус жойга бошлади. Илтифот кўрсатди.

Атрофга қарадим. Нариди бир давра - шаҳар партия ташкилоти биринчи котиб бошчилигида, кейинги давра - шаҳар ижроқў-ми раиси ўз гунашталари билан.

Бир давра - наманганликлар, кейингиси андижонликлар, яна

Халқ халқимиз азиз меҳмон

тистлар хизматда.

Биз келишимиз билан тўй тўхтаган эди.

Ҳамма шивир-шивирга ўтди. Ва-зиятдан хавфсизлашган шаҳар раҳ-барлари бирин-кетин чиқиб ке-тишди. Ҳаммининг кўзи - бизда!

Назир ака аҳволни тушунди. Микрофони олиб, тўй соҳиби-ни, қувё ва келинни, барча меҳ-монларни қутлади. Нима мак-садда Қўқонга келганини айтди. Ишқилиб, тўйга қайта мазмун киритмоқчи бўлди.

Тўй соҳиби Назир акани ке-либ қучоқлади. Елкасига чопон ташлади ва чинни пиёлада тўлатиб "КВ" коньяк қўйиб, ҳаммамизга ўзатди. Қўрда қўймай, ичирди. Биз жуда кам ичадиганлардан эдик - тўй эга-си (ўзи умуман ичмас экан - шифокор эди-да) пиёлани тўлатиб, босиб-босиб ичди... Аламиндан, чамаси олдинда юз бериши мумкин бўлган дах-

ларни Марказқўмга топширдик. Унда тўйлари қанча яро-на шаклга, арзон, осон ўтказиш ҳақида тавсиялар бор эди, холос.

Кейин эшитсак...

Тўй туғши билан эрта тонгда шаҳар партия комитети бю-роси мажлис қилиб, тўй эгасини парти-дан ўчирибди, ишдан олибди, терговга топ-шириқ берилибди.

Бу - биз учун аниқ-роғи, биздан бирор фикр Марказқўмга етиб боргунча қилинган эҳтиёт чо-раси экан!

Бир неча кундан сўнг тўй эгаси Тош-кентга келди. Биз унга тўй ҳақида ҳеч қандай салбий фикр ёзмаганимизни, фа-қат аъёна бўлиши лозим бўлган расм-

русумларни ўрганганимизни айтдик.

Хисобот нусхасини кўрсатдик. Бечора озиб кетган, қараб бўлмасди. Қон босими ошган шекилли, қорайиб кетган. Хан-сирайди, "Ишқилиб, қамаш-майдами?" - деб қайта-қайта сўрайди. Ўзини койийди.

Биз унга тасалли бердик. Назир ака Қўқонга телефон қилаётганини айтди. Амаллаб бечорани уйига жўнатдик. Айтишларича, қўп ўтмай, ўша кун оламдан ўтибди... Бу фожеада бизнинг ҳам гуно-ҳимиз борлигидан азият че-камиз. Азага айланган тўй деб шуни айтсалар керак. Шаҳар раҳбарлари ўзларини ҳимоя қилиш мақсадида, ўзлари ҳам иштирок этган тўй эгасини қурбон қилиб юборган эдилар.

Анвар ТОҶИЕВ

КОМАНДИР

- Дада, ойимнинг сизни командир, деб аташининг бирон сабаби борми, нега бундай деб атайдилар?

- Бесабаб нарсаси бўлар-канми, албатта бор-да, ўғлим.

- Сабаби нима?

- Опангни узатиш чоғи-мизда ойинг оилавий ке-мамининг фарқ қилиб қўйганди. Кейин мен уни ҳалокатдан қутқариб ол-дим. Шу бўлди-ю, ойинг мени, командир, деб атайдиган бўлди.

ТАГДОР САВОЛ

- Дада, сиз неча ёшингизда уйлангансиз?

- Менинг дадам жуда ёшли-гимда, ўн етти ёшимда уй-ланганди.

- Э-э, менинг ўн еттига тулишим-гаям ҳали яна ўн йил бор экан.

- Сендан аввал олдингда аканг ҳам бор.

- Ҳозир қўллар икки ўғлини бирийўла уйлантириб, қўш ке-лин олишаяпти-ку.

КЎРҚИНЧЛИ ТИЛ

- Дада, сизнинг оғирлигин-гиз қанча?

- Саксон кило. Нимаиди, ўғлим?

- Ойимники-чи?

- Олтмиш кило.

- Ойимдан шунча оғир бўла туриб ҳам, яна нега ойимдан бунчалик кўрсаксиз?

- Ойингнинг вазни кам бўлгани билан тили менинг тилимдан узун-да, ўғлим.

- Ҳа-а, ойимнинг тили би-лан уришидан кўрқаркансиз-да, дада.

Нормамат ТОҒА,
Қашқадарь вилояти,
Қосон шаҳри.

ДУШАНБА 28

О'ЗBEKISTON

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Сарой жаҳоҳири».
Т/с.
7.35 «Минг бир ривоят».
7.40 «Дилхуш наволар».
7.55 ТВ анонс.
8.00-8.45 «Тахлилнома».
8.45 «Олтин мерос».
8.50 «Қайтар дунё».
9.35 «Изҳор».
9.40 «Юртим бўйлаб» дастури: «Ўзбекистон табиати».
«Болалар сайёраси».
10.00 «Болалар дунёси».
10.20 «Қизилқарғи математика».
М/с.
10.40 «Зийнат».
11.00 «Ахборот».
11.10 «Ахборот».
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
13.00 «Хамон ёдимда...»
13.30 «Олам ва олам» дастури: «Уммон қафтидаги юрт».
Индонезия.
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ анонс.
14.20 «Эски альбом».
14.25 «Ортим бўйлаб» дастури: «Ўзбекистон табиати».
14.45 «Отлар сўзи» — актининг кўзи хазинасидан.
15.45 2008 йил Ёшлар йили.
«Қизлар давраси».
16.35 «Бир кун».
17.00 «Ахборот».
17.10 ТВ анонс.

17.15 «Олтин мерос».
17.20 «Ҳаёт ва кунун».
«Болалар сайёраси».
17.40 «Эртақлар — яхшиликка етаклар».
17.55 «Изҳор».
18.05 «Қайтар дунё».
19.15 «Оханглар оғушида».
19.25, 19.55, 20.55, 21.30 Ёшлар.
19.30 «Ахборот».
20.10 «Аччиқ ёлгон».
20.50 «Минг бир ривоят».
21.00 «Ахборот».
21.35 «Парламент вақти».
21.55 «Сўнги қиролича».
Т/с.
23.00 «Қўшиғимсан, муҳаббат»./SMS/
23.10 «Мари Кюри».
Т/с.

15.55 «Ватаним менинг!»
16.00 «Давр».
16.10 «Жаҳонгашта».
Т/с.
17.35 «Тошкент — 2200».
17.40 «Келажак овози».
17.50 «Зулфия издошлари».
18.00 «Монте-Кристо».
Т/с.
18.35 «UzEX хабарлари».

17.50 Курсатувлар тартиби.
17.55 Мультфильм: «Дамбо». 1-қисм.
18.05 «Телекурьер — маркет».
18.25 «Биласизми?»
18.30 «Пойтахт» ахборот дастури.
18.45 «Анонс».
18.50 «Эсмеральда».
Телесериал.
19.20 «ТВ юрист».
19.25 «Музыка SMS».

7.00 «Бодроное утро».
8.00 «Талкин». Информационно-таҳлилий курсатув.
8.25 «Малахов +».
9.30 «Версия». Информационно-аналитическая программа.
10.00 «Сериал «Татьянин день»».
11.30-11.50 «Мониторинг».
18.00 «Тет-а-тет».

18.10 Мультфильм.
18.30 «Хабарлар» (рус тилида)
18.55 «Мусликий тайм».
19.25 «Спортмиз маликалари».
19.50 «Спортлото».
20.00 «Футбол шарҳи».
20.30 «Бизнес-ревью».
20.40 «Жди меня».
21.30 «Хабарлар» (Ўзб. тилида)
21.50 ЕВРОФУТБОЛ. ИСПАНИЯ ЧЕМПИОНАТИ. «РЕАЛ» — «АТЛЕТИК».

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари
08.00 «Жассига ухшаши йук»
123-серия
08.30 Мировые хиты
09.30 Сериал «Замонавий она» 5-серия
10.40 Ўзбек наволари
11.00 Prime time (рус)
11.30 «Люди икс-3» худ. фильм
13.30 Ўзбек наволари
14.30 «Премьера» (рус)
15.00 Сериал «Жассига ухшаши йук» 123-серия
15.30 Мультфильм
17.00 Мировые хиты
17.30 «Кинокурьер»
18.00 Ўзбек наволари
18.30 Сериал «ЖАССИГА УХШАШИ ЙУК» 124-серия
19.00 Сериал «ЗАМОНАВИЙ ОНА» 6-серия
20.10 Ўзбек наволари
21.30 Сериал «24 часа»
22.20 «АГЕНТ КОДИ БЭНКС» худ. фильм
00.15 Миксер

О'ЗBEKISTON

4.00 «Доброе утро, Россия!».
8.00 Новости
8.05 Телеканал «Доброе утро». Продолжение
8.25 «Малахов +»
9.25 «Контрольная закупка»
10.00 «Убойная сила»
11.00 Новости
11.15 «Модный приговор»
12.20 «Детективы»
13.00 Другие новости
13.25 «Понять. Простить»
14.00 Новости (с субтитрами)
14.20 «Предсказатели. Власть над властью».
15.00 «Огонь любви».
15.55 «Федеральный судья»
17.00 Вечерние новости (с субтитрами)
17.20 Жди меня
18.10 «След»
19.00 «Принцесса цирка».
20.00 Время
20.30 Премьера. Александр Домогаров в фильме «Белая ночь, нежная ночь...» 1-я серия
21.30 Спецрасследование. «Дело «Табак»
22.30 Владимир Познер и Иван Ургант в проекте «Однотажная Америка»
23.20 Ночные новости
23.40 Уэсли Снайпс в комедии «Белые люди не умеют прыгать»
1.35 Триллер «Обрученные смертью»
2.00 Время
2.30 Триллер «Обрученные смертью». Продолжение

PTU

4.00 «Доброе утро, Россия!».
7.55 Николай Смирнов в фильме «Счастье мое».
9.45 ВЕСТИ.
10.00 ВЕСТИ.
10.25 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10.45 Сергей Юшкевич в сериале «Частный детектив».
11.40 Екатерина Васильева в экранизации водевиля Эжена Лабаша «Соломенная шляпка»
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
13.40 Дмитрий Мартынов в телесериале «Мачеха».
14.35 «Суд идет».
15.30 «Кулаги и партнеры».
16.00 ВЕСТИ.
16.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
16.50 ВЕСТИ.
17.05 «Женщина без прошлого». Телесериал.
18.00 «Родные люди». Телесериал.
19.00 ВЕСТИ.
19.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
19.50 «Спокойной ночи, малыши!»
20.00 Владимир Стеков в детективном сериале «Вызов».
21.50 «Мой серебряный шар».
22.50 «ВЕСТИ».
23.10 «Честный детектив».
23.40 «Синемания».
0.05 «Дорожный патруль».
0.25 Клинт Иствуд в фильме «Человек из притона» (США).
2.45 «Комната смеха».
3.30 «ХА».
3.45 ВЕСТИ.

СЕШАНБА 29

О'ZBEKISTON

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Сарой жаҳоҳири».
Т/с.
7.35 «Минг бир ривоят».
7.40 «Дилхуш наволар».
7.55 ТВ анонс.
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 «Олтин мерос».
8.40 «Қайтар дунё».
9.25 «Изҳор».
9.30 «Юртим бўйлаб» дастури: «Икки дарё оралиғида».
«Болалар сайёраси»:
9.50 «Ҳайла, Изла, Топ!»
10.30 ТВ анонс.
10.35 «Эъоз».
10.55 «Сизнинг адвокатингиз».
11.00 «Ахборот».
11.10 «ТВ шифокор».
11.15 «Аччиқ ёлгон».
11.50 «Ахборот»./инглиз/
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
13.00 «Сўнги қиролича».
Т/с.
13.55 «Эски альбом».
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ анонс.
14.20 «Олтин мерос».
14.30 «Юртим бўйлаб» дастури: «Ўзбекистон замонавий миниатюраси».
14.50 «Денгиздан томчи».
15.20 «Заковат».
16.20 ТВ анонс.
16.25 «ИИВ хабарлари».
16.40 «Дунё манзаралари».
17.00 «Ахборот».

17.10 ТВ анонс.
17.15 «Олтин мерос».
17.20 «Ўзбекистон аёли».
«Болалар сайёраси»:
17.40 «Эртақлар — яхшиликка етаклар».
17.55 «Худудлар ҳаёти».
18.10 «Қайтар дунё».
18.50 ТВ анонс.
18.55 «Икки дарё оралиғида».
19.15 «Оханглар оғушида».
19.25, 19.55, 20.55, 21.30 Ёшлар.
19.30 «Ахборот»./рус/
20.10 ТВ анонс.
20.05 «ТВ шифокор».
20.10 «Аччиқ ёлгон».
20.50 «Минг бир ривоят».
21.00 «Ахборот».
21.35 «Қишлоқ ҳаёти».
21.55 «Сўнги қиролича».
Т/с.
22.55 ТВ анонс.
23.00 «Қўшиғимсан, муҳаббат»./SMS/
23.10 «Мари Кюри».
Т/с.

6.55 «Ватаним менинг!»
7.00 «Таранг».
7.40 «Мультанорама».
8.00 «Ёшлар майдоши».
9.00 «Қамолот».
9.10 «Қаддон қўшиқлари».
9.20 «Алия».
9.55 «Юрт тинчилиги».
10.00 «Давр».
10.10 «Афсона ва ҳақиқат».
10.55 «О, ёшлигим!»

17.50 Курсатувлар тартиби.
17.55 Мультфильм: «Дамбо».
2-қисм.
18.05 «Телекурьер — маркет».
18.25 «Биласизми?»
18.30 «Пойтахт» ахборот дастури.
18.45 «Анонс».
18.50 «Эсмеральда».
Телесериал.
19.20 «ТВ юрист».
19.25 «Музыка SMS».
19.50 «Химоя».
20.00 «Пойтахт» ахборот дастури /рус/
20.15 «ТВ юрист» /рус/.

7.00 «Бодроное утро».
8.00 «Хабарлар» (рус тилида)
8.25 «Малахов +».
9.30 «Хабарлар» (Ўзб. тилида)
9.50 Сериал «Татьянин день».
11.20-11.50 Кўл жанги. Халқаро турнир.
18.00 «Болалар спорти».
18.15 Мультфильм.
18.30 «Хабарлар» (рус тилида)
18.55 «Мусликий тайм».
19.25 «Жаҳон спорти юлдузлари».
19.50 «Joker, Superlotto».
20.00 Чемпионат Лигаси қўндалиги.
20.30 «Бизнес-ревью».
20.40 «МАКС И КОМПАНИОН».
Сериал.
21.30 «Хабарлар» (Ўзб. тилида)
21.50 СПОРТИВНОЕ КИНО: «НЕУКРОТИМЫЙ». ХУДО-

ЖЕСТВЕННЫЙ ФИЛЬМ.
23.40 ФУТБОЛ. ЕВРОПА ЧЕМПИОНЛАР ЛИГАСИ. «БАРСЕЛОНА» (ИСПАНИЯ) — «МАНЧЕСТЕР ЮНАЙТЕД» (АНГЛИЯ) ТУРГИДАН-ТУРГИ ОЛИБ КУРСАТИЛАДИ. ТАНАФУСУДА «ФУТБОЛ. МУНДИАЛ»
01.40 «Тунингиз осуда бўлсин!»

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари
08.00 Сериал «Жассига ухшаши йук» 124-серия
08.30 Ўзбек наволари
09.30 Сериал «Замонавий она» 6-серия
10.40 Мировые хиты
11.30 «Агент Коды Бенкс» худ. фильм
12.25 Ўзбек наволари
14.25 «Топ-10»
15.00 Сериал «Жассига ухшаши йук» 124-серия
15.30 Мультфильм
17.00 «Baby Terra Landiya»
17.30 «Премьера» (Ўзб)
18.00 Ўзбек наволари
18.30 Сериал «ЖАССИГА УХШАШИ ЙУК» 125-серия
19.00 Сериал «ЗАМОНАВИЙ ОНА» 7-серия
20.10 Мировые хиты
20.30 Ўзбек наволари
21.30 Сериал «24 часа»
22.20 «БОЛЬШОЙ КУШ» худ. фильм
00.20 Миксер

8.25 «Малахов +»
9.25 «Контрольная закупка»
10.00 «Убойная сила»
11.00 Новости
11.15 «Модный приговор»
12.20 «Детективы»
13.00 Другие новости
13.25 «Понять. Простить»
14.00 Новости (с субтитрами)
14.20 «Золото гетмана»
15.00 «Огонь любви».
15.55 «Федеральный судья»
17.00 Вечерние новости (с субтитрами)
17.25 «Пустое говорят»
18.10 «След»
19.00 «Принцесса цирка».
20.00 Время
20.30 Премьера. Александр Домогаров в фильме «Белая ночь, нежная ночь...» 1-я серия
21.25 «Мужские удовольствия»
22.20 Ударная сила. «Электронная паутина»
23.05 Ночные новости
23.25 Джин Хакмен в детективе «Камера»
1.20 Триллер «Убийца на лестнице»
2.00 Время
2.30 Триллер «Убийца на лестнице». Продолжение

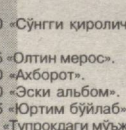
4.00 «Доброе утро, Россия!».
7.55 «Пугачева, Распутин... Все звезды Дербенева».
8.50 «Опера. Хроники убойного отдела».
9.45 ВЕСТИ.
10.00 ВЕСТИ.
10.25 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10.45 «Опера. Хроники убойного отдела».
11.40 Екатерина Васильева в экранизации водевиля Эжена Лабаша «Соломенная шляпка»
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
13.40 Дмитрий Мартынов в телесериале «Мачеха».
14.35 «Суд идет».
15.30 «Кулаги и партнеры».
16.00 ВЕСТИ.
16.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
16.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
17.05 «Женщина без прошлого». Телесериал.
18.00 «Родные люди». Телесериал.
19.00 ВЕСТИ.
19.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
19.50 «Спокойной ночи, малыши!»
20.00 РУССКАЯ СЕРИЯ. ПРЕМЬЕРА. Дмитрий Назаров, Наталия Житкова, Алексей Шугтов и Владимир Стеков в детективном сериале «Вызов».
21.50 ПРЕМЬЕРА. «Голодомор-1933. Невыученные уроки».
23.10 Игорь Ливанов, Аристарх Ливанов, Марина Зудина, Владимир Мавлов, Леонид Куравлев, Александр Пороховщиков и Станислав Садальский в боевике «30-го уничтожить». 1992г.
1.40 «Дорожный патруль».
1.55 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. Телесериал «Закон и порядок».
2.55 «Пугачева, Распутин... Все звезды Дербенева».
3.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.

ЧОРШАНБА 30

О'ZBEKISTON

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Сарой жаҳоҳири».
Т/с.
7.35 «Минг бир ривоят».
7.40 «Болалар қўшиқлари».
7.55 ТВ анонс.
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 «Олтин мерос».
8.45 «Қайтар дунё».
9.25 «Изҳор».
9.30 «Юртим бўйлаб» дастури: «Икки дарё оралиғида».
«Болалар сайёраси»:
9.50 «Бизнинг кутубхона».
10.00 «Қизилқарғи математика».
М/с.
10.25 ТВ анонс.
10.30 «ИИВ хабарлари».
10.45 «Худудлар ҳаёти».

11.00 «Ахборот».
11.10 «ТВ шифокор».
11.15 «Аччиқ ёлгон».
11.50 «Ортим бўйлаб» дастури: «Хива».
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
13.00 «Сўнги қиролича».
Т/с.
13.55 «Олтин мерос».
14.00 «Ахборот».
14.20 «Эски альбом».
14.25 «Ортим бўйлаб» дастури: «Турпоқдаги мўжиза».
14.45 «Отлар сўзи» — актининг кўзи хазинасидан.
15.45 ТВ анонс.
15.50 «Жохон операсанати юлдузлари»
16.20 «Бир жиноят изидан»
16.40 «Эркин иқтисодиёт»
17.00 «Ахборот».
17.10 ТВ анонс.
17.15 «Олтин мерос».
17.20 2008 йил — Ёшлар йили.
«Тавлиғма эътибор»

11.00 «Ахборот».
11.10 «ТВ шифокор».
11.15 «Аччиқ ёлгон».
11.50 «Ортим бўйлаб» дастури: «Хива».
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
13.00 «Сўнги қиролича».
Т/с.
13.55 «Олтин мерос».
14.00 «Ахборот».
14.20 «Эски альбом».
14.25 «Ортим бўйлаб» дастури: «Турпоқдаги мўжиза».
14.45 «Отлар сўзи» — актининг кўзи хазинасидан.
15.45 ТВ анонс.
15.50 «Жохон операсанати юлдузлари»
16.20 «Бир жиноят изидан»
16.40 «Эркин иқтисодиёт»
17.00 «Ахборот».
17.10 ТВ анонс.
17.15 «Олтин мерос».
17.20 2008 йил — Ёшлар йили.
«Тавлиғма эътибор»

келажакка эътибор».
«Болалар сайёраси»:
17.40 «Эртақлар — яхшиликка етаклар».
17.55 «Изҳор».
18.00 «Сизнинг адвокатингиз».
18.05 «Қайтар дунё».
18.40 «Минг бир ривоят».
18.45 ТВ анонс.
18.55 «Тараққиёт сари».
19.15 «Оханглар оғушида».
19.25, 19.55, 20.55, 21.30 Ёшлар.
19.30 «Ахборот»./рус/
20.10 ТВ анонс.
20.05 «ТВ шифокор».
20.10 «Аччиқ ёлгон».
20.50 «Минг бир ривоят».
21.00 «Ахборот».
21.35 «Эркин мазну».
21.55 «Сўнги қиролича».
Т/с.
23.00 «Қўшиғимсан, муҳаббат»./SMS/
23.10 «Мари Кюри».
Т/с.

7.00 «Таранг».
7.40 «Мультанорама».
8.00 «Ёшлар майдоши».
9.00 «Ёшлар йили».
9.10 «Қаддон қўшиқлари».
9.20 «Алия».
9.55 «Юрт тинчилиги».
10.00 «Давр».
10.10 «Афсона ва ҳақиқат».
10.55 «Оқ кабутар».
11.00 «Футбол-2008».
11.30 «Зулфия издошлари».
11.40 «Мулки мумтоз».
12.00 «Жумонг».
12.40 «Чемпион».
13.00 «Давр».
13.10 «Эверест».
13.50 «Ёшлик баёзи».

14.00 «Пуаро».
14.50 «Yoshlar-FM».
15.00 «Ёшлар майдоши».
16.00 «Давр».
16.10 «Жаҳонгашта».
17.00 «Давринг боласи».
17.10 «Мультанорама».
17.50 «Болалар табассуми».
17.55 «Тошкент — 2200».
18.00 «Монте-Кристо».
18.35 «UzEX хабарлари».
18.40 «Мулки мумтоз».
18.55 «Таъзим».
19.00 «Давр».
19.30 «Алия».
20.15 «Тафаккур чироғи».
20.20 «Автопатруль».
20.40 «Ёшлар навои».
20.50 «Тошкент оқшони».
21.10 «Жумонг».
21.55 «UzEX хабарлари».
22.00 «Давр».
22.30 «О, ёшлигим!»
22.35 «SMS-музыка».
23.00 «Ҳаёт-мамонт».
23.45 «Таскин».

О'ZBEKISTON

7.30 Салом, Тошкент!
8.30 «Эсмеральда».
8.55 «Телекурьер — маркет».
9.40 «Тошкентда латифа».
9.45 «Репортаж».
10.00 «Музыка SMS».
10.40 «Милагрос».
11.10 «Мусликий тайм».
11.35-11.40 Кино: «Выкуп».
11.55 Мультфильм
18.05 «Телекурьер — маркет».
18.50 «Эсмеральда».
19.25 «Музыка SMS».
19.50 «Мисли гавхар».
20.20 «Милагрос».
20.50 «Интервью» /рус/
21.00 «Жожиба».
21.50 «Телекурьер — маркет».
22.10 2008 йил — Ёшлар йили.
«Эртанимиз эгилари».
22.50-00.45 Кино: «Астерикс на Олимпийских играх» (АНГЛИЯ)

SPORT

7.00 «Бодроное утро».
8.25 «Малахов +».
9.50 «Татьянин день».
11.20-11.50 Кўл жанги. Халқаро турнир.
18.00 «Ералаш».
18.50 «Мусликий тайм».
19.15 «Тет-а-тет».
19.25 «Гейм-Сет-Матч».
19.50 «Спортлото».
20.00 «Баркавалло».
20.30 «Бизнес-ревью».
20.40 «МАКС И КОМПАНИОН».
Сериал.
21.50 Синхронное плавание. Этап Кубка мира.
22.30 СПОРТИВНОЕ КИНО: «СУММАШЕДИЕ ТРЮКИ»
23.40 ФУТБОЛ. «ЧЕЛСИ» (АНГЛИЯ) — «ЛИВЕРПУЛЬ» (АНГЛИЯ)

TV-MARKAZ

07.00 Узбек наволари
08.00 Сериал «Жас-
сига ухшаши йук»
125-серия
08.30 Узбек наволари
09.30 Сериал «Замо-
навий она» 7-серия
10.40 Мировые хиты
11.30 «Большой куш»
худ. фильм
13.30 Узбек наволари
14.30 «Кинокурьер»
15.00 Сериал «Жас-
сига ухшаши йук»
125-серия

15.30 Мультфильм
17.00 Мировые хиты
17.30 Узбек навалори
18.30 Сериал «ЖАС-
СИГА УХШАШИ ЙУК»
126-серия
19.00 Сериал «ЗА-
МОНАВИЙ ОНА» 8-
серия
20.10 Мировые хиты
20.30 Узбек навалори
21.30 Сериал «24
часа»
22.20 «КОРОТКИЙ
ФИЛЬМ О ЛЮБВИ»
худ. фильм
00.05 Миксер

4.00 Телеканал «Доброе утро»
8.00 Новости
8.05 Телеканал «Доброе утро». Продолжение
8.25 «Малашов +»
9.25 «Конфликтная закупка»
10.00 «Убойная сила». Многосерийный фильм
11.00 Новости
11.15 «Модный приговор»
12.20 «Детективы»
13.00 Другие новости
13.25 «Понять. Простить»
14.00 Новости (с субтитрами)
14.20 «Рождение легенды. «Джентльмены удачи»

15.00 «Югославская любовь». Многосерийный фильм
15.55 «Федеральный судья»
17.00 Вечерние новости (с субтитрами)
17.20 «Пустяки говорят» с Андреем Малаховым
18.10 «Поле чудес»
19.00 «Принцесса цирка». Многосерийный фильм
20.00 Время
20.25 «Цирк». Гала-концерт
22.30 Премьера. Приключенческий фильм «Лабиринт Фавна»
0.25 Бүтү Голдберг в детективе «Джек-попрыгунчик»
2.10 Джеймс Коберн в детективе «Небесные всадники»
3.35 Мистический триллер «Поворотность»

ТРП

4.00 «Доброе утро, Россия!».

7.55 «Мой серебряный шар». Ведущий — Ирина Муравьева. Ведущий — Виталий Бульб.

8.50 «Опера. Хроники убойного отдела».

9.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.

10.00 ВЕСТИ.

10.45 «Опера. Хроники убойного отдела».

11.40 ТЕЛЕКАНАЛ «БИБИ-ГО» ПРЕДСТАВЛЯЕТ: Опер Табаков, Татьяна Пельтцер Валентина Талызина и Семен Фарада в фильме «Последняя девочка в четверг...», 1985г., xxxxxxxxxxxxxxxx

13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
ВЕСТИ-МОСКВА
13.40 ТЕЛЕКАНАЛ «БИБИ-
ГОН». ПРЕДСТАВЛЯЕТ: «При-
ключения юного Леопольда»,
«Двоймовочка». Мультифиль-
мы. хххххххххххххххххххххххх
14.35 «Суд идет».
15.30 «Кулагин и партнеры».
16.00 ВЕСТИ.
16.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
ВЕСТИ-МОСКВА.
16.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ
ЧАСТЬ.
17.05 «Женщина без про-
шлого». Телесериял.
18.00 «Родные люди». Теле-
сериял.
19.00 ВЕСТИ.
19.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.

19.50 «Спокойной ночи, малыши».

20.00 Михаил Пореченков. Юлия Миньшова, Жанна Эппле, Анатолий Васильев и Инна Макарова в романтической комедии «Большая любовь», 2005г.

21.45 ПРЕМЬЕРА. Юбилейный концерт Филиппа Киркорова.

0.20 Строскожий фильм «В пасти безумная» (США).

1.10 «Озорной патруль».

1.55 «Дорогая десятка».

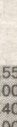
3.05 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. Телесерия «Закон и порядок» (США).

4.00 «Мой серебряный шар». Ирина Муравьева. Ведущий - Виталий Вульф.

ПАЙШАНБА 1

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Сарой жаҳоҳири».
Т/с.
7.35 «Минг бир ривоят».
7.40 «Дилуш наволар».
7.55 ТВ анонс.
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 «Олтин мерос».
8.40 «Қайтар дунё». **Т/с.**
9.15 «Изоҳ».
9.20 «Юртим бўйлаб» да-
стури: «Фориш».
«Болалар сайёраси»:
9.45 «Цирк, цирк, цирк».
10.05 «Хатолар ороли».
М/ф.
10.30 ТВ анонс.
10.35 2008 йил – Ёшлар
или. «Таълимга эъти-
бор – келажакка эъти-
бор».
10.55 «Сизнинг адвоката-
нингиз».
11.00 «Ахборот».
11.10 «ТВ шифокор».
11.15 «Аччиқ ёлгон».
Т/с.
11.50 «Ахборот».
/инглиз/
12.00 «Ассалом, Ўзбеки-
стон!»
13.00 «Сўнги қироли-
ча». **Т/с.**
13.55 «Эски альбом».
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ анонс.
14.20 «Олтин мерос».

14.30 «Юртим бўйлаб» дастури: «Богаро».
14.45 «Оҳанрабо».
15.25 «Бокий Самарқанд».
15.55 «Одамлардан бири».
16.15 ТВ анонс.
16.20 «Мардлар мактаби».
16.40 «Имконият».
17.00 «Аҳборот».
17.10 ТВ анонс.
17.15 «Шифокор қабулида».
«Болалар сайёраси».
17.40 «Эртақлар – яхшиликка етақлар».
17.55 «Изор».
18.00 «Минг бир ривоят».
18.05 «Қайтар дунё».
Т/с.
18.45 «Хаёт манзаралари».
18.55 «Икки дарё оралиғида».
19.15 «Оҳанглар оғушида».
19.25, 19.55, 20.55 Ёнлонлар.
19.30 «Аҳборот»./рус/.
20.00 ТВ анонс.
20.05 «ТВ шифокор».
20.10 «Аччиқ ёлгон».
Т/с.
20.50 «Минг бир ривоят».
21.00 «Аҳборот».
21.30 «Бекат».
21.55 «Сўнгги қиролича».
Т/с.
22.55 ТВ анонс.
23.00 «Қўшиғиман, муҳаббат»./SMS/.
23.10 «Марй Кюри».
Т/с.

6.55 «Ватаним менинг!»
7.00 «Тараннум».
7.40 «Мультипано라마».
8.00 «Ешлар майдони».
9.00 «Yoshlar-FM».
9.10 «Каддон кушклар».
9.20 «Алия». Т/с.
9.55 «Юрт тинчлиги».
10.00 «Давр».
10.10 «Афсона ва ҳақиқат».
10.55 «О, ёшлигим!»
11.00 «Автопатруль».
11.20 «Биз киммиз?»
11.40 «Ешлар навоси».
12.00 «Жумонг». Т/с.
12.40 «Чемпион».
13.00 «Давр».
13.10 «Келажакка интилиб».
13.30 «Ўзбегим либослари».
14.00 «Пуаро». Т/с.
14.50 «Нафосат олами».
15.00 «Ешлар майдони».
16.00 «Давр».
16.10 «Ҳажонгашта». Т/с.
17.00 «Давринг боласи».
17.10 «Мультипано라마».
17.50 «Болалар табассуми».
17.55 «Тошкент гуллари».
18.00 «Монте-Кристо». Т/с.
18.35 «uzEX хабарлари».
18.40 «Мулки мумтоз».
18.55 «Таъзим».
19.00 «Давр».

19.30 «Алия». Т/с.
20.15 «Тадраккур чирого».
20.20 «Умр баҳори».
20.40 «Ешлар навоси».
21.00 «Ватан меҳри».
21.10 «Жумонг». Т/с.
21.55 «УзЕХ хабарлари».
22.00 «Давр».
22.30 «KINOMANIYA».
23.00 «Хаёт-мамот». Т/с.
23.45 «Таскин».

TOSHKENT

7.30 «Салом, Тошкент!»
8.30 «Эсмеральда». Теле-
 риал.
8.55 «Телекурьер-маркет».
9.20 «Мисли гаҳаар».
9.30 «Поитхат»
9.40 «Эртими згилари».
10.00 «Муслика SMS».
10.30 «Поитхат» /рус/.
10.40 «Милгарос».
11.10 «Интервью» /рус/.
11.15 Кино-: Астерикс на
 Олимпиадских играх».
 ...
17.55 Мультфильм: «Дамбо».
 4-кисм.
18.05 «Телекурьер-маркет».
18.30 «Поитхат»
18.50 «Эсмеральда».
19.25 «Муслика SMS».
19.50 «Ихтидо ревью».
20.00 «Поитхат»
20.20 «Милгарос».
20.50 «Интервью».
21.00 «Жозиба».
21.30 «Поитхат»
21.50 «Телекурьер-маркет».
22.10 «Юртим жамоли».
22.30 «Поитхат»
22.45 Кино SMS со звезда-
 ми».
22.50-00.45 Кино: «Воскре-
 сая чемпионка /Премьера».

SPORT

7.00 «Бодрое утро».
8.00 «Хабарлар» (рус)
8.20 «Искусство Шаолинь».
Документальный фильм.
9.05 Прятки в воду.
9.30 «Хабарлар» (узб)
9.50 «Татьянин день».
11.20-11.50 Кўл жанги.

18.00 «Тет-а-тет».
18.10 «Халқ ўйинлари».
18.30 «Хабарлар» (рус)
18.50 «Муслик тайми».
19.10 «Эфидра Машгал».
19.25 Спортивная гимнастика.
Этап кубка мира.
20.05 «Шарқ яккакурашлари».
20.30 «Бизнес-ревью».
20.40 «МАКС И КОМПАНИ».
21.15. СЕРИАЛ.
21.25 ФУТБОЛ. КУБОК
УЕФА. «ЗЕНИТ» (РОССИЯ)
- «БАВАРИЯ» (ГЕРМАНИЯ)
ПРЯМАЯ ТРАНСЛЯЦИЯ.
23.25 «Формула - 1».

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари
08.00 Сериал «Жасига
ухшаши йук» 126-серия
08.30 Ўзбек наволари
09.30 Сериал «Замона-
вий она» 8-серия
10.40 Мировые хиты
11.30 «Короткий фильм
о любви» худ.фильм
13.20 Ўзбек наволари
14.30 «Премьера» (узб)
15.00 Сериал «Жасига
ухшаши йук» 126-
серия

15.30 Мультфильм
17.00 «Baby Terra
Landiya»
17.30 «Топ-10»
18.05 Узбек новолари
18.30 Serial «ЖАССИ-
ГА УХШАШИ ЙУК»
127-серия
19.00 Serial «ЗАМУ-
НАВИЙ ОНА» 9-серия
20.10 Узбек новолари
20.30 «JapnatMakon»
21.00 Узбек новолари
21.30 Serial «24 часа»
22.20 «АФЕРА ТОМА-
СА КРАУНА» худ.фильм
00.30 Миксер

5.00 Новости
5.10 «Артек»: пионерская
«казка»
6.00 Лясяна Овчинникова
Николай Бурьяев, Олег Ефре-
мов в фильме «Мама вышла
замуж»
7.30 Николай Еременко в
фильме «Сын за отца»
9.00 Новости
9.10 Николай Рыбников в
фильме «Весна на Заречной
улице»
11.00 Новости (с субтитра-
ми)
11.10 Михаил Задорнов в
«Записки усталого романти-
ка»
13.05 Фильм «Бетховен»
14.35 «Ералаш»
15.05 Весенний концерт
17.45 Премьера. Приклю-
ченческий фильм «Слуга Го-
сударя»
20.00 «Время»
20.20 Премьера. Фильм «Ну-
левой километр»

21.55 Премьера. Брод Питт
Клинт Блэунштейн в фильме «Ва-
вилон».

0.25 Роберт Редфорд в ко-
медии «Орлы криспруден-
ции».

2.20 Шон Коннери в филь-
ме «Зардос».

4.05 Мистический триллер
«Поверхность». Заключитель-
ная серия

PTV

4.55 Мультфильмы.

5.50 Михаил Кононов в ко-
медии «Здравствуй и про-
щай». 1972г.

7.45 Лев Борисов в фильме
«Высота». 1957г.

9.35 «Когда ее совсем не
ждешь». 2006г.

13.00 ВЕСТИ.

13.20 «Когда ее совсем не
ждешь». 2006г.

16.10 «Парад звезд». Праз-
дничный выпуск.

18.05 Александр Клюквин в те-
лесериале «Я телохрани-
тель».

19.00 ВЕСТИ.

19.15 «Я телохранитель».

22.00 ПРЕМЕРА. Дмитрий
Нагиев, Анастасия Панина,
Иван Агапов, Сергей Юшке-
вич и Илья Бледный в ост-
ро-сюжетном фильме
«Скалолаз и последний из
седьмой колбелы». 2007г.

23.55 Стеллан Скарсгард и
Изабелла Скорупу в ост-
ро-сюжетном фильме «Изгна-
ющий дьявола: Начало».

2.10 НОЧНОЙ СЕАНС. Ро-
берт Инглунд в триллере
«Кошмар на улице Вязов:
повелительница снов» (США).

3.40 «Городок». Дайджест
Развлекательная программа.

4.05 «Комната смеха».

ЖУМА 2

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Сарой жаҳожири».
Т/с.
7.35 «Минг бир ривоят».
7.40 «Дилхуш наволар».
7.55 ТВ анонс.
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 ТВ анонс.
8.40 «Олтин мерос».
8.45 «Кайтар дунё». Т/с.
9.25 «Изор».
9.30 «Ортим бўйлаб» дастури: «Икки дарё оралиғида».
«Болалар сайраси»:
9.50 «Сеҳрли тун». Б/ф.
10.55 ТВ анонс.
11.00 «Ахборот».
11.10 «ТВ шофикор».
11.15 «Аччиқ ёлғон». Т/с.
11.50 «Ортим бўйлаб» дастури: «Ўлугбек мадрасаси».
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон»!
13.00 «Сўнгги қиролича». Т/с.
13.55 «Олтин мерос».
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ анонс.
14.20 «Олтин мерос».
14.30 «Ортим бўйлаб» дастури: «Икки дарё оралиғида».
14.50 «Оталар сўзи - қадимнинг сўзи» ҳазинасида.
15.50 «Бўйсунмиг бир қуни».
16.15 ТВ анонс.
16.20 «Ўшшоқ ҳаёти».
16.40 «Меҳр қўзда». Хатларга шафх.
17.00 «Ахборот».
17.10 ТВ анонс.
17.15 «Олтин мерос».

17.20 «Саломатлик дастури».
«Болалар сайраси»:
17.40 «Эрталар - яхшилик-
ка етаклар».
17.55 «Ихлор».
18.00 «Сизнинг адвокатин-
гиз»:
18.05 «Кайтар дунё». Т/с.
18.50 «Минг бир ривоят».
18.55 «Ухтлар сари».
19.15 «Хондлар оғушда».
19.25, 19.55, 20.55, 21.30
ЭҲЁЛЛАР.
19.30 «Ахборот». /рус./
20.05 «ТВ шифокор».
20.10 «Аччиқ ёлгон». Т/с.
20.50 «Минг бир ривоят».
21.00 «Ахборот».
21.35 «Янги навалар».
21.55 «Сунгги қиролика».
Т/с.
22.55 ТВ НТВ.
23.00 «Қўшиммас, муҳаб-
бат». /SMS/.
23.10 «Мари Кюри». Т/с.

13.00 «Давр».
13.10 «Биз киммиз?»
13.30 «Рўзгор мактаби».
14.00 «Пуаро». Т/с.
14.50 «Нафосат олами».
15.00 «Ешлар майдоғи».
16.00 «Давр».
16.10 «Жаҳонгашта». Т/с.
17.10 «Навдингар боласи».
17.20 «Мултипаранорма».
18.00 «Монте-Кристо». Т/с.
18.45 «ЭХЕХ хабарлари».
18.50 «Мулки муомтоз».
19.00 «Давр».
19.30 «Алия». Т/с.
20.15 «Тафаккур чироғи».
20.20 «Матонат».
20.35 «Тошкент оқшони».
20.40 «Ешлар навоси».
21.00 «Тазъин».
21.10 «Жумонг». Т/с.
21.55 «ЭХЕХ хабарлари».
22.00 «Давр».
22.30 «О, ёшгиллари».
22.35 «SMS-музыка».
23.00 «Ҳаёт гўзал». Б/ф.
00.50 «Таскин».

18.30 «Пошта» ахборот дастури.
18.50 «Эсмеральда».
19.25 «Мусликa SMS».
19.50 «Саломат булинг».
20.00 «Пошта»
20.20 «Милaгрос». Телесериал /рус/.
20.50 «Репортаж» /рус/.
21.00 «Жоизба».
21.30 «Пошта»
21.50 «Телеушарьер - маркет».
22.10 Тошкент шаҳрининг 2200 йиллиги олдидан: «Менинг шаҳрим».
22.30 «Пошта»
22.50- 00.40 Кино: «Без изъяна»

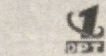

7.00 «Бодрое утро».
8.00 «Хабарлар» (рус)
8.20 «Мир природы» Д/ф

TV-MARKAZ

07.00 Узбек наволари
08.00 Сериал «Жасси-
га ухшаши йук» 127-
серия
08.30 Узбек наволари
09.30 Сериал «Замона-
вий она» 9-серия
10.40 Мировые хиты
11.30 «Афёра Томаса
Крауна» худ.фильм
13.40 Узбек наволари
15.00 Сериал «Жасси-
га ухшаши йук» 127-
серия
15.30 Мультфильм
17.00 Мировые хиты
17.30 «Премьера» (rus)
18.00 Узбек наволари
18.30 Сериал «ЖАССИ-
ГА УХШАШИ ЙУК»
128-серия
19.00 Сериал «ЗАМО-
НАВИЙ ОНА» 10-серия
20.10 Узбек наволари
21.30 Сериал «24 часа»
22.20 «АКВАМАРИН»
худ.фильм
00.20 Миксер

9.20 «Смак»
9.55 Премьера. Кумиры.
«Марк Бернес. Не только о любви»
11.00 Новости (с субтитрами)
11.10 Премьера. «Осторожно - еда!» Фильм 1-й
12.10 Григорий Пак, Омар Шариф в приключенческом фильме «Золото Макхены»
14.30 «Моя жена - непростая женщина»
15.30 Х/ф «Мама вышла замуж»
17.00 Футбол. Чемпионат России. VIII тур. «Рубин» - «Спартак». Прямая трансляция
19.00 «Как выжить алиментники» Документальный фильм
20.00 «Время»
20.20 «Клуб веселых и находчивых». Высшая лига
22.30 Концерт группы «Машина времени»
0.10 Х/ф «Капитан Фраасс»
0.35 Остроожженный фильм «Олбей»

«Песняры».

9.40 ПРЕМИИ «ОСКАР» И БРИТАНСКОЙ КИНОАКАДЕМИИ. Фильм Питера Джексона «Властелин колец: братство колец» (США - Новая Зеландия). 2001г.

13.00 ВЕСТИ.

13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.

13.30 ПРЕМЬЕРА. «Аншлаг и Компания».

15.20 Ирина Розанова, Анна Миклош и Олег Чернов в телефильме «Катерина». 2006г.

19.00 ВЕСТИ.

19.15 Ирина Розанова, Анна Миклош и Олег Чернов в телефильме «Катерина». 2006г.

23.25 Адриано Челентано в комедии «Бархатные ручки» (Италия). 1979г.

1.20 Брендан Фрейзер и Элизабет Херли в комедии «Ослепленный желаниями» (США). 2000г.

3.15 НОЧНОЙ СЕАНС. Роберт Инглунд в триллере «Кошмар на улице Вязов: дятловская» (США). 1989г.

4.35 «ХА». Маленькие комедии.

ШАНБА 3

O'ZBEKISTON

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Ажойиб хаёлпараст». Б/ф.
1-кисм.
7.40 «Дилхуш наволар».
7.55 «Минг бир ривоят».
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 ТВ анонс.
8.35 «Олтин мерос».
«Болалар сайёраси»:
8.40 «Болалар дунёси».
9.00 «Шурдак». Ҳажвий кўрсатув.
9.30 «Шифокор қабулида».
9.55 «Минг бир ривоят».
10.00 «Зиё» студияси: «Этиқод мустақамлиги йўлида».
10.20 1. «Рангинкамон». 2. «Дидар».
11.00 «Оналар мактаби».
11.20 «Аччиқ ёлгон». Т/с.
11.55 ТВ анонс.
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
13.00 «Сўнгги қиролича». Т/с.
13.55 «Олтин мерос».
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ анонс.
14.20 «Эски альбом».
14.25 «Хонадон».
14.50 «Қайтар дунё». Т/с.
15.40 «Мехр кўзда».
«Болалар сайёраси»:
16.20 1. «Ҳайла, Изла, Топ!» Телемусобақа.
2. «Эртақлар — яхшиликка етаклар».
17.15 ТВ анонс.
17.20 «Рангин дунё».
17.40 «Ҳамшира». Республика кўрик танлови.
18.10 «Саломатлик сирлари».
18.30 «Интеллектуал ринг».
19.15 «Оҳанглар оғушида».

19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.10 «Аччиқ ёлгон». Т/с.
20.50 «Минг бир ривоят».
21.00 «Ахборот».
21.40 «Кўнгил кўшиқ истайди».
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Тожибар Азизова.
22.00 «КиноТеатр».
22.25 «Кўшигимсан, муҳаббат».
22.35 Ҳинд киноси: «Пинхона».
1-кисм.

6.55 «Ватаним менинг!»
7.00 «Таранум».
7.40 «Мультипанорама».
8.00 «Хайрлашув оқшоми».
В/ф.
9.10 «Хадрон кўшиқлар».
9.20 «Алия». Т/с.
9.55 «Юрт тинчилиги».
10.00 «Давр».
10.10 «Бағдод ўғриси».
Б/ф.
11.30 «Нафосат олами».
11.40 «Ешлар навоси».
12.00 «Жумонг». Т/с.
12.40 «Умр баҳори».
13.00 «Давр».
13.10 «Эверест».
13.50 «Yoshlar-FM».
14.00 «Миниона». Б/ф.
15.30 «Келахакка интилиб».
16.00 «Давр».
16.10 «Чемпион».
16.30 «Соглик-бойлик».
16.50 «Камолот».
17.00 «Мультипанорама».
17.40 «Яшаш сирлари».
18.00 «Монте-Кристо». Т/с.
18.45 «UzEX хабарлари».
18.50 «Мулки мумтоз».
19.00 «Давр».

19.30 «Алия». Т/с.
20.15 «Тафаккур чироғи».
20.20 «Айланай».
20.40 «Ешлар навоси».
21.00 «Таъзим».
21.10 «Жумонг». Т/с.
21.55 «UzEX хабарлари».
22.00 «Давр».
22.30 «Оқ кабутар».
22.35 «SMS-музыка».
22.50 «Керакли одам».
Б/ф.
00.10 «Таскин».

TOSHKENT

7.30 «Салом, Тошкент!»
8.30 «Эсмэралда». Телесериал.
8.55 «Телекўрер-маркет».
9.50 «Пойтахт» ахборот дастури.
10.00 «Аёл қалби».
10.00 «Музыка SMS».
10.30 «Пойтахт» ахборот дастури /рус/.
10.40 «Миллагрос». Телесериал.
11.10 «Репортаж» /рус/.
11.20 Мультифильм.
12.35 «Афиша» /рус/.
12.45 «Туризм ҳақида» /рус/.
13.20 Кино. «Без изъяна».
15.05 «Нима учун?»
15.50 «Фаровонлик бекати».
16.05 Кино. «Истикомат ҳуқуқи».
18.05 «Телекўрер-маркет».
18.30 «Пойтахт»
18.50 «Эсмэралда». Телесериал.
20.00 «Пойтахт»
20.20 2008 йил-Ешлар йили:
«Тошкент ва тошкентликлар». Бевосита мулоқот.
21.00 «Жозиба».
21.30 «Пойтахт»
21.45 «Тошкентда латифа».
21.50 «Телекўрер-маркет».
22.10 «Истеъдод».
22.30 «Пойтахт»
22.50-00.40 Кино: «На колёсах».

SPORT

8.00 «Хабарлар» (ўзб. тилида)
8.20 «Бодро утрос».
9.20 «Вокруг света».
10.00 «Хабарлар» (рус тилида)
10.25 «Фазенда».
11.00 «Военное дело».
11.20 «Поле чудес».
12.10 «Цирк».
13.40 ФУТБОЛ. ЎЗБЕКИСТОН ЧЕМПИОНАТИ. «НАВБАХОР» - «ПАХТАКОР».
14.30-14.50 «Рақибингиз гротеск-мейстер».
18.00 «Маҳаллазид пахлавонлари».
18.30 «Хабарлар» (рус тилида)
18.50 «Такдир чизгилари».
19.10 «Фоторевю».
19.30 «Мусликий тайм».
19.50 «Звездный матч».
20.10 «Спортколлекция».
20.30 «Бизнес-ревью».
20.40 «SMS RING».
21.30 «Хабарлар» (ўзб. тилида)
21.50 ЕВРОФУТБОЛ.
23.25 СМЕШНОЕ КИНО: «НЬЮ-ЙОРКСКОЕ ТАКСИ». Художественный фильм.

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари
08.30 Мировые хиты
9.30 «Аквамарин» худ. фильм
11.30 Ўзбек наволари
12.00 Baby hits
12.30 Мультифильм
14.30 Мировые хиты
15.30 Ўзбек наволари
16.30 Семейное кино:

«БОЛЬШАЯ РЫБА» х/ф
19.00 Prime time (узб)
19.30 Ўзбек наволари
20.30 «Топ-10»
21.05 Ўзбек наволари
21.30 «Премьера» (узб)
22.00 «7 СЕКУНД» худ. фильм
23.55 Другая музыка

5.00 Новости
5.10 Анатолий Кузнецов, Тамара Логинова, Тамара Носова в комедии «Гость с Кубани»
6.25 Георгий Бурков, Ролан Быков в комедии «Амнистия»
7.45 Армейский магазин
8.15 «Умницы и умники»
9.00 Новости
9.20 «Непутевые заметки» с Дмитрием Крыловым
9.40 «Пока все дома»
10.25 «Фазенда»
11.00 Новости (с субтитрами)
11.10 Премьера. «Осторожно-еда!» Фильм 2-й
12.10 Юрий Никулин в фильме «Когда деревья были большими»
14.05 Бенедикт Юрия Гальцева и Геннадия Ветрова
15.55 Александр Балуюс, Екатерина Гусева в многосерийном фильме «Охота на Изюбря». Заключительные серии
17.00 Концерт Ильи Резника
20.00 Время
20.20 Концерт Ильи Резника. Продолжение
21.35 Что? Где? Когда? Финал
22.55 Стивен Сигал в приключенческом фильме «Помеченный смертью»
0.35 Сандра Баллок, Джефф Бриджес в триллере «Исчезновение»
2.25 Комедия «Кот в мешке»

PTP

5.00 «Доброе утро, Россия!».
6.30 «Студия Здоровье».
7.00 ВЕСТИ.
7.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
7.20 «Военная программа» Александра Сладкова.
7.45 «Утренняя почта».
8.25 «Субботник».
9.05 «Вокруг света».
10.00 ВЕСТИ.
10.10 «Национальный интерес». Ток-шоу Дмитрия Киселева.
10.55 «Формула власти». «Восемь лет спустя...».
11.20 «Сто к одному». Телеигра.
12.05 ПРЕМИИ «ОСКАР» И БРИТАНСКОЙ КИНОАКАДЕМИИ. Фильм Питера Джексона «Властелин колец: две крепости» (США - Новая Зеландия). 2002г.
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
13.30 ПРЕМИИ «ОСКАР» И БРИТАНСКОЙ КИНОАКАДЕМИИ. Фильм Питера Джексона «Властелин колец: две крепости» (США - Новая Зеландия). 2002г. Продолжение.
16.00 «50 блондинок. Интеллектуальное шоу».
17.05 «Субботний вечер».
19.00 ВЕСТИ.
19.15 ПРЕМИИ «ОСКАР» «Танцы со звездами». Сезон-2008.
21.15 ПРЕМИИ «ОСКАР». Фильм Питера Джексона «Властелин колец: возвращение короля» (США - Новая Зеландия). 2003г.
1.05 Джекки Чан и Оуэн Уилсон в комедийном боевике «Шанхайские рыцари». 2003г.
3.20 «Городок». Дайджест. Развлекательная программа.
3.45 «ХА». Маленькие комедии.

ЯКШАНБА 4

O'ZBEKISTON

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Ажойиб хаёлпараст». Б/ф. 2-кисм.
7.40 «Дилхуш наволар».
7.55 «Минг бир ривоят».
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 ТВ анонс.
8.35 «Болалар сайёраси»:
8.45 «Бизнинг кутубхона».
8.45 «Бахт гуллари».
Б/ф.
10.10 «Саломатлик сирлари».
10.30 «Рангин дунё».
10.50 «Ойдин ҳаёт». Ток-шоу.
11.20 «Аччиқ ёлгон». Т/с.
11.55 ТВ анонс.
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
13.00 «Кинотакдим».
13.25 Такрор намоиш: «Сарой жаҳоҳири». Т/с.
15.45 «Оханрабо».
16.30 «Алломиш». Б/ф. 1-кисм.
17.45 ТВ анонс.
17.50 «Алломиш». Б/ф. 2-кисм.
19.05 «Ешлар таронаси». Зафар Қурбонбоев.
19.25 , 20.00, 20.55 ЭЪЛОНЛАР.

19.30 «Таҳлилнома».
/ рус/.
20.05 «Кўхна оҳанглар».
20.25 «Денгиздан томчи».
21.00 «Таҳлилнома».
21.45 «Заковат».
22.45 «Кўшигимсан, муҳаббат». /SMS/.
22.55 Ҳинд киноси: «Пинхона». 2-кисм.

6.55 «Ватаним менинг!»
7.00 «Оила сирлари». Б/ф.
8.20 «Тошкент таронаси».
8.35 «О, ешлим!»
8.40 «Бу қўллар...»
9.00 «Якшанба нонушаси».
9.20 «Алия». Т/с.
9.55 «Юрт тинчилиги».
10.00 «Ватанпарвар».
10.50 «Келахак овози».
11.00 «Акс». Ток-шоу.
11.40 «SMS-музыка».
12.00 «Жумонг». Т/с.
12.40 «Юлғал»
13.00 «Асп Гарфилд». М/ф.
14.30 «Болалар давраси».
15.00 «Кўргилим». Б/ф.
16.10 «Чемпион».
16.30 «Денгиз ҳўқмдори».
18.40 «Ешлар навоси».
18.55 «Тошкент гуллари».
19.00 «Давр». Ҳафта якуни.
19.30 «Таранум».
20.20 «Бир само остида».
20.55 «Оқ кабутар».
21.00 «Ешлар парвози».
21.30 «KINOMANIYA»
22.00 «Ғаройиб пойга». Б/ф.
23.30 «Тунги парвоз».

TOSHKENT

7.30 «Салом, Тошкент!»
8.30 «Эсмэралда». Телесериал.
8.55 «Телекўрер-маркет».
9.20 «Афиша»
9.30 «Пойтахт» ахборот дастури.
9.45 «Истеъдод».
9.55 «Музыка SMS».
10.25 «Биласизми?»
10.30 «Пойтахт»
10.45 Фильм-сказка: «Зачарованная». Премьера.
12.35 «Мысли вслух».
12.45 «Телекўрер-маркет».
13.05 Ҳинд киноси: «Бунга нима дейсиз?» 1-2 қисмлар.
16.10 «Саргузаштлар ороли»
16.35 «Телекўрер-маркет».
17.00 «Мулоҳаза учун мавзу».
17.30 Кино. «Сугдиёна».
19.20 «Жозиба»
19.50 «Анонс»
19.55 «Тошкентда латифа».
20.00 «Телекўрер-маркет».
20.20 «Открытая дверь»
20.50 «Мысли вслух»
20.55 «Анонс»
21.00-23.00 Кино SMS со звездами: «Ещё одна из рода Бойлейн».
«Разрисованная вуаль».
«Шёлк».

SPORT

8.00 «Хабарлар» (ўзб. тилида)
8.20 «Бодро утрос».
9.20 «Кувнок стартлар».
10.00 «Хабарлар» (рус тилида)
10.25 «Смак»
11.00 «Аптека слушает».
11.45 «Две звезды».

13.35 ФУТБОЛ. ЎЗБЕКИСТОН ЧЕМПИОНАТИ.
«Анжикон» - «Сугдиёна».
14.25-15.25 «ПрофРинг».

17.55 ФУТБОЛ. ЧЕМПИОНАТ ИТАЛИИ. «МИЛАН» - «ИНТЕР». Прямая трансляция. В перерыве «Тайм-аут».
20.00 «Версия». Информационно-аналитическая программа.
20.30 «Бизнес-ревью»
20.40 «Мусликий тайм»
21.00 «Спорт уик-энд»
21.30 «Талкин»
21.55 ХОККЕЙ. ЧЕМПИОНАТ МИРА. РОССИЯ - ЧЕХИЯ. ПРЯМАЯ ТРАНСЛЯЦИЯ.

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари
08.30 Мировые хиты
09.00 Prime time (узб)
09.30 «7 секунд» худ. фильм
11.25 Ўзбек наволари
12.00 «Baby Terra Landiya»
12.30 Мультифильм
14.30 Серил «Жассига ухшаши йук» 124-128 сериялар
16.40 Ўзбек наволари
18.00 Мировые хиты
19.00 Prime time (рус)
19.30 Ўзбек наволари
20.30 «Кинкўрер»
21.00 Ўзбек наволари
21.30 «Премьера» (рус)
22.00-01.00 «ГЛАДИАТОР» худ. фильм

4.00 «Доброе утро»
8.00 Новости
8.05 Телеканал «Доброе утро».
8.25 «Малыхов +»
9.25 «Контрольная закупка»
10.00 «Убойная сила». Многосерийный фильм
11.00 Новости
11.15 «Модный приговор»
12.20 «Детективы»
13.00 Другие новости
13.25 «Понять. Простить»
14.00 Новости (с субтитрами)
14.20 «Любовь с летальным исходом»
15.00 «Огонь любви». Многосерийный фильм
15.55 «Федеральный судья»
17.00 Вечерние новости (с субтитрами)
17.20 Жди меня
18.10 «След»
19.00 «Принцесса цирка»
Многосерийный фильм
20.00 Время
20.30 Премьера. «Разведчики. Последний бой»
Многосерийный фильм
21.30 «Охотники на маньяков»
22.30 Владимир Познер и Иван Ургант в проекте «Однотажная Америка»
23.20 Ночные новости
23.40 Николай Кейдж в остросюжетном фильме «8 мм»
2.00 Время
2.30 Комедия «Ход конем»

PTP

4.55 Савелий Крамаров, Михаил Пуговкин, Анатолий Паланов и Татьяна Пельцер в фильме «Ход конем». 1962г.
6.30 «Сельский час».
7.00 ВЕСТИ.
7.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
7.20 «Диалоги о животных».
7.55 «Вся Россия».
8.10 «Смехопанорама Евгения Петросяна»
9.05 «Сам себе режиссер».
10.00 ВЕСТИ.
10.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА. НЕДЕЛЯ В ГОРОДЕ.
10.50 «Городок». Дайджест. Развлекательная программа.
11.20 Нонна Мордюкова, Михаил Ульянов, Василий Шукшин и Олег Анофриев в фильме «Простая история». 1960г.
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
13.30 «Фитиль №». Сатирический тележурнал.
14.15 «Честный детектив». Авторская программа Эдуарда Петрова.
14.50 ПРЕМИИ «Смеяться разрешается». Юмористическая программа.
17.05 «Женщина без прошлого». Телесериал.
18.00 «Родные люди». Телесериал.
19.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ
20.05 Х/ф «Побег». 2005г.
22.25 Игорь Гузун и Лада Марис в детективе «Возвращение Титаника». 1999г.
1.30 Жан-Клод Ван Дамм в боевике «Пусть под откос». (США).
3.15 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. Телесериал «Закон и порядок». (США).

Рассом — А. Хакимов

ИСТИҚЛОЛ ИЛҲОМЛАРИ

АРМОН

(Янги йилда катталарга шеър)

Армон, армон кун ўтди-да, йил ўтди-да,
Орзулардан тўлиб-тошиб ёш ўтди-да.
Ўтган ҳар кун, ҳар сония баракаси
Умрингизга умр қўшиб, бош бўлди-да.

Янги йилда хурсандчилик, ёш қўшилар
Фарзандларнинг камолига йўл очилар.
Соҳларингиз қатлаида оппоқина гул очилар
Армон, армон йил ўтди-да, ёш ўтди-да.

Армон деманг, қариликка йўл очилса
Бу кунларга етганлар-у етмаган бор.
Янги йиллар келаверсин, юз бор, минг бор,
Армонлар ҳам қолаверсин йўл четида.

Қирқингизда қирчиллаган йигитдайсиз,
Эллик, олтинчи нима бўпти, бургутдайсиз.
Ой паридай юзингиздан нур ёғилар
Сўз, каломда дур-ёқутни инжиттайсиз.

Қарилик ҳам ёмон эмас, иззат асли,
Дарахт экиб меваларин термоқ фасли.
Ўтган ёшлик армонлари қалбни эзса
Бу дардларга даво топмай қолиш хавфли.
Лек барибир, армон-армон, ёш ўтди-да.

УМР

Умр югурик, тез ўтиб борар,
Аёвсиз вақт ўз улушин олар.
Фурсат ганимат инсондан қолар,
Меҳр - оқибат, муҳаббат, шафқат.

ДУНЁ ҚИЗИК...

Дунё қизик, ... кимдир қалбдан нола қилар:
- Учратмадим, севолмадим, бахт қасрини қуролмадим.
Дунё қизик, ... кимдир кимга таъна қилар:
- Қўрмасайдим, севмасайдим, ғам қасрини қўрмасайдим.

Бирни кўриб фикр қилсанг бўлмасми сен,
Яна бирдан шукр қилсанг бўлмасми сен.
Учратганинг, севолганинг, қуролганинг ўз қасрингни
Балолару, қулфатлардан асраб юрсанг бўлмасми сен.

Ёшлик ўзи чиройлик
Қошга қўймайман ўсма,
Кўзга сурмайман сурма,
Юзим нурлари ойлик,
Ёшлик ўзи чиройлик.

Очилмаган бир гулим,
Чашмадек тиник дилим,
Соҳларим тизза бўйлик,
Ёшлик ўзи чиройлик.

Пардозга йўқ ҳожатим,
Сипо юрмоқ одатим,
Одоб, ҳаё - бир бойлик,
Ёшлик ўзи чиройлик.

Ушбу шеърлар Ўзбекистон Мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди тавсияси билан чоп этилмоқда.

ҲАЁТИЙ ҲАҚИҚАТ

Она ўзин урди у ён, бу ёнга
Фарзандларим учун яшайман деди.
Кун ўтиб, вақт ўтиб, умр ўтганда
Англади, умр ўзи учун берилган эди.

Фарзанд ўзин урди у ён, бу ёнга
Мустақиллик, эркин яшайман деди.
Кун ўтиб, вақт ўтиб, ақли етганда
Она рихлатни кўзлаган эди.

СУЯНГАНИМ СОЯМИДИ...

Сўзларингдан юрагимга оғриқ кирар,
Кўзларингдан меҳр эмас, алам сузар.
Ўтмишингдан осонгина кечгинг келар,
Ўзинг учун яшаш шунча керакмиди?

Оллоҳ суйган бандасига раво қўрар
Муҳаббат, фарзанд бўлиш неъматини.
Бу неъматдан осонгина кечгинг келар,
Ўзинг учун яшаш шунча керакмиди?

Қутлуг никоҳ келтиради омад ва бахт,
Шукроналик натижаси иқболу, тахт.
Бахт эшигин қаттиқ ёпиб бўлдинг қарахт,
Ўзинг учун яшаш шунча керакмиди?

Тақдир азал ношукурдан дунё безор,
Яқинларинг қалбларига бердинг озор.
Ғам-аламу, азобларга қўйиб мени,
Ўзинг учун яшаш шунча керакмиди?

Ёшлиқдаги ваъдаларинг ёлгонмиди?
Қирқ-эликда гўр ёшлигинг қолганмиди?
Суюнганим устун десам соямиди?
Ўзинг учун яшаш шунча керакмиди?

Саодатхон Йўлдошева,
Ўзбекистон Миллий университети
қошидаги Олий педагогика инсти-
тути кафедра муdiri,
Педагогика фанлари номзоди,
доцент.

ЎЗБЕКИСТОНИМ

Нечун гўзал ўзбек қизлари,
Қоши ҳилол, чарос кўзлари,
Унга ошиқ шайдои жаҳон,
Чунки гўзал ҳур Ўзбекистон.

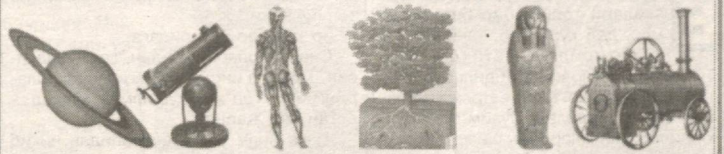
Нечун полвон ўзбек йигити,
Алпомишдек қадди-қомати,
Эли учун аямайди жон,
Чунки полвон ҳур Ўзбекистон.

Нечун асал ўзбек боласи,
Юрагида йўқдир ноласи,
Ўстиради уни ширин нон,
Чунки ширин ҳур Ўзбекистон.

Нечун бардам ота-оналар,
Юзларида ёғду товланар,
Дуолардан юксалган макон,
Чунки нурли ҳур Ўзбекистон.

Нечун иссиқ ўлкам қуёши,
Хирмон тўла мева, пахта, дон,
Чунки меҳнат халқим йўлдоши,
Бағри иссиқ ҳур Ўзбекистон.

Моҳирабону АБДУРАҲМОНОВА,
ТДЮИ қошидаги академик лицей
талабаси.

НИМА? НЕГА? НИМА УЧУН?

XVIII-XIX АСРЛАРДАГИ ИҚТИСОДИЙ ВА ИЖТИМОИЙ ЎЗГАРИШЛАР

XVIII аср охирларига келиб Европада иқтисодий ва ижтимоий ўзгаришлар даври бошланди. Уни тарихчилар саноат инқилоби деб ҳам аташади. Бу давр янги воситаларни (турли ўғитлар, уруғ селекциясининг йўлга қўйилиши, иш қуролларининг такомиллаштирилиши) - қўллаш ҳамда янги экин турлари (картошка ва маккажўхори) етиштирила бошлангани туфайли қишлоқ хўжалигида маҳсулот етиштиришнинг ҳажми кескин ошди. Буг машинасининг кашф этилиши саноат ва транспорт соҳаларида мисли қўрилмаган тўнтаришга сабаб бўлди. Бу ўзгаришлар эса аҳолига ҳам тўғридан тўғри таъсир қўрсатди, унинг сони ўса бошлади, қишлоқлардан шаҳарга кўчиб келувчилар оқими ҳам ортди. Саноатда банд бўлган ишчиларни пролетариат деб атай бошладилар.

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

1751 ва 1772 йиллар оралиғида Дени Дидро ва Жан Лерон Д'Аламбер раҳбарлигидаги француз олимлари илк Энциклопедияни, бошқача айтганда фанлар, санъат ва ҳунарларнинг изоҳли Луғатини нашр эттиришади. Бу асар ўша даврга келиб инсон тўплаган барча билимларни ўзида жам этган эди. Замонавий энциклопедиялардан фарқи равишда илк энциклопедия мунозаралар учун бир восита сифатида эълон қилинганди. Унинг саҳифаларидан нафақат билим ва маълумотлар, балки муҳокама ва баҳс учун мавзудар ҳам жой олган эди.

МУСТАҚИЛЛИК УЧУН УРУШ

Буюк Британия ва унинг Шимолий Америкадаги мустамлакалари ўртасида мустақиллик учун уруш олиб борилган. XVII асрдан бошлаб Шимолий Америкада муҳим ўрнашиб қолган британиялик мустамлакачилар қиролнинг ҳокимиятига бўйсунушга мажбур эдилар.

1770 йилларга келиб улар солиқларнинг кескин оширилишига қарши норозилик билдира бошладилар ва 1775 йилга келиб бу норозилик урушга айланиб кетди. Жорж Вашингтон раҳбарлигидаги америкаликлар бир неча муҳим ғалабаларни қўлга киритишди. Бу эса Буюк Британия ва унинг Шимолий Америкадаги 13 та мустамлакаси ўртасида тинчлик шартномаси имзоланиши билан якун топди. Шундай қилиб дунё харитасида Шимолий Америка Қўшма Штатлари деб номланган янги давлат пайдо бўлди.

САНОАТДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

Айнан енгил ва металлургия саноатларининг ривожланиши саноат инқилобига туртки берди. Буг машинаси мана шу иккита тармоқда кескин бурилишлар яса-

ди. Шу билан бир вақтда бошқа кашфиётлар ҳам қилинди. Енгил саноат қорхоналарига пахтадан ип йигирувчи ва мато тўқувчи янги, унумдор машиналар ўрнатилди. Металлургия саноатида эса темирчиларнинг оддий ўчоқлари улкан, металлни эритиш ва ишлов бериш учун анча юқори ҳароратни бера оладиган домен ўчоқлари билан алмаштирилди. Домен печларида тошқўмир ишлатилар ва темир ҳамда пўлат ишлаб чиқариладди.

ЯНГИ ДАВРНИНГ БОШЛАНИШИ

XVIII аср охирларига келиб Эски тузумнинг тугаши бўҳронлар билан ҳамонахон тарзда кечди. Бу ўринда Эски тузум деганда монархларнинг мутлақ ҳокимияти, иқтисодиёт ва жамиятда феодаль тартиб-қоидаларининг қарор топганиги тушунилади.

Халқнинг феодаль тартиб-қоидаларидан норозилиги Францияда инқилобий ҳаракатларнинг бошланишига олиб келди. У тарихда Француз инқилоби деб ном олган. 1789 йил 14 июлда парижлик кўзғолончилар қироллик ҳокимиятининг рамзи бўлган Бастилия қамоқ-қалъасини эгаллаш учун уриш бошлашди. Қирол Луи XVI ва Мария Антуанетта ўлдирилиб, Франция "Республика" деб эълон қилинди.

ФРАНЦУЗ ИНҚИЛОБИНИНГ МЕРОСИ

Агар тарихда француз инқилоби бўлмаганда бугунги дунё мутлақо бошқача кўриниш касб этиши аниқ эди. 1789 йил 26 августда эълон қилинган Инсон ва ҳуқуқо ҳуқуқлари Декларацияси замонавий жамият қурилишининг пойдевори бўлиб қолди. Декларацияда эркинлик ва тенглик инсоннинг асосий ҳуқуқлари сифатида акс этган эди. Аммо шунга қарамай, Франция Ассамблеяси эркак ва аёл тенглигини тан олмади. Оқибатда 1791 йилда Олимп де Гуже хоним жинслар ўртасидаги тенгликни тарғиб қилувчи Аёллар ва ҳуқуқо аёллар ҳуқуқлари Декларациясини ёзади. 1789 йилги Декларация кейинчалик бошқа бир қатор декларациялар, хусусан, 1948 йилда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан қабул қилинган Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон Декларациясига асос бўлиб хизмат қилди.

ҚУЛЧИЛИКНИНГ БЕКОР ҚИЛИНИШИ

"Эркинлик, Тенглик, Биродарлик" сўзлари Француз инқилобининг шиори эди. Бу уч сўзга янги Франциянинг гоғалари ўз аксини топганди. Француз инқилобининг энг муҳим ютуқларидан бири шунки, 1794 йил 4 февралда Францияга қарашли колонияларда қулчиликни бекор қилиш тўғрисида Декрет имзоланди. Бу тарихда қулчиликни расман бекор қилган илк давлат эди.

Аммо 1804 йилда Наполеон Бонапарт қулчиликни қайтадан тикловчи қонунлар қабул қилади.

ДАРМОН тайёрлади.

Ёндир билан Жарида аслида ота-оналари топиб, бир-бирларига мос, деб кўрсатиб, таништириб унаштирилган ёстикдошлар.

Тўйгача улар учрашиб юрдилар, обдон танишиб олдилар. Кинотеатрларга, концертларга бордилар. Сўлим боғларда юрдилар, қайикларда суздилар, хилват масканларда бўлдилар... Ўзлари кўча-кўйда ёки ўқув юртларида топишиб севишган йигит-қизлардан қолшимайдиган кўнгил кечинмалари борми, юрак орзиқишлари борми - ҳамма-ҳамма туйгуларни улар ҳам бошдан кечирдилар. Ахйир, бир-бирларини чинакамига севиб қолдилар. Таомилда севишганлар бир-бирларини бир кун кўрмай қолсалар, бир йилга чўзилиб кетгудай аҳволга тушганларидек, булар ҳам икки-уч кун кўришмай қолсалар, соғинч хисларига тўлиб-тошадиган бўлиб қолдилар. Агар эндигина танишган йигит-қизларнинг орзулари бир-бирларини кўриш, дийдорларига тўйиш бўлса, бу ошғу бекордорларнинг орзулари тезроқ бир-бирларини висолларига етишиш бўлиб қолди. Аммо тўй кuni, никоҳ

гина бирров бориб келарди, олам гулистон бўларди.

Бир кuni эри Жаридага:

- Синфдошларинг билан "гап" ўйнаясан, Текстил институтидаги курсдошларингнинг "гап"ига қўшилимай қўяқол, - деган эди Жарида:

- Нега энди уларнинг гапидан чиқиб кетар эканман? Ҳечам-да! - деди, яна тўмтайиб олди. Холбуки, "Майли, бир-икки йил улар гапига қатнашмай қўятрай", деса ҳам бўлар эди. Чиқимни камайтириб, пулни иқтисод қилишни, болаларни яхши боқиб, чиройли кийинтириб қўйишни эса ўйламади. Эри бухгалтерликдан топиб келаётган пули тобора тортилиб бораётганини, пул топиш борган сари қийин кечаётганини ҳаёлига келтирмади. "Эрим, балки шуни назарда тутиб курсдошларингнинг гапидан чиқа қол дегандир", деган андиша ҳам унинг миёсига келмади...

Турмушда унутилмайдиган нарсаси йўқ. Булар ҳам унутилади.

Кунларнинг бирида, дам олиш кuni эди. "Анчадан бери театрда бормадик. Бугун янги спектакл қўйилаётган экан,

нидан кутулмади. Жарида:

- У кuni тўйда бир бегона аёл билан рақсга тушдингиз... Фалон кuni бир жувоннинг орқасидан қараб тикилиб қолдингиз... Кеча синфдошингиз билан оғиз-бурун ўпишгудай бўлдингиз, - дея ичиди йиғилиб қолган гина-қудуратларини тўкиб солди... Шу бугун ҳам улар яна аччиқлашиб ўринга тескари ўгирилганча ётиб олдилар... Эссиз, қадри йўқолган ёшлик! Эссиз, аразга тизгин бериб қўйган муҳаббат! Нечун ёшлар аччиқ-араз қилишларини қўймайдилар, а?! Нечун бир-бирларининг умрларини зговлайдилар?! Мунча ўзларини қийнамасалар, улар?!...

Мен бундоқ ўйлаб кўрсам, ғози йўқ, тайини йўқ "ғиди-бидилар"нинг барчаси гўр ёшлик гурурининг аччиқ меваси экан. Куч-қувватга тўлган, эхтиросининг майларга тўлиб-тошган, ҳис-туйғулар жўш урган ёшликнинг ким билиб, ким билмайдиган яширин нидолари экан, бу...! "Сочингни ундай турмаклама, бундай турмакла", "Бу қўйлагингни эмас, у қўйлагингни кий", деган адоғи йўқ, саноғи йўқ талаб ва истаклар эрининг хоти-

Эр-хотинлар тоифаси

диқлади. Эримнинг умри қисқа экан, бандаликни баҳо келтирганлари менинг айбим бўлмаса керак...

Наҳот, эри йўқ аёллар сиз ўйлаганча, бузۇқ бўлса. Йўқ, дугонажон, ундай эмас. Худога шукр, мен ўзимга мустаҳкам аёлман... Майли, бу ўтиб кетди. Мен сизга бошқа нарсани айтгани чикдим. Мен ўзим шахсан сиз - эр-хотинларнинг ҳаётингизга илгарилари ҳавас қилар эдим. Буни ҳамма эътироф этар эди. Нима бўлдики, кейинги йилларда сизларнинг турмушингизга кўз тегди. Эр-хотинлик муносабатингиз ўзгариб қолди. Буни ҳам кўпчилик айтди. Менинг сизларга юрагим ачишди. Маслаҳатим, эл оғзига элак тутиб бўлмайди. Бири ундай деса, бири бундай дейди. Вақт борида эҳ-хушингизни йиғиб олинг, дейман. Ўғил-қизингиз катта бўлапти. Эрта-индин бири-ни чиқарсангиз, бирини уйлантирасиз. Шунда сиз эр-хотинларнинг обрў-эътибори асқотди. Илгаригидай ҳаммининг олқишига сазовор бўлиб яшанг, дейман. Мен сизларга шуни раво қўраман.

ҚАЛТИС ДАВР

оқшоми ва ундан кейинги висол кечаси чўзилгандан чўзилиб кетди. Жуда бўлмаганди улар ҳаёлида шундай бўлди. Ҳар бир юмшнинг ўз мавриди бўлади, деганларидек, бир кун келдики, ота-оналар рози, ёшлар қисток бўлиб турган тўй тантанавор ўтди. Ниҳоят, йигит-қиз, икки жон, икки дилдор орзу-ниятларига етдилар. Бир ёстикқа бош қўйиб, бир-бирларининг аланга-оташ нафасларига, чўдек тан-жонларига эришдилар! Қандай яхши, қандай гўзал, қандай жозибали кунлар бўлди у кунлар!...

Шундан кейин Ёндир билан Жариданинг асал ойлари ҳам, чилла кунлари ҳам бағоят мароқли, бағоят қизгин кечди... Ниҳоят, Ёндир билан Жариданинг қўшилганларига бир эрим йил тўлди, деганда улар қиз фарзанд кўрдилар... Фарзанд ширин бўлади, фарзанд асал бўлади. Эр-хотини бир-бирларига боғлаб турувчи, муҳаббатларини мазмунли ушлаб турувчи олтин занжири бўлади, у!

Бироқ бу... иккинчи ўғил фарзанд кўргунларича давом этди, холос. Ёндир билан Жариданинг асл феъл-атворлари шу вақтга келиб юзага чиқа бошладими ёки айрим ёшлар каби кайфиятлари у-бу сабаб билан тез-тез бузилиб туришидан бўлдими улар бир-бирларига аввалгига совуқроқ, кейин совуқ, нарироққа бориб эса қўпол муносабатда бўладиган бўлиб қолдилар. Яъни улар дастлабига илгаригидай илиқ, самимий муомалаларини қилмай қўйган бўлсалар, бора-бора сан-манга борадиган бўлиб қолдилар. Шундай кун етиб келдики, шу вақтгача кўрганмиқлар, пайқаганмиқлар-йўқмиқди, билмадимиз, бир-бирларининг камчиликларини очик-ойдин юзларига соладиган бўлиб қолдилар. Чунончи, Жарида эрининг овқатни чапиллатиб ейишни юзига солса, Ёндир хотинининг оёғи хиёл ингичка эканини айтиб уни жиғибийрон қилар эди. Кунларнинг бирида эр хотинига: "Европаликларга ўхшаб қўйлак қийма", деса, хотин "хўп" дея қолмай, эрига ўқайишгандай кийверди. Холбуки, Жариданинг ўзи бундан авваллари қайси қўйлагини кийишини, қайси тақинчоғини тақиб кўчага чиқишини эржонидан ҳеч бир ҳаёлланмай сўрар эди. Бу ҳам майли...

Ёндир хотинига қизлик уйига бугун эмас, индинга бора қол, деса сабабини суритишмай бунга ҳам у норози оҳангда тумтайиб оладиган одат чиқарди. Баъзан эса:

- Ота-онамни кўриб келишни ҳам пайсалга соласизми? - деб гап қайтарадиган бўлиб қолди. Ваҳоланки, яқин-яқинларда ҳам у қизлик уйига фақат қайнонаси Ёндирдан ёўраб, жавоб текканда

Бир бориб томоша қилиб келайлик", деб келишиб олган жойларида Жариданинг соч турмағи Ёндирга ёқмади. У:

- Сочингни илгаригидай турмаклайверсанг бўларди. Бу турмагинг сенга ярашмабди, - деган эди, Жарида зарда билан: - Шу сочингга ҳам сиз ҳўжайинлик қилинг! - деди-ю, яна тумтайиб олди. Эрининг эса жаҳли чиқиб кетди:

-Нимага ҳўжайинлик қилмас эканман?! Мен сенинг эрингманми-йўқми?! Айтганимни шу заҳоти "Хўп бўлади" деб қилсанг, нима бирор еринг қамайиб қоладими ёки сочинг тўкилиб тушадими?! Намунча ўжарлик қиласан! - деди товушини баланд чиқариб. Жарида шунда ҳам эрига бўш келмади:

- Ҳамма аёлларга ўхшаб сочимни ўзим хоҳлаганимча турмаклаб юришга ҳақим борми-йўқми? - деди овозини кўтариб Ёндир:

- Айтганимни қилмасанг, менинг кўнглимга қарамасанг, сен нима қилиб менга тан маҳрам бўлиб юрибсан?! - деркан, ясан-тусан қилиб кийиниб олган эгнини ечиб ташлади ва:

- У ҳолда мен ҳам бормаганим бўлсин, - деди, аччиқ қилди. Сўнг ўзини ойнакка солиб бинойидек турмаклаган сочини тўзатиб ташлади. Шу бўлиб спектаклга боришмади. Томоша уйда бўлди. Бирни эр айтса, "Нега у жувон билан бирга юрибсиз?", "Нимага аёллар орқасидан қарайсиз?", деган асоссиз қизганишлар хотин кишининг эрини севишадиган, унга юрак-юрагидан боғланиб қолганлигидан юзага келадиган норозилик тўғёнлари экан. Оқибат-натихада уларнинг ҳар иккови буни тушуниб-тушунай шу ҳолга тушиб қолар экан. Тагида эса шунча йилдан бери кўнглининг тўб-тубига тушиб кетган эр-хотиннинг кўнгил хирси ётар экан. Эрининг талаблари ҳам, хотиннинг қизганишлари ҳам аслида худди шу пинҳон хирсининг беаёв исёллари экан. Бу исёлар, энди билсам, афсус аксари 5-10 йил бирга яшаб келаётган жуфтлар ўртасида юзага чиқар экан. Шу жиҳатдан олиб қараганда эр-хотинларнинг бу даври ҳам ўзига хос қалтис давр экан... Кузатиш маълумотлари буни тасдиқлайди.

Ёндир Жарида билан маҳаллага бирга кириб келган куннинг индинига Хатирани кечки пайт Жаридалариникига кириб келди. У салом-алиқдан кейин Жаридага:

- Қўшижон, сиз мени эрингиз билан бирга келаётганимни кўриб қилиб нечун аччиқландингиз? Мен буни сиз менга рўйхуш бермаганингиздан сезиб қолдим. Эрингиз эса кеча эрталаб мен билан саломлашмай ўтиб кетгани ҳам буни тас-

Тангри таолодан сизга ҳамжихатлик, ширинлик, тотувлик тилайман, - деди. Жарида Хатирадан буни кутмаган экан, мулзам бўлиб қолди. Сўнг:

- Овсинжон, сиз мени кечиринг... Сизни билмай ҳафа қилиб қўйибман. Тиллақларингиз учун сизга катта раҳмат, - дея жавоб қайтарди у. Хатирани хайр-хўш қилиб чиқиб кетди.

Жарида ўйланиб қолди: ҳақиқатан ҳам биз эр-хотин кейинги йилларда тез-тез жанжаллашиб турадиган бўлиб қолдик. Мана, буни қўшнилари ҳам пайқашибди. Демак, биз аввалги муносабатимизга қайтишимиз керак... Акс ҳолда, барака топкур Хатирани айтганидек, маҳаллада, эл-юрт олдида гап-сўзга қолишимиз ҳеч гап эмас экан... Шу пайт уйга Ёндир кириб келди. Жарида:

- Ассалому алайкум, адаси. Яхши келдингизми? Қарчамадингизми? Чой-пой қилиб берайми? Корнингиз қанақа? Овқат пишгунча бирор нарсаси ёл олмасиз? - дея эржонига мулозамет қилиб кетди. Ёндир хотинининг илгарилари қиладиган ва кейинчалик ном-нишонсиз йўқ бўлиб кетган бу илтифотидан хайрон бўлди. Жарида Хатирани чиққанини, унинг айтган, тилаган ниятларини эрига бирма-бир айтиб берди. Эри ҳам буни тушунгандай бўлди.

- Ҳа, Жариданхон, Хатиранининг гапларида жон бор. Биз эр-хотин анча-мунча ўзгариб кетибмиз-у, ўзимиз сезмай қолибмиз. Дўстларнинг ўғитларига қўлоқ солган ютади, деганлар. Кел Жариданим, шу бугундан бошлаб биз ўзимизни илгаригидай тутайлик. Хатосини тушуниб тан олган одам уни такрорламайди. Биз ҳам хатоларимизни такрорламайлик... Қани онажониси, чойингизни ола кела қолинг... Қолган гапларни кейин гаплашамиз, - деди, ўзидан ҳам, хотинидан ҳам мамнун бўларкан. Хатиранига эса тасанноулай айтди...

Умуман олганда, азизлар, атрофингиздаги одамлар бирор нарсда сизни оғохлантирматиларми, демак, билингки бекорга эмас...

Яна бир гап: айтишларки, яхши одамлар ҳаётда топиб кетганлариди уларни тиклаб қўйсалар, улар қайта бор тоймайдилар... Ишонмаски, Ёндир билан Жарида ҳам қайта тоймайдилар!

Азизжон ҚОСИМОВ

...Болам, сен менинг кўлимга келганимда, уч-тўрт ёшлар атрофида эдинг. Бир куни кеч-курун дарвозадан кириб келдинг. Мен сулада чой ичиб ўтирган эдим. Хайрон бўлиб дарвозадан ташқарига қарадим. Гира-ширада ҳеч ким кўринмади. Сени адаштириб кетишгани аниқ эди. Сендан гап сўраганимда гапирмадинг, фақат йиғладинг. Усти-бошинг кир, қорнинг очлигидан сеннинг қаровсиз қолганлигинг сезилиб турарди. Кийимингни алмаштираётганимда чўнтагин-

тирдим: "Ахир, боламнинг ўртоқлари келади, кулиб кетмасин", дедим. Мен энди ўзим учун яшамай қўйдим: "Болам яхши есин, яхши кийсин, уни ҳали уйлантиришим керак"... О, бу ташвишлар қанчалар жонбахш эди...

...Орадан йиллар ўтди. Сенинг кундан-кун ўсаётган бўйингга бокиб, кўзим тўядиган бўлди, болам. Кенг кўксингга бош қўйиб, ором олардим: Шундай алп қомат ўғлим турганида мен кимдан, нимадан қўрқаман?

Болам, ҳар қанча бахтли

келди. Фақат буни тилингга чиқара олмадинг. Менинг руҳсат беришимни истаб турдинг. Мен ҳам бир худбин-да, сени ўз онангга қўшиб юборишга куч тополмадим, болам... Сен яхши фарзанд бўлган экансан, онангдан хафа бўлиш тугул, унга бир оғиз таъна ҳам қилмадинг.

Кўнглингни ярим қилгим келмади, болам. Икки уканг, бир синглинг бор экан. Уларнинг келиб-кейтиб туришига, сенинг ҳам онангни излаб туришингга имконият бердим. Сен бундан бахтли эдинг...

Дил келтирилмалари

линмасди. Ногоҳ онангга кўзинг тушиб қолди. У ҳам икки қўлида икки тўрва кўтарганча, қийналиб борарди. Сен онангга ёрдам беришга шошилдинг. Мени эса бир таксига ўтиргизиб юбординг. Бу ишингни "онаминг таксиди кетишга пули йўқ, кўтаришиб бормасам бўлмас", дея изохладинг. Менинг эса ўшанда бир оғрикдан ичим тирналиб, қон бўлди. Билмадим, бу оғрикнинг оти нима эди?

раклаб, беҳушдай бўлиб юрган кўнларимнинг бирида сендан хат келди. Хатда шундай деб ёзган эдинг:

"Ойижон, нега телефон ҳам қилмай, хат ҳам ёзмай қўйдингиз. Сиздан хавотир ола бошладим. Овозингизни, хатингизда шундоқ юзимга урилиб турадиган иссиқ нафасингизни соғиндим, ойижон. Сизга озор етказиб қўйдимми? Онамсиз, сиз мени кўпроқ тушунасиз, деган умидим бор эди. Нима бўлгандаям ҳамма тан оладиган бир ҳақиқат бор: Мен учун ўз онам жонини азобга тутиб ўтиргиси келмади. Роҳатини ўйлаб, мендан кечди. Сиз эса, гул умрингизни менга бағиш-

ФАРЗАНДОСИЗ АЁЛ ИЗГАЙРОБЛАРИ

гдан туғилганлик ҳақидаги гувоҳномам ва бир энлик хат топиб олдим. Унда шундай ёзувлар бор эди: "Мени кечир, эй меҳрибон аёл, сенинг ёлғиз яшашингни биламан. Сен фарзанднинг тирноғига зорсан, лекин менинг ўз фарзандим кўлимда хор. У олдинги эримдан эди, бу эрим уни сифдирмапти. Менинг бошқа ҳеч кимим йўқ. Бу эрдан ҳам айрилсам, боламини етаклаб қаерга бораман? Уни сенга бердим. Мен унга беролмаган меҳрни сен берарсан, деб умид қиламан".

Болам, хатни ўқиб, сенга юрагим ачишиб кетди. Ўз онасининг меҳридан тириклай жудо бўлган сен бахтсиз гўдакка мен она бўла олармиканман? Мен ҳам бир бахтиқаро аёл эдим. Сени Худонинг маърамати деб қабул қилдим. Юрагимда юмилиб ётган минг йиллик меҳр булоқларининг кўзи очилди. Уларни сенга бағишлашга қарор қилдим. Мен сени яхши кўрдим, умримда ҳеч кимни сенчалик яхши кўрганим йўқ эди! Жонингдан умид бини қилган, тўққиз ой ичида кўтарган, туғилганида бешиги узра бедор ўтириб чиқадиганинг, оқ сут бериб боқадиганинг ўз болаган қандай бўлади билмайман, билолмайман, лекин сени болам дедим...

Сен ҳаётимга файз олиб кирдинг. Сенинг ширин ташвишларинг билан яшаш мароқли эди. Сен ҳам менга шу қадар ўрганидиги, аста-секин одамовилигинг, хурраклигинг кета бошлади, ўзингни эркин қўшдай ҳис қила бошладинг. Сен эркаланиб тиззамга чиққанингда бор чарчогим, қайғум унутиларди.

Мен ёшариб, дунёга қайта келгандай бўлдим. Уйни ташмирлаб, дангиллама ҳолга кел-

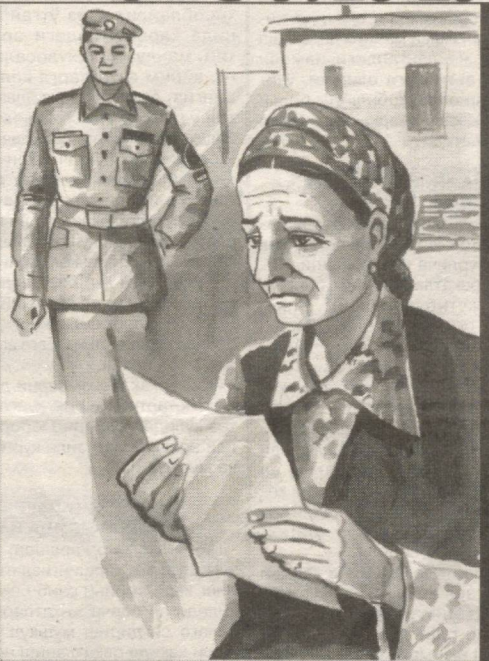
бўлмайин, бир кунмас бир кун онанг сени излаб келишини ич-ичимдан сезиб юардим. Ўшанда сен қандай йўл тутишингни ўйлаб эзилардим ҳам. Ўйлаганимдай бўлди. Бир куни у келди. Озинггина, қари бир аёл экан. Дарвозадан кириши билан сен унга ялт этиб қарадинг. Нигоҳингдан бу аёлни бир мен эмас, сен ҳам кутиб яшаётганинг яққол сезилди. У жуда сенга ўхшарди. Ўз-ўзидан унинг онанг экани аён эди.

Биз бу аёл билан кўп суҳбатлашдик, бахшлашдик, йиғлашдик. У сен билан шунчаки танишгани эмас, олиб кетгани келибди. "Эрим ўлиб, ёлғиз қолдим. Энди уйга юрсин, укалари бор, уларга бош бўлсин", деди.

О, одамзод шунчалар ҳам бешафқат, худбин бўладими?! Сени олиб кетгунча, менинг жонимни олиб кетса осон-ку! "Бола ортиқчалик қилган пайтда бемалол кечган эдингиз. Энди керак пайтда бемалол излаб келибсиз. Орадан 15 йил вақт ўтди. Қанча сувлар оқди. У қорлар эриб кетди-да энди. Болангиз энди кап-катта йигит, зариридан кўра фойдаси кўпроқ тегади-да" қабилидаги аччиқ гаплар ҳам қилдим чамаси...

У сени бағрига босишни истади. Сенинг ҳам ўз онангининг бағрини тусаётганингни, фақат мендан истиҳола қилиб турганингни, қачонки, унинг бағрига отилганимда сезиб қолдим.

Болам, онанг билан кетгинг

Аммо менинг бир маромда кечаётган ҳаётимга кемтиклик тушди. Шунда тан олдимки, мен ўзи қисмати кемтик бир аёлман. Худо буюрган бу кемтикликни ўзимча бутлай олмайман. Йўқса, ўз болам бўлганида сен ўз онангни севганчалик у ҳам мени ўз севгисидан бахраманд қилган бўларди-ку! Начора... Эт билан тирноқни ажратиб бўлмайди...

Бир куни сен билан бозордан қайтаётган эдик. Юкимиз оғир эди. Айниса, сенга сен истаган буюмларни олиб берганимдан хурсанд эдим. Чарчогим ҳам би-

кайта-қайта онангни сўрадинг. Албатта, у синглинг, сен акаси. Аммо мен ким? Илк бора олдинда ўзимни бегонадай сездим, болам...

Хизматдан қайтишингга ҳали бир мунча вақт бор. Лекин, барибир сени соғиниб кетдим. Бир томондан соғинчинг ээса, бир томондан сени болам дейишга, сени яхши кўришга ва сени соғинишга қанчалар ҳаққим борлиги ҳақида ўйлаб эзиламан.

Ўғлим, ҳаётим барибир сен билан обод экан, сенсиз ганди-

ладингиз. Сиз ҳам ёш эдингиз, турмуш қурсангиз бўларди-ку! Тенгингиз топилмасмиди? Сиз эса ҳаётнинг бор қувончини менинг камалимда кўрдангиз. Ҳозир мени ўз онам ўйлаптим-йўқим, билмайман. Аммо сизнинг бирор кунингиз менинг ҳаёлимсиз ўтаётгани йўқ. Сиз меҳрибонсиз, ойижон. Мен сиздан меҳр, яхшилиқ кўрдим. Мен меҳрли бўлишни, яхшилиқ қилишни, одамларни тушунишни сиздан ўргандим. Агар мен бағритош, меҳрсиз аёлнинг қўлида ўсганимда ҳатто, туққан онамга-да, раҳм-шафқат кўрсата олармидим? Ойижон, барибир, юрагимдаги бор меҳр-муҳаббат сизга бўлиб қолаверади. Чунки сиз бор меҳрингизни менга бағишлагансиз.

Ойижон, мени унутмоқчимисиз? Мени кутмаёйсизми? Агар шундай бўлса, менинг энди ҳеч кимим йўқ, мен ҳам худди сиз каби ёлғизман...

Ўғлингиз Санжар

...Ундай дема, болам. Ҳатто кечалари дарвозадан кўз узмай, сени кутиб ўтирганимга наҳот ишонмасми? Сенсиз ҳаёт борми, менга? Онанг бўлиб наҳот сен сари боролмадим, сени тушунолмадим? Бўйларингдан айланай, ўзимнинг ақллим, меҳрибоним... Биз аёллар ўзи шунақа, нафақат жисмимиз, ҳис-туйғуларимиз ҳам заиф бўлади...

Мен бор-йўғи сенсизликка қўнжикмоқчи эдим. Овозларини соғиниб кетдим, болам. Ҳозирок телефон қиламан... Кейин эса хат ёзишга ўтираман...

Нортўра ЭРГАШЕВ,
Сурхондарё вилояти.

ОҒРИМАЙДИГАН БЎЛДИМ

Саттор касалхонага келгач, ён-веригадаги шерикларидан шифокорлар ҳақидаги узук-юлук гапларни эшитиб, ҳайратли ошди. Сабаби, бу гап-сўзлар фалатирок эди.

Хонага бириктирилган ҳақим беморларнинг аҳволи билан танишар экан, ҳар гапининг бирида узук қўзиб "да-а-а", деб орасира унинг юзига ҳам назар ташлаб, энсасига қўл югуртирарди.

- Энди-и-и ука, болалардан нечта?

- Бешта.

- Ҳаммаси "чурвақа" денг? Хмм... Ўзлари нима иш қиладилар?

- Колхозда ишлайман.

- Ер билан тиллашаман денг? Дуруст, дуруст. Энди-и-и, касалингиз унчалик хавфли эмас. Лекин дардингиз билан биз ҳам яхшилаб тиллашмасак бўлмайди. У ёғини бизга қўйиб бёрасиз...

Саттор оппоқ халати ичида беҳуш турган ҳақимга зимдан қарар экан, шерикларининг гапи ёдига тушиб, ижирганди.

Сув қуйгандек жим-жит хонада бир зумда жонланиш сезилди. Кимдир деразани шамоллатган бўлди. Кимдир ётган жойини тузатган бўлди. Бошқаси: "Ҳақим

менга нима дер экан", деб оғзига тикилди.

Ҳақим олдиндан даволанаётган беморларни нари-бери кўздан кечирган бўлди-ю, хонадан чикди.

- Оғайни, дўхтирнинг қишга оладиган картошка-пиёзи гарданнимга тушди, деявемингиз бўлаёзган бемор.

- Уйдагиларга жабр бўлади-да, энди, - гапга қўшилди яна бири.

- Сиз даволаниб чиққунингизча рўзгорга анча пўтур етади-ёв, - астойдил ачинди унга кўринишидан соғлом, барваста киши.

Шунақаси ҳам бўлади

ЗУМРАДХОН,
журналист,
Андижон вилояти.

Рухиятшуносларнинг илмий кузатувлари, хулосаларига кўра, биринчи учрашувдаёқ қаршингиздаги одам ҳақида имкон қадар кўпроқ нарса билиб олиш имконини берадиган синалган усул мавжуд. Келинг, эркаклар дастурхон атрофида ўзини қандай тутишини кузатамиз ва хулосалар чиқарамиз.

ЭРКАКЛАРНИ БИЛИШ ОСОНМИ?

У ҚАНДАЙ МУТАХАССИС?

Гётеда шундай сатрлар бор: "Феълатор ва хатти-ҳаракатлар — тошойна, унда ҳар ким ўз қиёфасини намоён этади". Ҳўш, биринчи учрашувдаёқ қаршингизда турган эркак ҳақида кўпроқ нарса билиб олиш учун нималарга эътибор қаратиш лозим?

Баъзи рухиятшунослар раҳбар лавозимларга ҳодимлар танлаш бўйича но-анъанавий маслаҳатлар беришади. Масалан, немис мутахассислари уларни тушликка таклиф этиб қандай овқатланишларини кузатишни тавсия этишмоқда. Агар у овқатни очкўзлик билан чайнамай юта бошласа, билингки, бу одам салга ловуллаб кетадиган, енгил характерлидир. Мабодо тез, аммо иштиёқ билан ва овқатнинг мазасини ҳис этиб тановул қилса, у ишда ҳам ўзини худди шундай намоён этади. Кимда ким овқатланиш пайтида таомлар таркибидagi витаминлар ва озуқавий бирикмалар билан жуда қизиқса, бундай одам ишда кўп вақтини майда-чуйда нарсаларга сарфлайди. Овқатни шошилмасдан, майда чайнаб ейдиганлар энг яхши ташкилотчилардир. Овқатга иштаҳаси бўлмаган одамлар одатда ишга ҳам шу тарзда муносабатда бўлишади.

СУХБАТЛАШИШНИ ЁҚИРАДИ

Эркак кишининг дастурхон атрофида қандай гаплашишига эътибор қаратинг: у оғзидаги егуликни чайнаб олиш учун гапини тўхтатиб турадими? Балки оғзи тўла овқат билан ҳам гапдан тўхтамаётгандир?

Биринчи ҳолат бу эркакнинг тартибли фикрлашидан, зарур нарсалар билан иккинчи даражалиларини фарқлай олишидан далолат беради. Бундай эркаклар ўз фаолият ва ҳаракатларида тартиб ҳамда кетма-кетликка риоя этишади, ташқи омиллар уларнинг фикрларига, қарорлар қабул қилишларига таъсир кўрсата олмайди.

Бир вақтнинг ўзида ҳам оғзидаги овқатни чайнаб, ҳам гапдан тўхтамайдиганлар эса муомала ва мулоқотда очик, ҳамда оддий кишилардир. Улар учун таассурот-

лари билан ўртоқлашиш ёки нималарнидир муҳокама қилиш энг катта бахт бўлса, ажабмас. Бундай эркаклар ёлгон гапириш ва сир сақлашни билишмайди, бу нарса қўлларидан келмагани боис хатто бунга интильмайдилар ҳам. Шу маънода оилада кўнгил хотиржамлиги учун мана шундай эркаклар жуда мос келади.

ИНДАМАС

Жимгина, ёпиқ оғиз билан, аста-секин ва шошилмай овқатланиш одатида инсоннинг ташқи оламдан маълум даражада чекинганлиги, чекланганлиги намоён бўлади. Шунинг эътиборига олинганда, ўзини назорат қила олиш қobiliяти билан бирга, бу одати ҳам бу эркакнинг ўзига хослигини англатади.

ОШХОНА ЖИХОЗЛАРИНИ ИШЛАТИШ

Ўзлари буни сезмаган ҳолда барча инсонлар дастурхон устида пичоқ, қошиқ ёки санчқини турлича ишлатишади. Айрим эркаклар овқатланиш пайтида гўёки қошиқни "кутиб олишади". Яъни улар қошиқни оғизларига олиб бориш билан бир вақтда бўйинларини олдинга чўзиб оғизлари билан қошиққа интилишади. Қизиғи шундаки, бундай одат ўзига ва атрофдагиларга ишончи суст одамларга хос экан. Бундай эркаклар ҳар доим эҳтиёт бўлиб юришади. Шу билан бирга улар билан турмуш ишончли ва тинчгина кечишини айтиб ўтишимиз керак. Улар ҳамма нарса ҳақида жиддий мулоҳаза қилиб кўришади, бошқача айтганда, етти ўлчаб бир кесадиладар.

Овқатланиш пайтида санчқини қандай ишлатиши ҳам эркаклар ҳақида кўпгина сирларни ошкор этишга қодир. Масалан, айрим эркаклар гўшт бўлагини санчиб олишади, гуруч ёки макаронни эса худди қошиқ билан еяётгандек йиғиб олиб истеъмол қиладилар. Шу билан бирга санчқини дам-бадам ўз ўки атрофида айлантириб туришади. Бу нарса ушбу эркакнинг эркин фикрлашидан, кўнглига келганини қилишидан далолат беради. У бир вақтнинг ўзида ҳам нозик таъбли, ҳам омилкор бўла олади.

ОВҚАТДАН СЎНГ

Биргаликдаги тушлик ёки кечки овқатларингиз якунига етиб қолди, деб ҳисоблайлик. Сиз ўтган вақт мобайнида қаршингиздаги эркакни кузатиб, маълум бир хулосалар чиқаришга, айрим фикрларга келишга улгурдингиз. Аммо дастурхондан туриш олдиндан у ошхона анжомларини қай ҳолатда қолдиришини ҳам назардан қочирманг. У овқатни еб бўлган қошиқ ёки санчқини ялаб қўядими, уларни қаерга қўйётганига эътибор қаратадими? Бу ҳолатда овқат сузилган идишни ва қошиқ-санчқиларни тозалаш қўядиганлар принципли, қатъиятли ва синчков кишилар бўлишади. Улар учун ҳар бир ҳаракатни мантиқан асослаш жуда муҳим. Бундай эркаклар учун кўпроқ оилавий ҳаётга тайёр, бу борада маълум тажрибага эга, қўллик аёллар мос келади.

Агар эркак анжомларни дастурхон устига бетартиб ташлаб қўйса, уларни тез-тез қўлидан тушириб юбораверса, бундай эркак билан оила қуриб яшаш оғир ва мушкул иш.

ИЧИДАГИ ТАШҚАРИСИДА НАМОЁН

Табиийки, бир қарашда, ёки биринчи учрашувдаёқ қаршингиздаги суҳбатдошнинг характерини очиб беришга хизмат қиладиган барча жиҳатларни битта мақолага сиғдириш мушкул. Аммо эркак киши ҳақида овқатланиш пайтида олган таассуротларингиз ҳам кўп нарсани ҳал қилиши шубҳасиз.

Бундан беш минг йил бурун буюк Гермес Трисмегист: "Ичкарида (кўнгилда) нима бўлса, у ташқарида (қиёфа, хатти-ҳаракат ва бошқаларда) акс этади", деган экан. Бундан ортиқ бирор фикр айтиш мушкул, бизнингча!

Рухият сирлари

ИЧИМЛИК

ИЧИШ ОДАТИ

Ичимлик ичиш (бу ўринда биз айнан спиртли ичимликларни назарда тутаётганимиз йўқ, балки сув, чой ва бошқа барча ичимликлар ҳақида гап кетаяпти) одати тўғрисида гапирганда билингки, тахминан 7 фоиз одамлар бу борада одоб қоидаларига риоя этмайдилар. Агар эркак ичимлик ичганда доим кийимига томиб кетаверса, ёки ҳўриллатиб ичса, бу ҳол унинг одоб

қоидаларидан бир қадар йироқ кишилигини англатади. Тарбияли киши ўйланиб ўтирмасдан беихтиёр тарзда зарур нарсани қилади. Шунчаки одобли эркак эса шу нарсани қилиш зарурлигини билади-ю, аммо вазиятга ва кайфиятга қараб иш тутати, яъни ё унга риоя этади, ёки амал қилмай қўя қолади.

Қадимдан эркакнинг қанчалик эҳтиросли эканини аниқлаш учун унинг ичимлик ичиладиган идишини қандай ушлашини диққат билан кузатганлар. Эркак пиёла ёки қадаҳ билан қанчалик нозиклик ва эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлса, у аёл билан ҳам шундай муносабатда бўлиши тайин, дейишади мутахассислар.

ДАРМОН тайёрлади.

ТУРМУШ ЎРТОҚ ТАНЛАГАНДА...

Замонавий турк рухиятшунослари ҳам инсоннинг дастурхон устидаги хатти-ҳаракатлари унинг характери ва одатлари ҳақида кўп нарсани билиб олиш имконини беради, деган фикрдалар. Уларнинг таъкидлашларича, қиз бола бўлгуси умр йўлдоши бўлмиш йигитни дастурхон устида кузатиб, айрим хулосаларга келиши мумкин экан.

→ Гўштли таомларни хуш кўрадиганлар ҳаётда идеалист бўлган вегетарианлардан фарқли равишда прагматик бўлишади. Улар ўзларига ишонишади, жиддий муносабатларга тайёр бўладилар, ўзларини, ҳаётни, энг муҳими бўлгуси турмуш ўртоғи бўлган қизни идеаллаштирмайдилар.

→ Балиқли таомларни суйиб истеъмол қиладиганлар ҳақида сабрли, ён босувчан, кўнгилчан, марҳаматли, оилавий можаролардан ўзини олиб қочадиган кишилар, дейиш мумкин.

→ Агар қаршингиздаги эркак сабзавотларни ёқтирса, бу ҳам яхши белги. Бундай кишиларга хиссиётларнинг жўшқинлиги ва романтизм хосдир.

→ Қувноқ ва хушчақчақ инсон билан турмуш қуришни истайдиган қиз-

лар меваларни ёқтирадиган йигитларга эътибор қаратишсин. Узум, банан сингари мағзи юмшоқ меваларни хуш кўрадиган йигитлар етакчиликка, устунликка интиладиган бўлишади. Каттик мағизли мева ва сабзавотларни суйиб истеъмол қиладиганлари эса юмшоқ кўнгил ва нозиктаъб, шу билан бирга жиззакчи бўладилар.

→ Ширинликка ўч йигитлар эса яхши умр йўлдоши бўлишлари даргумон экан. Азиз қизларжон: хушёр бўлинг, бундай йигитлар аслида онасининг эркатойлари бўлишлари мумкин. Бундай инсон билан ўзаро мос ва уйғунликда турмуш кечириш ҳеч қачон осон кечмайди.

→ Аччиқ ва шўр таомларни ёқтирадиганлар, одатда саргузаштларни хуш кўрадиган, гардкамчи, қизиққон кишилар бўладилар. Аммо улар қандай тезлов этиб ёниша, шунчалик тез совийдилар ҳам. Чўчүк овқатларни суйиб истеъмол қиладиганлар дастурхон устида ҳам, ундан ташқарида ҳам узоқ муддатли муносабатлар ўрнатишга мойил бўлишади. Улар шу жиҳатлари билан аччиқ ва шўр таомлар ишқибозларидан фарқ қилишади.

АЁЛИНГ ГЎЗАЛ БЎЛСА, ҲАММАЁҚ ГЎЗАЛДИР

ҚОМАТНИ РАСО САҚЛАНГ

Қоматни гўзал ва мафтункор сақловчи беш омил бор. Шуларнинг биринчиси пархезкорликдир. Табобатда пишлоқ, мева ва сабзавотлар, шифобахш кўкатлар, товуқ ва қуён гўшти, табиий булоқ суви энг яхши пархезлар, деб тан олинган. Улар танада жуда яхши хазм бўлади ва зўриқиш бермайди. Баданни таранг-лаштириб, ёшлик гармонларини ишлаб чиқаришга бўлган мойилликни оширади.

Кўнгилли меҳнат ҳамиша руҳни тетик сақлайди. Руҳий тетик одам ҳар қачон бардамдир. Қоматини тик туттиб, муътадил нафас олиш. Шу боисдан меҳнатдан ҳузур олишга одатланган

инсоннинг бадани чидамли ва кўркем бўлади. Уни касаллик осонликча енга олмайди.

Яна икки ҳолат қоматни кўркем қилади. Енгил жисмоний машқлар ва пиёда юришлик мушаклар фаолиятини яхши изга солиб, баданни таранглайди ҳамда ажинларни, хомушликни йўқотади. Баданни укалаш ва ҳар ҳафтада ҳаммага тушиб, танани покиза сақлаш ҳам юқоридаги икки амалнинг узвий давомидир.

Қоматни гўзал сақлашнинг бешинчи омили мириқиб ухладир. Бундай ҳолатда тана фаол дам олиб, куч тўплайди ва ўз кўркини сақлаб қолади.

ПОКИЗАЛИК ҲИҚМАТИ

Рўзгорда ўз тутимингиз бўлсин. Аёлда гўзал ва синалган тутум бўлмаса, рўзгорга барака қирмайди. Бундай тутум албатта меҳнатсеварлик, покизалик, тежамкорлик билан мужассамлашган бўлсин.

Покизаликнинг ўзи бир мактабдир. Оилангизга қандай ютуқ, эътибор келган бўлса, бунинг энг аввало покизаликдан, деб билаверинг. Чунки дилнинг равшанлиги одамнинг руҳини баланд қилур. Дил чарогон бўлса, одам меҳнат қилиб чарчамайди. Тибетликларда шундай ибора бор: "Агар эринг ишга хиргойи қилиб жўнаб кетган бўлса, сен бебаҳо аёلسан. Агар эрингни ишга қовоғи осилган ҳолатда кузатган бўлсанг, ёмон кусурлардан ҳоли эмассан".

Пазандалик ҳар қачон аёл кишининг ақл-идрокини, фаросати ва назокатини белгилайди. Оила аъзолари сен ёзган дастурхондан лаззат топсин.

Агар излансанг, йўқ нарсани бор қила оласан. Оз нарсага барака киритиб, дастурхонга қўя олмаган аёл факат ўзидан хафа бўлсин. Албатта тежамкор бўлинг, аммо феълни кенг тутинг. Рўзгор халтасида нима бўлса, ҳисоб-китоби сизда бўлсин. Овқатларини ҳам катта тарбиядир. Бу борада палаттишлик бўлса, рўзгордан барака қочди, деяверинг. Агар дастурхонга фотиҳа ўқилаётганда, ҳамманинг чехрасида мамнунликни сезсангиз, демак сиз рисоладаги аёлсиз.

Меҳнатсеварлик албатта яхши. Лекин унинг ёнида уқувнинг бўлгани яна ҳам аъло. Чунки бошқалардан самаралироқ меҳнат қилсангиз, бу фарзандларга жуда яхши сабоқ бўлади. Онанинг тутуми фарзанда қўнса, у қийналмайди, ўзининг бахт-иқболига тезроқ етишади.

К. НИШОНОВ

Тибетликларда шундай ибора бор: "Уйда аёлинг гўзал бўлса, ҳаммаёқ гўзалдир!". Аёлнинг гўзаллигини эса беш омил белгилаб туради. Булар - гўзал чехра, гўзал қомат, гўзал хулқ, гўзал тутум ва гўзал идрокдир. Аёлдаги ана шу беш фазилат ўзини ҳам, бошқаларни ҳам бахтли қила олади.

ОИЛАНИНГ АҚЛ ЧИРОҒИСИЗ

Оилада ҳамманинг иззат-хурмати жойига қўймоқ учун катта идрок зарур. Бундай идрокни албатта зийраклик билан эгаллайсиз. Шуни билингки, зийракликнинг бешта ёвуз душмани бор. Булар - лоқайдлик, дидсизлик, шовқалоқлик, кўрслик ва ёлғончилик. Бундай қусурли одамлар узоқни кўра олмайдилар. Олдинда турган ишларни кўра олмаслик, қашшоқликнинг асосий сабабчиси.

Оиланинг ақл чироғи - аёлдир. Ўзингиздан ақлроқ инсонларнинг ишини, тутумини кузатиб, ибрат олишдан ҳеч эринманг. Оилангиздаги ҳар бир кишининг соғлиги эътиборингизда бўлсин. Уларнинг соғлигини мустаҳкамлаб, эртанги кунга тайёрлаб бориң.

Уларнинг онги, ақл-идроки, қанчалик баланд бўлса, кўнглингиз шунчалик тўқ ва хотиржам бўлади. Ақл-фаросат туганмас бойлиқдир.

Ҳар қанча ишингиз кўп бўлмасин, мутўлаа учун вақт топинг. Ақл ҳазинасини ҳар доим тўлдириб турилмаса, фикрий қашшоқликдан қутила олмайсиз. Эркакка ва фарзандларга ҳар қачон гоё бериб турмоқ аёлнинг зиммасидадир. Аёл чуқурроқ тафаккур қила олади ва ўз мақсадини бошқаларга чиройли тарзда еткази олади. Тангри уларга ана шундай фазилатни инъом этган.

Мулоҳаза юритишдан ҳеч эринманг. Лекин топган яхши амалларингизни: "Мен топдим", - дея ҳеч лоф урманг. Камтарликда ҳикмат кўпдир. Қалбингизда ҳамиша гўзал ҳис-туйғуларга бурканган бўлсин.

ОЧИҚ ЧЕХРАЛИ БЎЛИНГ!

Очиқ чехрали инсонларни қуёшга қиёслашди. Чунки уларнинг юзидан нур ёғилиб туради. Аслида гўзаллик, хушчехралик ҳам бахдир. Очиқ чехрали ва мулоим инсонлар бахт ва омадга яқинроқ бўладилар. Бунинг боиси, кўпчилик юзидан самимий табассум балқиб турган кишиларга талпинадилар. Ҳаётда бошқаларга қанча меҳр улаша олсангиз, бошқалардан ҳам ана шунча меҳр топасиз.

Табассум чехранинг фаршташи, деб бежиз айтмайдилар. Беғубор чехрадан ҳамиша назокат,

чирой уфуриб туради. Хушчехралик феъли кенгликдан, меҳрибонликдан, муросали ва андишликдан нишондир.

Шуни билингки, мулоим ва муросали кишилар узоқ яшайдилар. Чунки беш фазилат одамнинг ҳуснини бегаб, ёшартиради. Булар - мулоимлик, кечиримлилик, меҳрибонлик, камтарлик ва ширинсўзлик. Беш нарса эса асаб зўриқишини юзага келтириб, одамни тез қаритади ва назокатини сўндиради. Булар - жижзакилик, гаразғўйлик, белгисандлик, ношукрлик ва худбинликдир.

ШИРИНСЎЗЛИК БЕБАҲО ФАЗИЛАТДИР

Бир марта ух тортган одамнинг ўнта соҳ толасига оқ тушаркан. Доно аёл ҳеч қачон ух тортмайди ва бошқаларнинг хатосини юзига солмай тўғрилайди. Ана шунда оилада ўзаро ҳурмат, бир-бирини англаш ва меҳрибонлик муҳити шаклланади. Шуни билингки, ҳар қандай муаммонинг ечимини ширинсўзлик билан топган маъқул.

Ҳар қандай ҳолатда чехрангизни нафосат тарқ этмасин. Аёлнинг бақироклиги энг ёмон одобсизликдир. Фарзандлар

ҳар чоқ уйда кўрганини қилинади. Уларга ширинсўзликни, қаноатни ва кечиримлиликни мерос қилиб қолдирсангиз, оила нуфузини сақлаб қолган бўласиз. Фарзандлар одобни, меҳр-оқибатни энг аввало онандан ўрганадилар. Одоба ибрат бўлмоқ буюқ фазилатдир.

Сабрли одамга шайтон яқинлашмас. Сабр отига минган инсон, ҳеч қачон манзилидан адашмайди. Адоллатли, ширинсўз бўлсангиз, уйингизга гурбат яқинлашмайди.

га ҳам хизмат қилиши мумкин. Чўтка ёрдамида бўёқнинг ортиқчаси олиб ташланади, бир текисда таралади. Яна тиш чўткаси билан сочларингизни илдизига тарашингиз мумкин.

→ **Лабларингиз қуруқчаса** яна бунда сизга тиш чўткаси ёрдамга келади. Тиш чўткаси билан лабларни силас ахойиб самара беради ҳам қонни юриштиради, лабларингиз тик, жонли бўлиб қолади.

ЗАЙТУН МОЙИНИНГ КУДРАТИ

Ўзингизнинг қуруқлаб, кўчиб қолган ерларини тартибга келтириш учун: - Бир қошиқ шакар ёки денгиз тутиздан олиб зайтун ёки бирон ўсимлик мойи билан аралаштиринг. Сўнгра ўзингизнинг қуруқ жойига қўйинг. Тери учун мана шундай табиий восита жуда фойдали ва қулайдир. Бир оз иситилган зайтун ёки ўсимлик мойидан юз териси ва бадан учун юмшатовчи восита сифати-

да фойдаланиш мумкин. Агарда сочларингиз жилвасиз бўлиб қолган бўлса, ўсимлик мойи бунда ҳам асқотади. Буни сочингизга бир неча томчи томизсангиз кифоя.

СОЧ ЮВИШГА ВАҚТИНГИЗ БЎЛМАСА...

Агарда сочингизни қовишга сира вақтингиз бўлмаса, болалар упаси ёки ундан ховучингизга озгина олинг-да, сочларингиз илдизига сочинг. Сўнгра сочингизни тарасангиз турмагингиз янгитдан қилингандай чиройли туради, чунки болалар упаси ёки ун керакисиз ёлларни шимиб олишга қодир.

ҚОВОҚЛАРИНГИЗ ШИШСА...

Бунинг йўли осон: оддий қошиқни совуқ сувга ботириб туринг-да, сўнг уни бир неча дақиқа қовоқларингизга қўйиб туринг. Шунда қовоқларингиз шиши бирпасда қайтади.

НОДИРА тайёрлади.

Кичик маслаҳатлар

ШУНДАЙГИНА ОСОН ВА ТЕЗ

→ Билмасдан биргина кўполлик қилдингиз-да, чиройли бўлиб турган тирногингиздан айрилдингиз. Енингизда тирноқ аралайдиган аррачангиз ҳам йўқ. Мана шу айтарли кўнглисиз ҳолни оддий гугурт қутиси, гугурт ёқиладиган томони ёрдамида тўғрилаш мумкин.

→ Агарда вақтингиз тигиз бўлса, тирногингиздаги лак қуригунча бармоқларингизни совуқ сувли идишга ботиринг ёки эҳтиётлик билан бўялган тирноқларингизга бир неча томчи сув томизинг - лак бир лаҳзада қурийдик-қолади.

ЮЗИНГИЗ СИЛИК БЎЛИН...

Агарда бурнингиз кун бўли ялтираб турса, гўзал хонимларнинг теридан қан-

дай қилиб ортиқча ёғни сидириб ташлаш кераклиги ҳақидаги маслаҳатларидан фойдаланинг. Юпқа қоғозни (папирос қоғози бўлса ҳам бўлади) юзингиз терисининг ёғли жойига қўйинг. Қоғоз теридagi ёғни шимиб олади-да, юзингиз силлиқ бўлади-қолади.

ТИШ ЧЎТКАСИ БИЛАН

Ишлатишга ярамай қолган тиш чўткаси билан қошларингизга шакл берсангиз бўлади. Чўткага соч лакидан пича қўйинг. Кейин чўтка билан қошларингизни - аввал тексари томонга, кейин қош ўсган томонга қаратиб таранг. Қошингизга берилган мана шу ахойиб шакл узоқ пайтгача сақланиб туради. Тиш чўткаси киприкларингизни тартибга келтириш-

878 Ёшим 31 да. Асли қашқадарёликман. Бир нафар фарзандим бор. Ота-онам билан яшайман. Чеварлик ва тadbиркорлик билан шуғулланаман. Сарв бўйли, келишган, истаралик аёлман. Орасталик ва уйдаги шинамлиқни ёқтираман. 40 ёшгача бўлган, Тошкент ёки Қарши шаҳрида яшайдиган, уй-жойли, жиддий, уйим-жойим дейдиган, оиласини моддий таъминлай оладиган, фарзандимга оталик меҳрини бера оладиган эркак билан тақдиримни боғламоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Зебохон

879 Ёшим 65 да. Аёлим вафот этган. Ёлғиз яшайман. Фарзандларим йўқ. Зиёли, пазанда, оққунгил ва меҳрибон инсонман. Яхшигина нафақа оламан. Уй-жойим бор. Ёши, миллатидан қатъий назар, 60 ёшгача бўлган, ёлғиз ёки фарзандларидан қутулган аёл бўлса танишиб, оила қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Эштемир ота

880 Ёшим 31 да. Асли қашқадарёликман, лекин ҳозир Тошкент шаҳрида яшайман. Оилам билан ажрашиб кетганмиз. Яшаш учун уйим-жойим бор. Оиламни моддий томондан таъминлашга қурбим етади. 20-25 ёшгача, оқила ва меҳрибон, уйим-жойим дейдиган, тошкентлик ёки қашқадарёлик қиз билан танишиб, оила қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Нодир

881 Асли сурхондарёликман. Ёшим 73 да. Ёшимга нисбатан анча ёш қўринаман. Маълумотим олий. Нафақа оламан. Аёлим вафот этган. Фарзандларим уй-жойли бўлиб кетишган. Ўзимнинг уй-жойим, ерим бор. Ёшидан қатъий назар, қишлоқ ҳаётини ёқтирадиган, ширин сўз, оқила, пазанда бир аёл бўлса, бирга умргузаронлик қилган бўлардик.

Манзилим тахририятда.

Жумакул ота

882 Ёшим 54 да. Тошкентликман. Турмуш ўртоғим қазо қилган. Фарзандларимнинг ҳаммаси уйлик-жойлик бўлиб кетишган. 65 ёшгача бўлган, жиддий, тушунган, ҳурматини жойига қўядиган эркак билан умргузаронлик қилмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Дилбар опа

883 Ёшим 42 да. Тошкентликман. Турмуш ўртоғим қазо қилган. Миллатим ўзбек. Ишлайман. Икки нафар фарзандларим бор. 38 ёшгача бўлган, тошкентлик, ўрта бўйли, ораста, саранжом-саришта, бера фарзанд аёлга уйланиш ниятидаман.

Манзилим тахририятда.

Бахтиёр

884 Ёшим 21 да. Турмушга чиқмаганман. Бўй-бастим 172 см. келишган, чиройли қизман. Вилоятлик бўлсак ҳам ҳозир Тошкент шаҳрида яшаймиз. Оиламиз зиёли. Мен Тошкент шаҳридаги институтларнинг бирини шу йил тугатаман, иш жойим ҳам тайёр. 30 ёшгача бўлган, қаерлик бўлса ҳам Тошкент шаҳрида яшайдиган, яхши оиланинг фарзанди бўлган, жиддий ва қўркам, баланд бўйли йигитга турмушга чиқиб, мустақам ва ширин оила қуриш ниятидаман.

Манзилим тахририятда.

Мунира

885 Ёшим 39 да. Асли тошкентликман. Ҳали уйланмаганман. I I гуруҳ ногирониман. Отам билан яшайман. Уй-жойимиз бор. Ишлайман. Оғир-вазмин йигитман. Ишдан ташқари яна хунарим ҳам бор. Оиламни моддий томондан бемалол таъминлай оламан. 35 ёшгача бўлган, ёлғиз ёки бир қизчаси бўлган, тошкентлик аёлга уйланмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Алишер

886 Ёшим 55 да. Самарқандликман. Турмуш ўртоғим қазо қилган. Маълумотим олий. Уй-жойим, ўзимнинг фирмам бор. Уйланмаган ўғлим билан бирга яшайман. Зарарли одатларим йўқ. 45 ёшгача бўлган, олий маълумотли, пазанда, оқила, қўркам, ўрта бўйли аёл билан танишиб, уйланмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Зайниддин

887 Асли қорақалпоғистонликман. Ёшим 29 да. Ҳали турмушга чиқмаганман. Озодаллик ва саранжом саришталикни ёқтираман. Тошкент шаҳрида яшайдиган, оиласини ва аёлини қадрлайдиган 35 ёшгача бўлган, уй-жойли, ишлайдиган эркак билан танишиб оила қурсам, дейман.

Манзилим тахририятда.

Гулноз

888 Ёшим 51 да. Асли туркманistonликман. Турмуш ўртоғим билан ажрашиб кетганмиз. Лекин ҳозир Тошкент шаҳрида, ўзимнинг уйимда яшайман. Олий маълумотлиман. Фарзандларимдан қутулганман. Ҳаммасининг алоҳида уй-жойлари бор. 45 ёшгача бўлган, саранжом-саришта, оқила, меҳрибон аёл ёки вақтида турмушга чиқмай ўтириб қолган қизга уйланмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Эргаш

889 Қизимнинг ёши 23 да. Асли тошкентликмиз. Тақдиримда бор экан, оиласи бузилди. Ишлайди, уй-рўзғор ишларини жойига қўяди. Озода ва пазанда. 30-35 ёшгача, Тошкент шаҳрида яшаб, шу ерда ишлайдиган, ажрашган бўлса ҳам фарзанди йўқ, жиддий, диёнатли эркак бўлса, қизимни узатардим.

Манзилим тахририятда.

Нигорой

890 Ёшим 36 да. Асли тошкентликман. Умид билан қурган оилам бузилди. Бир қизчам бор. Ишлайман. Ота-онам билан яшайман. 40 ёшгача бўлган, Тошкент шаҳрида ўз уйида яшайдиган, диёнатли эркак билан оила қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Дилором

КЎНГИЛЛАР КЕМТИК БЎЛМАСИН!

- Асли андижонликман. Исмиим Зафар. Ёшим 50 да. Аёлимдан айрилгач, ўзимни йўқотиб қўйдим. Дунё кўзимга тор қўрина бошлади, - дея гап бошлади у.

- Аёлингизни жуда қадрлар экансизда-а?

- Эҳ, нимасини айтасиз?... Аёлим ҳам жуда меҳрибон ва ораста, дилкаш эди-да. Ўзим ҳарбий журналист бўлиб ишлаб, шу соҳадан пенсияга чиқдим. Худода шукр. Моддий аҳолим яхши. Фақат кўнглимиз кемтик бўлиб қолди.

Аёлимдан сўнг болаларимни юпатишим қийин бўлди. Аёлимнинг маъракалари ўтказганимиздан кейин ҳаммаси ўзларининг оиласи ва фарзандлари билан андармон бўлиб кетишди. Ўлган кетаверар экану, ортақиларга қийин бўларкан.

- Сиз билан фарзандларингиздан бирортаси яшаса бўларди-ку!

- Аммо ҳар бирининг ўзи ўрганган уй-

жойи бор эди-да... Бугун келишса, эртасига болалари "Уйга кетамиз", - деб хараша қилиб қолишарди. Учта қизим ҳам ёлғиз ўғиллари бор бўлган хонадонларга келин бўлишган, ёш болалари бор.

891 Қайнона-қайнотаси бир қунага ҳам жавоб беришмайди. Яқинда йиғилишиб менга, "Отажон уйланинг, ёлғиз юришингиз бўлмайди. Биронта аёлни маъқул қўрсангиз биз уни ҳам онамиз ўрнида қўрган бўлардик", - дейишди. Аввал қўнмадим. Кейин эса рози бўлдим...

- Демак, ёлғизликка чек қўймоқчи экансиз-да?

- Шундай. Аёлсиз эркакнинг ҳолини сира сўраманг. Ҳар кимнинг ҳам оиласи бўлсин экан. 40 ёшгача, дили пок, қўркам, оқ кўнгил аёл ҳаётимга кириб келса-ю, ёлғизлигим барҳам топса...

- Ёшим 43 да. Тошкент шаҳриданман. Яхшигина яшаб тургандик, аёлим тўсатдан касалга чалинди-ю, оламдан ўтди. Мен икки нафар қизларим билан фарёд урганча қолдим. Шунча пайтдан буён турмушининг наштарли мушлари борлигини билмасдим. Раҳматли Мафҳузадан сўнг қизларим билан оғир кунларни бошдан кечирдик.

- Бошингизга яна бирор мусибат тушдими?

- Биз ҳовлимизда ака-укалар, хотинларимиз ва фарзандларимиз билан яшардик. Анча улғайиб қолган қизларимни келинлар чиқиштирмай қўйишди. Мен тонг саҳарда ишга кетаман, келсам қизларим йиғлаб ўтиришган бўлади. Бу ҳол бир неча март такрорланди. Сездимки бу ерда онасиз уларга кун йўқ. Кейин юрагимга тош қўйиб, қизларимни Тош-

кент шаҳридаги "Меҳрибонлик уйи"га топширдим.

- Ҳозир қизларингиз ўша ердами?

- Минг афсуски, ҳозир улар учун ўша жой тинчроқ. Мен эса уйланоқчиман. Бир нафар фарзанди бўлган, Тошкент шаҳрида. Ўзининг уйида яшайдиган меҳрибон, қалби пок аёлга уйланоқчиман.

- Қизларингиз-чи?..

892 - Уларни ташлаб қўярмидим? Менга рафиқа бўладиган аёлга уларни таништириб, ўзим билан олиб кетаман. Қўп ўтмай улар ҳам бирор хонадонга келин бўлишадик-ку. Бизга оғирлиги ҳам тушмайди.

Уйланмай десам, ҳали ёшман. Ёшим ўтгач эса биронтасининг менга тегиши даргумон бўлади. 36-40 ёшлардаги ўзининг уй-жойи бор, болажон аёл бўлса овоз берсин... Шундай аёлни учратсам бошимга қўтариб юраман...

- Исмиим Мунаввар. Тошкентликман. Тахририятга 39 ёшли қизимнинг тақдирини бошлаб келди. Онани яратмасин экан. Фарзандларингиз жой-жойидан тинчисагина томоғингиздан бир бурда нон ҳам хотиржам ўтаркан... - дея гап бошлади аёл маъюсина.

- Қизингизга нима бўлганди?

- Аллоҳ унга фарзанд бермади. Ҳар бир аёлга ҳеч бўлмаса биттагина тирноқ берсин экан. Қизим иккита институтни тугатди. Ҳозир ўзининг алоҳида уй-жойи бор. Нуфузли ташкилотлардан бирида ишлайди. Худо уни хусндан қисмаган, ҳалигача ҳеч унга асл ёшини бермади. Қизимнинг ичинини ғам-ҳасрат кемириб ётганини фақат ўзи билади.

- Фарзандсизлик боис ажрашишганими?

- Ҳа, қайнонаси шундай дега, қизим эртасигаёқ эриникидан чиқиб кетди. Ҳеч нарсадан камчилиги йўқ. Лекин биз отаси иккимиз унинг тақдирини ўйлаб қўзимизга уйку келмай тонг оттирамиз. 50 ёшгача, Тошкент шаҳрида ўз уй-жойи бўлган, оқил ва жиддий бир эркак бўлса-ю, қизим ҳам ўз бахтини топса...

893 Азизлар! Ушбу инсонларнинг тақдирини ҳақида сўзларканмиз, ўз жуфтларини топишларини ва қўша-қаришларини истадик. Қаҳрамонларимиз билан танишишни istаганлар учун уларнинг манзиллари тахририятда.

БАСИРА ВА ТАМАРА тайёрлашди.

«ОИЛА» БЎЛИМИГА КЕЛУВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!
Бўлимга келиб эълон берувчилар ҳам, манзил олишга келганлар ҳам, ёки шу масалада вилоятлардан хат йўллаганлар ҳам тахририятга паспортлари нусхасини топширишлари шарт. Паспортининг нусхаси бўлмаган шахсларга келин ва куёвларнинг манзиллари ёки телефон рақамлари берилмайди. Шунингдек, ажрашганлар суд қарорининг нусхасини тақдим этишлари шарт.

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

Фойдаланилмаган қўлбазлар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб берилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти - 18:00. Босишга топширилди - 19:00

E-mail: oilavajamiyat@rambler.ru
oilavajamiyat@mail.ru

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Бош муҳаррир: 234-86-91
Қабулхона: (тел. ва факс) 233-28-20
Оила, табриқлар, эълонлар: 233-04-50
Бўлимлар: 233-04-35, 234-25-46
Бухгалтерия: 132-07-41

Web-site: oilavajamiyat.uz

Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ:

Тошкент - 700000

Амир Темур кўчаси,

1-тор кўча, 2-уй.

«Олой» бозори ёнида.

ҲОМИЙ: «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - 176
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан 11.01.07да рўйхатга олинган.
Буортма Г - 332. Формати А-3, ҳажми 4 табоқ.
Адади - 13283

Саҳифаловчи — Ш. БАРОҚОВ
Рассом — Н. ХОЛМУРДОВ
Мусаҳҳиҳ — С. САЙДАЛИМОВ

1 3 4 5 6 7 8